

Академія наук вищої освіти України

Науково-інформаційний вісник

№ 6(89)

грудень

В номері: Звіт АН ВО України

Київ – 2013

Редакційна колегія: Зозуля І.С., д.м.н., проф. (голова); Александров Є.Є. д.т.н., проф.; Андрейцев В.І., д.ю.н., проф.; Андрущенко В.П., д.філос.н., д.філол.н., проф.; Говоров П.П., д.т.н., проф.; Горбачук І.Т., д.ф.-м.н., проф.; Грицаєнко З.М., д.с.-г.н., проф.; Дейнега І.І., Дубина М.І., д.філол.н., проф.; Зіменковський Б.С., д.фарм.н., проф.; Євтушенко С.К., д.м.н., проф.; Ільницький І.Г., д.м.н., проф.; Кирилів Я.І., д.с.-г.н., професор; Кузнецов Ю.М., д.т.н., проф.; Курило В.І., д.ю.н., проф.; Литвин В.П., д.в.н., проф.; Працьовитий М.В., д.ф.-м.н., проф.; Михайленко В.Є., д.т.н., проф.; Мірошниченко С.І., д.т.н., проф.; Ніколайчук В.І., д.б.н., проф.; Падалка О.С., д.пед.н., проф.; Поляков М.В., д.ф.-м.н., проф.; Попов М.В., д.філос.н., проф.; Процюк Р.Г., д.м.н., проф.; Рудик С.К., д.в.н., проф.; Сминтина В.А., д.ф.н., проф.; Стецюк В.В., д.г.н., проф.; Табачников С.І., д.м.н., проф.; ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., д.т.н., проф.; Тугай А.М., д.т.н., проф.; Хомич В.Т., д.б.н., проф.; Шакун В.І., д.ю.н., проф.; Шпак В.І., д.ф.н., проф.; Шевчук С.В., проф. (відповідальний секретар).

Друкується за ухвалою Президії АН ВО України від 15 листопада 2013 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію – серія КВ №6664

від 31.10.2002 р.

© АН ВО України, 2013

№ 6(89) 2013

Засновник і видавець:
Академія наук вищої освіти України
Голова редколегії – акад. Зогуля І.С.
Редактор – акад. Шевчук С.В.

Видання зареєстроване в Державному
комітеті інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України
свідомство серія КВ № 6664
від 31.10.2002 р.

Видається українською мовою
Загальний наклад – 450 прим.

Адреса редакції: 01054, м. Київ-54
вул. Тургенєвська, 11
офіс 1.1
т/факс: 486-89-16
E-mail: anvuz@ukr.net
сайт: www.anvou.org.ua

Редакція може не поділяти
точки зору авторів

*Друкується за ухвалою
Президії АН ВО України
від 15 листопада 2013 р.*

© АН ВО України, 2013 р.

ЗМІСТ

Секція гуманітарних наук.....	5	Секція суспільних наук.....	67
Відділення:		Відділення:	
Філології та мистецтвознавства.....	5	Економіки.....	67
Масової комунікації.....	6	Історії.....	74
Педагогіки.....	7	Історії освіти, науки і техніки.....	80
Секція природничих наук	13	Права	82
Відділення:		Філософії.....	82
Аграрне	13	Психології.....	85
Біології	17	Медицини.....	86
Наук про Землю.....	21	Проблем психічного здоров'я.....	98
Фізики та астрономії.....	28	Ветеринарної медицини	106
Секція технічних наук.....	35	Регіональні відділення	
Відділення:		і наукові центри	108
Загальнотехнічне.....	35	Уманське	108
Енергетики та ресурсозбереження	48	Харківське.....	118
Військове.....	60	Полтавське.....	125
Будівництво та архітектури.....	61	Житомирське	129
Математики та інформатики	63	Рада молодих учених	131
Механіки та машинобудування.....	64		
Матеріалознавства	67		

**У зв'язку з нестачею коштів
Звіт АН ВО України друкується
не окремим виданням,
а у періодичному виданні.**

**ЗВІТ
ПРО НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНУ
ДІЯЛЬНІСТЬ
АКАДЕМІЇ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ
УКРАЇНИ У 2013 РОЦІ**

НАУКОВИЙ ПІДСУМОК ЗА 2013 РІК

Як ніколи так швидко пройшов 2013 рік. Ще зовсім недавно всі ми брали участь у відзначенні 20-річчя нашої Академії. Бідкались з приводу неуваги держави до Академії освіти.

Але нічого не змінилось і на 21-му році її функціонування. Як правило, головною є Національна академія наук, а глава держави займає місце в її президії, а прем'єр-міністр обраний в одне з її відділень. І зрушити їх звідти не має в нас сил, як і реформувати Національну академію, що зроблено, наприклад, в Російській Федерації. Більшість членів НАН люди глибокого віку. Є серед них такі, що й забули, як тримати ручку в руці, чи прости господи, як стояти за лабораторним столом. Але грошові подачки від держави вміють рахувати і приймати з задоволенням. А це немалі гроші. Якоюсь мірою можна було б забезпечити пенсійну оплату.

З чим ми прийшли до звітування?

СЕКЦІЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК

(керівник секції – віце-президент Погребенник В.Ф.)

Упродовж 2013 року дійсні члени Академії наук вищої освіти України здійснювали таку роботу:

- в галузі навчальної та методичної діяльності – організаційно забезпечували функціонування відділення філології та мистецтвознавства, засобів масової комунікації;
- велику увагу приділяли впровадженню сучасних інтерактивних стратегій, спрямованих на розвиток критичного мислення студентів; здійснювали вироблення об'єктивних принципів планування різних видів діяльності за основним місцем роботи;
- забезпечували планування роботи, оновлення і написання нових робочих і типових програм із дисциплін за своїм фахом, надавали методичну і організаційну допомогу молодим ученим, викладачам кафедри, активно працювали над організацією відзначення ювілеїв (філологи – А.Малишка, П.Глазового, педагоги – А.Макаренка).
- розпочали роботу над підготовкою до відзначення 200-річчя від дня народження Т.Г.Шевченка.

Члени Відділення філології та мистецтвознавства (академік-секретар Шевчук С.В.) брали активну участь у експертних комісіях ДАК України (акад. Леута О.І., Загнітко А.П.), Міністерства освіти і науки (акад. Погребенник В.Ф., Плющ М.Я., Шевчук С.В., Леута О.І., Степаненко М.І., Шинкарук В.Д., Самохіна В.О.), працювали головами щорічних форумів (акад. Міхі-

льов О.Д., Сокол О.В., Загнітко А.П.), головами журі з проведення конкурсів (акад. Плющ М.Я., Сокол О.В., Рубинський О.Ю., Міхільов О.Д., Леута О.І.), головами секцій Міжнародних конференцій (акад. Погребенник В.Ф.), проводили заняття для викладачів-іноземців із Словаччини з української мови як іноземної (акад. Плющ М.Я.).

Відділення масової комунікації (академік-секретар Шпак В.І.) у 2013 р. вело систематичну організаційну, наукову, науково-методичну роботу щодо реалізації засад Болонського процесу, згуртування вчених вищої освіти в галузі викладання журналістських дисциплін, створення нових підручників і навчальних посібників, іншої літератури, навчання студентів-журналістів, підвищення кваліфікації кадрів засобів масової комунікації, координації університетської підготовки журналістських кадрів і інтеграції в європейську систему журналістських наукових шкіл. Академіки відділення з Києва, Львова, Харкова, Дніпропетровська підготували також конкретні рекомендації законодавчій владі щодо зміцнення інформаційного поля держави, прогнозування етнокультурних процесів. Багато вагомих теоретичних і практичних проблем лежить в основі журналістської освіти початку XXI століття. Академіки. Члени Відділення масової комунікації продовжують творчо працювати в галузі журналісткознавства, теорії і практики видавничої справи і редагування, друкованих та електронних засобів масової комунікації.

За минулий рік 19 дійсних членів **Відділення педагогіки** (академік-секретар Падалка О.С.) продовжували досліджувати актуальні проблеми історії та теорії педагогіки, трансформаційні процеси, що відбуваються в освітній системі України, визначали ефективні форми та методи навчання і виховання. Багато уваги було приділено вихованню особистості студента, а також проблемам вдосконалення системи вищої освіти в умовах входження України до європейського освітнього простору.

Академіки Відділення педагогіки обговорювали також проблеми підготовки учнівської молоді до вступу у ВНЗ, ефективність системи незалежного зовнішнього тестування в умовах диференціації ВНЗ, гострі питання освітніх реформ на сторінках педагогічних видань та під час наукових конференцій.

Основна увага науковців **Відділення масової комунікації** була приділена покращенню ситуації в інформаційному просторі країни, що відбито у матеріалах II Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційний простір: український вимір» проведеної за ініціативи академіків відділення спільно з Національною спілкою журналістів України, Інститутом журналістики КНУ ім. Т. Шевченка. В роботі конференції взяли участь як провідні науковці так і практики галузі з України, Болгарії, Азербайджану, Німеччини, США. Головував на конференції президент Академії наук ВО України М.І.

Дубина. Крім того, завдяки зусиллям академіків відділення у співпраці з ВБФ «Журналістська ініціатива» у квітні 2013 р. у КНУ Шевченка проведено і Міжнародну науково-практичну конференцію «Культура мови – культура нації», цикл семінарів зі студентами-журналістами.

Продовжила роботу оновлена студентська редакційна колегія з підготовки та випуску газети «Академія». Цього року здійснено два її випуски. Продовжило роботу видавництво Академії. Започатковано серію видань «Видатні науковці України». Готується до друку книга про відомого ученого, академіка Ю. М. Кузнєцова (вступне слово М.І. Дубини). З ініціативи член-кореспондента відділення Юрія Бондаря спільно з Національною спілкою журналістів започатковано серію «Зірки української журналістики»: 2013 р. вийшли у світ видання, присвячені І. Лубченку та В. Здоровезі, готуються до друку книги про А. Москаленка та Д. Прилюка. Академіки відділення забезпечили регулярний вихід «Науково-інформаційного вісника».

Академіки-філологи і мистецтвознавці керували, організовували і брали активну участь у методичних і наукових заходах: у міжнародних, всеукраїнських, регіональних і загальноуніверситетських конференціях, семінарах, конгресах, круглих столах з питань міжмовної взаємодії, методики лінгвістичних досліджень, проблем функціонально-комунікативної лінгвістики, теорії дискурсу, акторського та музичного мистецтва.

У міжнародних конференціях – 87, зокрема: VIII Міжнародний конгрес українців «Шевченко в репертуарі Руського народного театру Товариства «Руська бесіда» (1864–1914 рр.)» Київ, 21-24 жовтня (акад. Пилипчук Р.Я.) «Інноваційні процеси в лексиці та граматиці української мови» – Луцьк, 26-27 вересня (акад. Степаненко М.І.); «Художньо-педагогічні читання» – Харків, 25 березня (акад. Міхільов О.Д. взяв участь в 12-и міжнародних науково-практичних конференціях); «Трансформація музичної освіти і культури» – Одеса, 22-24 квітня (акад. Сокол О.В.); «Сучасні підходи до навчання іноземної мови і шляхи інтеграції школи та ВНЗ» – Харків 12 березня (акад. Самохіна В.О.); «Якість вищої освіти: українська національна система та європейські практики» – Київ, 21-22 березня (Шинкарук В.Д.); «XV Міжнародний з'їзд славістів» (акад. Загнітко А.П.); «XVI Сковородинівські читання» – Переяслав-Хмельницький 3-5 жовтня (акад. Дубина М.І., Корпанюк М.П., Погребенник В.Ф.); «Естетичні та моральні ідеали українського народу у Шевченковому слові» – Київ, листопад (акад. Плющ М.Я., Леута О.І., Шевчук С.В., Гончаров В.І.); «Мова і культура» – Київ, вересень (акад. Мосенкіс Ю.Л.); «Проблеми і перспективи сучасних досліджень креаціонізму» Київ-Буча (акад. Болдирев Л.В.).

У всеукраїнських науково-практичних конференціях – 112, зокрема: VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Українська мова вчора,

сьогодні, завтра в Україні і світі: реалізація мовної освіти”, яку організовує і проводить разом з Академією наук вищої освіти України акад. Шевчук С.В., а беруть в ній участь академіки Дубина М.І., Мосенкіс Ю.Л., Леута О.І., Гончаров В.І., Погребенник В.Ф. За результатами цієї конференції видається фаховий збірник наукових праць і окремо студентських наукових доповідей; «Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства» – Полтава-Дніпропетровськ, 4-5 квітня (Степаненко М.І); «Ювілейна конференція, присвячена сторіччю ОНМА імені А. Нежданової» – Одеса, 26-28 вересня (Сокол О.В.); «Актуальні проблеми металінгвістики» – Черкаси, травень (Шинкарук В.Д.); «Українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія: теорія, практика і перспективи» – Київ (Плющ М.Я.); «Преподобний Нестор Печерський в історії українського літописання й агіографії» – Харків, 15-16 листопада (Корпанюк М.П.); «Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі» – Харків (Самохіна В.О.).

Впродовж звітного року академіки відділення велику увагу приділяли заходам масової інформації, зокрема академіки Дубина М.І., Степаненко М.І., Загнітко А.П., Сокол О.В., Погребенник В.Ф., Міхільов О.Д., Шевчук С.В. надрукували статті, присвячені функціонуванню української мови в Україні, науковим засадам організації навчання у контексті Болонського процесу, методичним та психолого-педагогічним проблемам викладання іноземних мов.

Досвідчені педагоги вищої школи, академіки відділення у звітному році реалізували свої фахові курси і видали їх як монографії (6 монографій), підручники та посібники для студентів вищих навчальних закладів, зокрема такі навчальні посібники:

Загнітко А.П. «Сучасна українська мова: морфеміка. Словотвір. Морфологія» / А.П. Загнітко, О.Г. Важеніна, Ж.В. Краснобаєва-Чорна, З.Л. Омельченко – та «Словник часток : матеріали і статті : науково-навчальне видання / Анатолій Загнітко, Анна Каратаєва. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Донецьк: ДонНУ. – (гриф Міністерства); Шинкарук В.Д. Практичні завдання з морфології. – Чернівці: Рута; Шевчук С.В. Практикум з української мови. – К.: Алерта; Леута О.І. Старослов'янська мова. – К.: Інкус; Погребенник В.Ф. Богдан Лепкий. Володимир Сосюра // Історія української літератури ХХ – початку ХХІ ст. – К.: Академвидав; Рубинський О.Ю. Історія харківської школи льялькарів. – Харків; Самохіна В.О. Комунікативна аналітика / Х: ХНУ імені В.Н. Каразіна. – та інші.

Академіки відділення успішно керували кандидатськими (захищено 42) і докторськими (захищено 12) дисертаціями, магістерськими і дипломними роботами, забезпечували їх передзахисти і захисти, апробацію й рецензування, оновлювали їх темарій та надавали консультативну допомогу викладачам і студентам.

Цікавою, змістовною і ґрунтовною була міжнародна діяльність членів відділення, зокрема акад. Мосенкіс Ю.Л. у 2012-2013 рр. видав монографії у Франції, Бельгії, Греції та США: Mosenkis Ju.L. *Celestial symbols in the Ancient Greek myth and epic poetry*. – Paris: Editions Institut Culturel de Solenzara; *Indo-European astronomy in myths and languages*. – Paris: Editions Institut Culturel de Solenzara; *Lost Oriental astronomy in ancient literature*. – Paris: Editions Institut Culturel de Solenzara; *Celestial symbols in Indo-European mythologies (Slavic and Celtic tradition)*. – Bruxelles: L’Esprit d’Aigles; ΟΥΡΑΝΙΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ. – ΑΘΗΝΑ: ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ, 2013; ΟΥΡΑΝΙΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ. – ΑΘΗΝΑ: ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ, 2013 та «Indo-European astronomy in myths and languages». – Publisher Bogdani (USA) 2013. – 144 p.

Акад. Сокол О.В. в Одеській національній музичній академії навчав 190 іноземних громадян (студентів, аспірантів, пошукувачів, докторантів) із Китаю, Екватору, Польщі, Росії, Білорусі, Сербії, Хорватії, Німеччини, Чорногорії; постійно співпрацював із консулами, представниками Міністерств освіти даних країн; проводив майстеркласи, брав участь в обміні викладачами, концертами, а також у Міжнародних конкурсах наших студентів, аспірантів, викладачів у багатьох містах Європи, Азії, Америки.

Акад. Корпанюк М.П. налагодив співпрацю наукового Центру Сковородинства Переяслав-Хмельницького педагогічного університету імені Г. Сковороди із зарубіжними вченими-україністами, зокрема з Марією Грацією Бартоліні, Джованною Броджі-Беркофф (Мілан, Італія), Любицею Баботою (Пряшів, Словаччина), Наталею Пилип'юк (Едмонтон, Канада), Валентиною Соболев (Варшава, Польща).

За вагомий особистий внесок у розвиток освіти і науки України, багаторічну сумлінну працю, активну громадську діяльність у звітному році нагороджені такі члени відділення:

Дубина М.І., Шевчук С.В., Погребенник В.Ф. – медаллю «Флагман освіти і науки України»; Сокол О.В. – орденом «За заслуги» II ступеня (вручено 27 вересня 2013 р. в Одеському національному академічному театрі опери і балету) та званням лауреата конкурсу «Люди дела – 2013», дипломом «Достояние Одессы»; Гончаров В.І. – подякою ректора за вагомий особистий внесок у розвиток університету і досягнення високих показників у професійній діяльності. Володимир Іванович, визнаний кращим освітянином року, став також лауреатом відзнаки «Засвіти вогонь»; Рубинський О.Ю. – лауреат премії «Народне визнання» у номінації «Драматичний театр»; Шевчук С.В. нагороджена університетською Золотою медаллю “Михайло Петрович Драгоманов, 1841-1895”, а також медаллю “20-річчя АН ВО України”; Пилипчук Р.Я. –

медаллю НТШ із нагоди 140-річчя Товариства, Погребенник В.Ф. – медаллю імені П. Волинського АН ВО України;

Серед академіків **Відділення масової комунікації** у 2013 р. було відзначено: ректора академії друкарства Богдана Дурняка – званням «Почесного професора Варшавської політехніки». Акад. В.О. Жадько став лауреатом Міжнародної премії імені В.Винниченка. Акад. В.І.Шпак – лауреатом Державної премії імені Івана Франка у галузі інформаційної діяльності у номінації «За кращу наукову роботу в інформаційній сфері». В.В. Лизанчук отримав Диплом лауреата літературної премії імені Романа Федорів за найкращу публікацію у 2012 році на сторінках часопису “Дзвін”, а І.Л. Михайлин став лауреатом Премії ім.. П. Василенка.

Серед видавничих доробків академіків відділення мас-медіа слід відзначити: цикл праць В.О. Жадька до 200-ліття від дня народження Т.Г. Шевченка («Перша Шевченкова осінь у Вільно», «Місто європейського життя» й ін., а також дві його роботи у співавторстві: «Ідемо за Шевченком» (публіцистично-документальне видання/ В. Жадько, Р. Лопата. – К.: ВПК «Експрес-Поліграф»; 2012. – 268 с.) та «Шевченків Вільно» (публіцистично-документальне видання/ В. Жадько, Р. Лопата. – К.: ВПК «Експрес-Поліграф»; 2012. – 256 с.) висунуті Національною спілкою журналістів України на здобуття Національної премії імені Т.Г. Шевченка; енциклопедію акад. І.Л. Михайлина «Журналістика: словник-довідник» і його ж «Сучасний словник журналістики», «Літературна Харківщина. Книга друга»; енциклопедію «Книгознавство» – акад. В.О. Жадька, В.І. Шпака, та Ю.В. Бондаря; навчальний посібник до курсу «Журналістика. Редакторська майстерність», автор – акад. В.О. Жадько. Крім того, завершено роботу над підручником для студентів «Історія зарубіжної журналістики» акад. В.Д. Демченка; акад. М.С. Тимошик підготував до друку серію брошур за новим науковим напрямком «Теорія та історія видавничої справи та редагування» й упорядкував та видав (уперше) том богословських студій І. Огієнка п.н. «Служити народові — то служити Богові». До Дня української писемності та мови у Чернігові запланована презентація М. Тимошиком 11 українознавчих книг автора та 16 томів канадсько-українського проекту «Запізніле вороття». Чималий суспільний резонанс викликали статті М.С. Тимошика, зокрема, «Храм української книжки у Римі», виступ друком І.Л. Михайлина на захист Ю.Шевельова «Я не згодний був міняти свою шкуру й душу» та «Агресивний «русский мир» в гостинній українській оселі» В. В.Лизанчука. Вирізняємо і його високопрофесійну працю «Радіорепортаж – найскладніший інформаційний жанр», статті І.В.Крупського «Правда життя і українське телебачення: об’єктивність чи за ангажованість», «Цензура і українські ЗМІ: історія і сучасність» й «І. Франко як дослідник і автор сатиричної журналістики Галичини».

Академіки відділення продовжили творчу співпрацю з журналами Інституту журналістики – “Українське журналістикознавство”, “Інформаційне суспільство”, “Образ”, “Стиль і текст”; кафедрою радіомовлення і телебачення Львівського національного університету імені Івана Франка „Теле- та радіожурналістика”. В Інституті журналістики КНУ імені Тараса Шевченка продовжується видання журналів “Українське журналістикознавство”, “Стиль і текст”, “Образ”, в яких систематично друкуються академіки Відділення О.Я. Гоян, В.Д. Демченко, І.Л. Михайлин, вчені-журналістикознавці Києва й ін. міст, аспіранти, докторанти.

В.Д. Демченко продовжив керівництво редакційною колегією наукової збірки «Вісник ДНУ. Серія: Соціальні комунікації», І. Л. Михайлин підготував до виходу в світ часопис «Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна», щомісяця проводив засідання Харківського історико-філологічного товариства і працював над ХІУ томом його часопису. Академік В.Д. Демченко працював у складі Державної комісії з розробки професійно-компетентнісних та освітніх стандартів зі спеціальності «Журналістика». Академік В.І. Шпак брав участь в роботі секретаріату Національної спілки журналістів України. Член-кор. Ю.В. Бондар уклав альманах «Київський журналіст», підготував до друку збірник наукових праць за підсумками II Міжнародної конференції «Інформаційний простір. Українські реалії». Особливо активно попрацювали у році для громадського блага І.В. Крупський (ДАК, ДЕК, 8 редколегій), В.В.Лизанчук (у правлінні Товариств, комісії обласної), І.Л.Михайлин.

Академіки відділення, як і філологи, брали участь у наукових конференціях, симпозіумах, семінарах, круглих столах в Україні і за кордоном – у близькому зарубіжжі, на теренах СНД, активно виступали на всеукраїнських та місцевих телестудіях і радіоканалах з проблем духовного відродження та історичної пам’яті, засобів масової комунікації та видавництва на сучасному етапі державотворення.

Персонально серед конкретних здобутки членів Відділення педагогіки. вирізимо річний доробок акад. В.К. Майбороди, який досліджував проблему підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів в Україні, зокрема для спеціалізованих ВНЗ, виступив на одній міжнародній і двох усеукраїнських конференціях, видав навчальний посібник і прорецензував 2 посібники, опублікував 3 статті. Акад. Ю.Д. Руденко, досліджуючи шляхи і засоби героїко-патріотичного виховання молоді, взяв участь у 1 міжнародній, 2 всеукраїнських і 4 вузівських конференціях, виступив рецензентом двох посібників тощо. Акад. С.Ф. Поважний охарактеризував модель особистості управлінця на основі психологічних досліджень вітчизняних науковців, удо-

сконалено інструментарій дослідження особливості самосвідомості студентів, опублікував 5 статей, виступив на 7 конференціях, уклав і видав 2 наукових збірники.

Академік Т.В.Ладиченко у руслі вивчення проблеми методики викладання історії та суспільствознавчих дисциплін у вищих та середніх загальноосвітніх навчальних закладах виголосила підсумкову доповідь на міжнародній конференції «Навчання та вивчення історії в полікультурному середовищі: взаємодія між школами та музеями» (28-30 травня 2013 р. в м. Севастополь) під егідою Ради Європи та за безпосередньої участі її експертів, організувала міжнародний науково-практичний семінар «Інклюзивна освіта в 21 столітті: створення партнерства в школах, при викладанні та вивченні історії». Під її керівництвом були захищені дві кандидатські дисертації на здобуття ступеня кандидата педагогічних наук. Акад. Т.В.Ладиченко також опублікувала 4 статей і 3 методичних посібники; Її підручник “Всесвітня історія” для 11-го класу, вийшов другим виданням у 2013 році.

Акад. О.Т.Шпак опублікував 2 навчально-методичні посібники стосовно економічного навчання учнівської молоді, 4 статті у фахових журналах, був опонентом і рецензентом двох докторських і декількох кандидатських дисертацій; акад. Г.М. Сагач опублікувала 5 статей з проблем риторики, виступили на 1 Міжнародній і 2 Всеукраїнських конференціях; акад. З.Н. Курлянд не лише працювала головою спецради, членом редколегії фахових видань, керувала підготовкою двох кандидатських дисертацій, а й писала навчальні посібники «Виховна робота зі студентською молоддю» та «Словник з професійної педагогіки», а також виступила на 3 Міжнародних конференціях; акад. В.Х. Волошин досліджуючи проблеми хімії, надрукував за рік 5 наукових статей, керував написанням 2 кандидатських дисертацій. Акад. Г.М. Арзютов надрукував навчально – методичний посібник та 4 наукові статті, керує роботою 2 дисертантів. Брав участь у 2 наукових конференціях.

Щедрим був ужинок акад. Чепіль М., яка опублікувала монографію «Педагогічні погляди та культурно-освітня діяльність Івана Филипчика» (у співавторстві, Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2013. – 284 с.), посібник «Вища школа та Болонський процес», виступила зі статтями у 7 збірниках наукових праць, у т.ч. 2 варшавських, а також видрукувала 10 статей в інших виданнях, у т.ч. 4 закордонних, та виступила з науковими доповідями на 11 наукових конференціях, зокрема 7 Міжнародних.

Академік І.І.Ганчар опублікував у звітний період – 6 праць: «Мониторинг формирования прикладной физической подготовленности курсантов вуза в процессе физического воспитания и спорта», «Мониторинг результатов достижений выступления сильнейших команд пловцов-призеров на

XXVI-XXX Олимпийских играх с 1996-2012 гг.» (1-3 этапы), «Мониторинг состояния результатов командного выступления сильнейших пловцов-студентов на Всемирной Универсиаде 2013 г. в Казани (Россия)». Його праця «Физическое воспитание курсантов морского профиля» рекомендована Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів.

У цілому роботу відділень можна визнати задовільною. Разом із тим на-самкінець зауважимо, відділенням іще бракує більшої кооперації НДР її чле-нів, спільних проектів відділень одного профілю.

СЕКЦІЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

(керівник секції – віце-президент В.В. Стецюк)

Секція природничих наук містить Аграрне Відділення, Відділення біології, Відділення наук про Землю, Відділення фізики та астрономії, Відділення хімії та хімічної технології

Фізика, хімія, біологія, математика, астрономія, географія, геологія та діяльність людини у царині виробництва продукції харчування, попри зовнішню неоднорідність об'єктів свого дослідження, завжди були, є і будуть основою існування цивілізації. Кожна із зазначених сфер наукової діяльності у вищій освіті будь-якої держави продовжує на фундаментальному, прикладному та науково-методичному рівні здійснювати все глибше розуміння закономірностей функціонування навколишнього середовища. Завдання кожної із природничих наук різні, проте, внесок кожної оцінюється чи в даний час, чи у віддаленому майбутньому. Здійснення таких досліджень саме у вищій школі вселяє впевненість щодо якісної підготовки майбутніх фахівців, які у ближчій чи віддаленій перспективі переймуть естафету сучасного знання про природу навколишнього світу.

Звіт про досягнення Відділень секції природничих наук подається за абеткою їхніх назв.

Аграрне Відділення

(академік – секретар В.П. Литвин)

Важливість наукових досліджень вчених вищих навчальних закладів України у царині агротехнічного виробництва є безсумнівною і актуальною, оскільки результати таких досліджень, упроваджені у навчальний процес, сприяють не тільки підготовці висококваліфікованих фахівців-аграріїв, але й

дозволяють одразу отримувати очікувані результати. Зокрема, Україна стала купувати на 26,8% менше газу, сирої нафти у 5,6 рази. Помітно зростає експорт товарів і продукції в країни Європи, Азії і Африки.

Експорт сільськогосподарської продукції за останнє десятиріччя збільшився в десять разів і це закономірно. Урожай зернових в 2013 році досяг 60 млн. тонн. Цьому сприяють родючі ґрунти і можливості реалізації зерна пшениці та інших зернових культур на світових ринках. В цьому є велика академіків-аграрників АНВО України.

За звітний період Відділенням аграрним видрукувано підручників – 25, опубліковано статей – 176, видано монографій – 14, посібників – 36, нагороджено – ювілейними медалями і державними нагородами – 43, за результатами наукових розробок захищено 5 докторських дисертацій і 19 кандидатських. Впроваджено у виробництво «Система з підвищення родючості овочів» автор Болотських О.С.; «Адаптивні системи землеробства» Гудзь В.П., затверджені антимікробні препарати: декаетоній (Литвин В.П.) та отримано 5 авторських свідоцтв (Влох В.Г.) та 14 авторських свідоцтв і золоту медаль «Європейська якість» (Шостак А.В.).

Національний університет біоресурсів і природокористування України, яким більше 20 років керує Герой України, академік НАН і НААН України та АНВО України і багатьох академій іноземних держав Д.О. Мельничук. За його керівництва створена міцна творча співпраця та інтеграція з багатьма науковими і навчально-науковими інститутами багатьох країн світу, свідченням чого є визнання дипломів випускників НУБіП України. Вагомий внесок в розвиток аграрної науки, створені нових сортів зернових і кормових культур вносить Герой України академік НАН і НААН України та АН ВО України, ректор Львівського національного аграрного університету Володимир Васильович Снітинський. Під його керівництвом для Західного регіону України виведені нові сорти пшениці, ячменю, ріпаку, та кормові боби.

Серед академіків АНВО України значний вклад в розвиток науки і впровадження результатів досліджень у виробництво внесли академіки: Грицаєнко З.М., Влох В.Г., Ніколайчук В.І., Бородай В.П., Копитко П.Г., Поліщук В.П., Болотських О.С., Ібатуллін І.І., Литвин В.П., Гудзь В.П., Кирик М.М., Жемела Г.П., Блох В.Г., Пономаренко Н.П.

Найбільш суттєвими результатами наукових досліджень є праці академіків Уманського національного університету садівництва. Насамперед це праці Зінаїди Мартинівни Грицаєнко, А.Ф. Головчука, О.І. Зінченка, А.В. Шостака.

За вагомий внесок у розвиток аграрного сектора України Уманський НУС на міжнародній агропромисловій виставці «Агро-2011» нагороджено трьома золотими медалями в номінаціях: «За розробку і впровадження інноваційних

технологій в садівництві», «За розробку високоякісної продукції з натуральної сировини» та «За розробку і впровадження економічних технологій з біологізації рослинництва».

Академік Литвин В.П., член Президії АНВО України, академік-секретар аграрного відділення АНВО України в 2013 році видрукував 1 монографію, 8 наукових статей, у співпраці з колегами кафедри видали 2 підручники і 1 посібник. За спільну працю з медичними науковцями по розробці засобів профілактики та боротьби з туберкульозом людей і тварин ввійшов до збірника «Флагмани сучасної медицини» і нагороджений медаллю «За охорону здоров'я нації», нагрудним знаком «За заслуги в розвитку ветеринарної медицини» та ювілейною медаллю до 20-річчя АНВО України. У співпраці з ЮХ НАН України у виробництво впроваджений новий антимікробний препарат декастоній.

Отримав нові експериментальні дані з досліджень чистопородності та продуктивних якостей українських бджіл шляхом впровадження молекулярно-генетичних систем академік Поліщук В.П. В Мінагрополітики України вперше затверджені розроблені автором рекомендації для галузі бджільництва. Автором опубліковано 5 наукових статей, 2 науково-навчальні посібники, брав участь в Міжнародній виставці «Агро-2013» та нагороджений дипломом Мінагрополітики України. Брав активну участь в Міжнародному Конгресі бджолярів (Апімондія), в роботі двох спеціалізованих вчених рад по захисту дисертації та двічі виступав по телебаченню України, що свідчить про його активну наукову і педагогічну діяльність.

Активну громадську і науково-педагогічну діяльність в НУБіП України проводить Бородай Віталій Петрович, займаючи посаду директора НДІ птахівництва. За звітний період ним видруковано 2 підручники з основ тваринництва і ветсанекспертизи, 1 монографію з птахівництва, 15 наукових статей, підготовлено 2 доктори. Не випадково автор має 7 державних нагород і користується високою популярністю серед студентів, викладачів ВНЗ та виробників.

Доброю славою і авторитетом користується І.І. Ібатуллович, завідуючий кафедрою годівлі тварин. В 2010 році ним було опубліковано 1 підручник, 1 монографію, 8 наукових статей, підготовлено 2 доктори і 1 кандидат наук. Автором отримано 10 патентів на винаходи і видруковані 2 рекомендації для виробництва.

Високі досягнення в науково-дослідній і педагогічній роботі впроваджені наукових розробок у виробництво мають академіки: Кирик М.М., Влох В.Г., Івченко В.М., Копитко П.Г., Ніколайчук В.І., Положенець інші, які відзначені високими нагородами Батьківщини.

За кількісним складом в Аграрному відділенні АНВО України налічується 34 академіків. Нажаль, з невідомих причин звіти за 2013 рік не надійшли від академіків: Положинця Віктора Михайловича, Базалія Валерія Васильовича (Харківський державний аграрний університет), Ковтуника Івана Миколайовича (Подільський державний аграрно-технічний університет), Мирося Віталія Васильовича (Харківський національний аграрний університет), Овчарука Василя Івановича (Ка'мянець-Подільський державний аграрно-технічний університет), Панаса Ростислава Миколайовича (Національний університет «Львівська політехніка») та Пастушенка Сєргія Івановича (Харківський державний аграрний університет).

Прикро, що зазначені академіки не дотримуються статутних вимог Академії. В цьому вина є і академіків, які їх рекомендували до вступу до нашої з Вами Академії.

В цілому робота академіків Аграрного відділення у звітному 2013 році була плідною і ними внесений значний вклад у розвиток аграрної науки і освіти, а також у вирішення проблем задоволення потреб населення держави у продуктах якісного харчування, а промисловості – у сировині. Зібраний щедрий урожай зерна, ячменю, жита, круп'яних культур. В цьому є суттєва доля і наших академіків АНВО України.

Зокрема, за розробку навчально-методичних комплексів і їх впровадження в сільському господарстві А.В. Шостаком опубліковано в зарубіжних виданнях 13 статей, 6 тез доповідей, отримане авторське свідоцтво №14002. Автор отримав 3 дипломи, нагороджений орденом Євросоюзу і золотою медаллю «Європейська якість» і має звання «Національний лідер України».

За результатами впровадження наукових розробок у виробництво державні нагороди отримали Бесулін В.І., Болотських О.С., Бородай В.П., Грицаєнко З.М., Жеребко В.М., Ібатулін І.І., Литвин В.П., Ніколайчук В.І., Положенець В.М., Снітинський В.В., Чернецький В.М. та інші.

У Відділенні щорічно проводяться тематичні міжвузівські семінари, Всеукраїнські та Міжнародні конференції. Їхні теми тісно пов'язані з науковою роботою і навчальним процесом. Наприклад, у поточному році відбувся міжвузівський науково-методичний семінар «Методологія вивчення практичного курсу рослинництва і кормовиробництва». Її проведення обумовлено виданням практикуму з рослинництва (43,5 д.а), (провідний автор, редактор, автор проекту О. І. Зінченко). Це принципово нове видання, що немає аналогів в Україні і СНД. Крім суцього ботанічного викладу матеріалу, яке це мало місце у виданнях ТСГА і НУБіП, у практикумі біологія і екологія, технологічне проектування і енергетична оцінка технологій вирощування польових культур.

На основі тривалих досліджень, крім чисельних наукових праць, за

останні роки проф. Зінченком О.І. підготовлено згідно державного замовлення ряд навчальних видань – підручників і навчальних посібників, де широко використано тривалі дослідження автора. Всі видання на час їх публікації не мали аналогів. Це, зокрема, два видання підручника «Рослинництво» у співавторстві з відомими вченими професорами кафедр рослинництва В.Н. Салатенком (Херсонський ДАУ), М.А. Білоножом (НУБіП). Користуються застуженою увагою й інші видання академіків Відділення.

Відділення біології Академії наук вищої освіти України

(академік-секретар В.Т. ХОМИЧ)

Розвиток біологічних наук у вищій освіті України має давні традиції і успішно здійснюється на сьогодні. Свідченням тому, зокрема, є збільшення чисельності Відділення біології академії наук вищої освіти України з 18 у минулому році до 22 у звітному.

Впродовж 2013 року академіки Відділення та їх учні виконували наукову роботу з актуальної для народного господарства України тематики.

Акад. Хомич В.Т. і його учні займалися дослідженнями розвитку і росту периферичних органів імуногенезу молодняку курей і качок, що дало їм змогу встановити оптимальні строки щеплення цієї птиці проти вірусних і бактеріальних інфекцій. За результатами досліджень розроблені та впроваджені в практику птахівництва науково – методичні рекомендації, які затверджені науково – методичною радою Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України.

Розробкою нових технологій кормових добавок з рибної сировини для годівлі сільськогосподарських тварин займався **акад. Засєкін Д.А.** з своїми учнями. Експериментальні дослідження, запропонованих добавок проводяться у господарствах України. Акад. Засєкін Д.А. також активно працював над впровадженням нанотехнологій у практику ветеринарної санітарії.

Акад. Яценко І.В. у звітному році продовжував удосконалювати методи посмертної ідентифікації свійських тварин за їх кістковими органами. Результати його досліджень використовуються у судовій ветеринарній медицині, навчальній і науковій роботі.

Підґрунтям для створення ветеринарної неонатології в нашій країні стали дослідження **акад. Криштофорофой Б.В.** У 2013 р. вона з своїми учнями продовжувала досліджувати морфофункціональний статус новонароджених тварин та удосконалювати нові методичні підходи щодо їх подальшого утримання і годівлі. Результати її досліджень впроваджені в практику тваринництва.

Акад. Галат В.Ф. досліджував особливості поширення, діагностики, лікування та профілактики токсоплазмозу тварин у нашій країні. Результати його досліджень використовуються у ветеринарній медицині.

Акад. Сорока Н.М. та її учні вивчали поширення і діагностику найбільш небезпечних інвазійних хвороб свійських тварин і птахів. За результатами їх досліджень підготовлені 3 науково – методичні рекомендації, які впроваджені в практику ветеринарної медицини України.

Значний теоретичний і практичний інтерес для науки і практики мають дослідження **акад. Демидова С.В.** і його учнів про механізми реалізації адаптаційно – компенсаторних реакцій організму за умов розвитку різних патологій.

Акад. Скибіцький В.Г. з своїми учнями продовжував досліджувати збудника ієрсиніозу тварин. За результатами досліджень підготовлені та опубліковані науково – методичні рекомендації, які впроваджені в практику ветеринарної медицини.

Медико-біологічне обґрунтування режимів рухової активності студентів з різним рівнем здоров'я вивчав у звітному році **акад. Магльований А.В.** Запропоновані ним режими рухової активності широко використовують у фізичній підготовці студентів нашої країни.

Успішно використовуються у практиці гуманної медицини результати морфологічних досліджень **акад. Пикалюка В.С.** У звітному році він з своїми учнями досліджував морфофункціональні особливості окремих органів під впливом гравітаційних перевантажень і різні методи їх корекції.

Акад. Гаврилін П.М. та його учні досліджували особливості структурно – функціональної організації та закономірності гісто – і цитогенезу органів кровотворення та імуногенезу тварин та розробляли і впроваджували у практику ветеринарної медицини нові методи діагностики хвороб тварин, контролю якості та безпеки ресурсів АПК. Економічний ефект від впровадження їх результатів досліджень становить 700 тисяч грн. на рік.

Акад. Новак В.П. займався дослідженнями сегментальної іннервації організму тварин та артрологією. Результати його досліджень використовуються у навчальній і науковій роботі та практичній ветеринарній медицині.

Морфофункціональну організацію апарату травлення птахів роду Сивко-подібні досліджувала **акад. Харченко Л.П.** Результати її досліджень суттєво доповнюють сучасні знання про особливості становлення органів травлення у філогенезі тваринних організмів. Їх використовують у науковій роботі морфологи – еволюціоністи.

Дослідженням морфоструктури, онтоморфогенезу та модусів еволюції життєвих форм видів родини Губоцвіті займався **акад. Берко Й.М.** Його дослідження використовуються у навчальній і науковій роботі.

Вплив малих довготривалих доз іонізуючого опромінення на організм свійських тварин та становлення органів нервової системи у філогенезі тварин досліджував **акад. Горальський Л.П.** Результати його досліджень стали

підґрунтям для розробки нових ефективних методів утримання і годівлі тварин на територіях забруднених радіонуклідами.

Акад. Захаренко М.О. та його учні досліджували механізми адаптації та поведінки високопродуктивних лактуючих корів до екстремальних факторів зовнішнього середовища. Дані їх досліджень використовують екологи і тваринники, які займаються поширенням високопродуктивних тварин у різних регіонах нашої країни.

Дослідженням впливу незамінних амінокислот, вітамінів і мінеральних речовин на продуктивність курей і перепелів займався з своїми учнями **акад. Ніщененко М.П.** Результати цих досліджень впроваджуються у птахівництво України.

Акад. Суса П.С. (Польща) у звітному році продовжував досліджувати каріотип самців свійських свавців. Результати його досліджень використовують співробітники селекційних установ Польщі.

Дослідженням центральних регуляторних механізмів формування реактивності, резистентності та продуктивності с.-г. тварин і розробленням шляхів їх фізіологічної корекції займався з своїми учнями **акад. Карповський В.І.** За результатами проведених досліджень підготовлені та впроваджені в практику тваринництва України науково – методичні рекомендації, які затверджені науково – методичною радою Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України.

Проблемою “Злочини проти життя та здоров’я особи” у звітному році займалася **акад. Сибірна Р.І.** Результати її роботи впроваджені в практичну діяльність Львівського регіонального фтизіопульмонологічного клінічного лікувально – діагностичного центру і Волинського обласного територіально-го медичного протитуберкульозного об’єднання та в навчальну роботу.

Розробкою нових наукових підходів системного генетичного аналізу в розведенні та селекції худоби молочних порід, удосконаленням технологічної системи продуктивного використання вітчизняних та імпортованих генотипів в умовах Причорноморського регіону нашої країни займався у 2013 році **акад. Гиль М.І.** Дані його досліджень впроваджені у виробництво в господарствах Миколаївської області.

Наукові здобутки академіків Відділення за 2013 рік захищені 13 патентами (акад. Ніщененко М.П. – 1; акад. Засєкін Д.А. – 6; акад. Яценко І.В. – 1; акад. Магльований А.В. – 2; акад. Горальський Л.П. – 1; акад. Сорока Н.М. – 2).

Вони опубліковані в 9 монографіях (акад. Горальський Л.П. і Хомич В.Т. – 1, акад. Пікалюк В.О. – 1, акад. Засєкін Д.А. – 3, акад. Яценко І.В. – 1, акад. Гаврилін П.М. – 1, акад. Магльований А.В. – 1, акад. Горальський Л.П. – 1), в 118 статтях і 52 матеріалах конференцій та 6 науково – методичних рекомендаціях.

У 2013 році академіки Відділення підготували 6 докторів наук (акад. Пикалюк В.С. – 3; акад. Демидов С.В. – 1; акад. Сорока Н.М. – 1; акад. Захаренко М.О. – 1) і 16 кандидатів наук (акад. Пикалюк В.С. – 3; акад. Ніщененко М.П. – 1; акад. Гаврилін П.М. – 1; акад. Демидов С.В. – 1; акад. Гиль М.І. – 1; акад. Магльований А.В. – 1; акад. Горальський Л.П. – 2; акад. Галат В.Ф. – 1; акад. Сорока Н.М. – 3; акад. Захаренко М.О. – 2).

У звітному році акад. Карповський В.І. організував і провів (22-24 травня) на базі інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН України Всеукраїнську наукову конференцію “Роль фізіології тварин у вирішенні сучасних проблем аграрної освіти, науки і виробництва”, присвячену пам’яті академіка О.В. Квасницького. 21 – 23 травня на базі Кримського державного медичного університету був проведений II міжнародний симпозіум “Морфогенез органів і тканин під впливом екзогенних факторів”, присвячений 140-річчю з дня народження засновника кримської морфологічної школи професора Р.І. Гельвіга. Семінар організував акад. Пикалюк В.С. Міжнародну науково – практичну конференцію “Біологічні аспекти технології тваринництва і виробництва продукції” на базі Миколаївського національного аграрного університету, організував і провів акад. Гиль М.І. (10 – 11 жовтня).

Академіки Відділення у 2013 році брали участь у роботі 82 наукових конференцій, які були організовані іншими установами.

Значну увагу академіки Відділення приділяли навчально-методичній роботі. Вони підготували і опублікували у звітному році з грифом МОН і Міністерства аграрної політики та продовольства України 7 підручників (акад. Пикалюк В.С. – 2; акад. Засекін Д.А. – 1; акад. Демидов С.В. – 1; акад. Неціменко М.П. і Карповський В.І. – 1; акад. Галат В.Ф. і Сорока Н.М. – 1; акад. Скибіцький В.Г. – 1), 14 навчальних посібників (акад. Пикалюк В.С. – 1; Неціменко М.П. і Карповський В.І. – 1; акад. Демидов С.В. – 1; акад. Яценко І.В. – 5; акад. Хомич В.Т. і Горальський Л.П. – 1; акад. Сорока Н.М. – 1; акад. Захаренко М.О. – 3; акад. Хомич В.Т. – 1) та 46 навчально – методичних розробок, які були рекомендовані до видання вченими радами факультетів університетів. Вони є авторами 2 базових програм навчальних дисциплін (акад. Яценко І.В. – 1; акад. Хомич В.Т. – 1).

Академіки Відділення співпрацюють з Європейською асоціацією ветеринарних анатомів (акад. Хомич В.Т., акад. Криштофорова Б.В., акад. Гаврилін П.М.), з науковими товариствами анатомів Німеччини, Росії, Білорусії (акад. Пикалюк В.С.), з університетами США, Німеччини, Польщі, Нідерландів, Туреччини (акад. Демидов С.В., Магльований А.В., Захаренко М.О. Сорока Н.М. Гаврилін П.М., Берко Й.М., Хомич В.Т., Горальський Л.П.) з міжнародним науковим товариством паразитологів (акад. Галат В.Ф.)

У звітному році академіки Відділення активно виступали у ЗМІ нашої

країни (на Львівському радіо і телебаченні – акад. Магльований А.В.; газетах “Експрес” – акад. Магльований А.В.; “Ваше здоров’я”, “День”, “Кримська світлиця” – акад. Пикалюк В.С., “Юрист” – акад. Сибірна Р.І., “Урядовий кур’єр” – акад. Гаврилін П.М.) та університетських газетах (акад. Магльований А.В., акад. Засєкін Д.А., акад. Берко Й.Р., акад. Яценко І.В., акад. Гиль М.І.). Їх виступи стосувались актуальних питань освіти і науки, охорони здоров’я та пропаганди державної мови.

За успіхи у науково – педагогічній та винахідницькій діяльності у 2013 році були нагороджені Кубком і Дипломом переможця Всеукраїнського конкурсу “Кращий винахід року” (акад. Пикалюк В.С.), Дипломом МОН України (акад. Гиль М.І.), Почесним Дипломом і золотою медаллю В.Г. Касьяненка наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України (акад. Хомич В.Т.). Отримав Подяку Міністерства аграрної політики та продовольства України акад. Яценко І.В.

Таким чином, успіхи Відділення біології є очевидними. Однак, результати діяльності академічної спільноти українських науковців-біологів вищих навчальних закладів могли б бути значно вагомішими, якби до лав Відділення були залучені інших університетів, зокрема столичних.

Відділення наук про Землю

(академік-секретар В.В. СТЕЦЬОК)

Внесок Відділення наук про Землю, яке налічує всього 13 діючих дійсних членів Академії, засвідчує його плідну працю упродовж звітного року. Зростає напруженість у стосунках природи України та господарської діяльності. Це – забруднення і вичерпання природних ресурсів, ускладнення життя довкілля великих міст, окремих компонентів природи, як то, поверхневих та підземних вод, атмосферного повітря, ґрунтового покриву, небезпечних геологічних процесів у районах розташування господарських об’єктів підвищеної небезпеки – ГЕС, АЕС, нафто- і газогонів тощо). Спромоги державних структур вирішувати проблеми використання власних мінерально-сировинних ресурсів є неповними і значно лобіюються олігархічними структурами, питання інженерного захисту цивільних і промислових об’єктів, гідроенергетичних об’єктів вирішуються не повною мірою, через недостатнє державне фінансування. Нехтуються елементарні правила господарської діяльності у навколишньому середовищі, як то, промислове і цивільне будівництво у водоохоронних смугах, невпорядковані звалища промислових та побутових відходів, забруднення водного і повітряного басейнів України. Тому, діяльність академічної спільноти Відділення заслуговує на визнання і негайне використання отриманих результатів у господарській практиці.

Зокрема, отримано новітні результати із наслідків антропогенного впливу на гідрологічний, русловий та гідрохімічний режим річок та рівень забрудненості атмосферного повітря території України (академік О.Г. ОБODOVСЬКИЙ, проф. С.І. СНІЖКО), здійснено вивчення екологічних особливостей та біоіндикаторних властивостей різних організмів та їх угруповань в умовах трансформованого середовища для розв'язання проблем біологічної безпеки України (академік О.Ю. ДМИТРУК, проф. В.М. САМІЙЛЕНКО). Розроблено зокрема схеми районування території України за умовами забруднення атмосферного повітря, зумовленого низьким та високим джерелами викидів. Наскільки актуальними є отримані результати годі й говорити, оскільки **зазначені компоненти довкілля передусім мають найважливіше значення для життя і здоров'я мешканців України**. Тим самим справджується ще недавно висловлена декларація: **«Або людство уникне ядерної катастрофи (це здається вжене актуально), або воно сконає у забрудненому довкіллі (а це – на часі)»**.

Для України, урбанізація якої складає понад 70%, украй важливою є проблема геоecології мегаполісів та міських агломерацій. Академіки Відділення наук про Землю (наукові керівники академік О.Ю. Дмитрук та професор А.М. Молочко) успішно справилися з завданням **геоекологічної оцінки міст України та створили сучасну геоінформаційну систему, придатну для картографування та інших видів оцінювання стану навколишнього середовища великих міст України**.

Проблема регіональної екологічної безпеки успішно розв'язана академіками Я.Б. ОЛІЙНИКОМ, С.І. ІЩУКОМ, П.О. МАСЛЯКОМ, О.О. ЛЮБЩЕВОЮ). Ними започатковано і успішно **вирішені проблемні питання геополітики та геостратегії України, продовжено дослідження у царині економічної та соціальної географії для оптимізації територіальної організації суспільства України**.

Є чим пишатися академікам Відділення наук про Землю і у пріоритетній видавничій діяльності щодо оприлюднення важливих результатів досліджень і справжніх відкриттів. Підготовлено до друку «Геоекологічний атлас Києва» (за ред. професора С.Ю. БОРТНИКА) та перша монографія тритомного циклу «Природа, людина, господарство та екологічні проблеми Києва» – «Становлення природи Києва,

сучасний її стан та екологічні проблеми» (за ред. професора В.В. СТЕЦЮКА). Побачила світ монографія В.В. СТЕЦЮКА, В.Г. ПАЗИНИЧА, Т.І. ТКАЧЕНКО «Природна та етнокультурна спадщина України» (тираж 2000 прим.)

Приємно відзначити діяльність академіків, які стали членами Відділення зовсім недавно. Так, академік КОВАЛЬЧУК І.П. вирішив низку проблем екологічного стану малих річок та трансформаційних процесів у природному середовищі під впливом господарської діяльності людини, здійснив пріоритетне інформаційно-картографічне моделювання трансформаційних процесів у природному середовищі сільської місцевості. Академік О.О. ЛЮБИЦЕВА та Л.І ЗЕЛЕНСЬКА стали провідними фахівцями в Україні щодо *розв'язання проблем міжнародного туризму та екологічного виховання широких верств мешканців України.*

За звітний період академіками Відділення здійснено керівництво та безпосереднє виконання наукових досліджень бюджетного та господарсько-договірного характеру загальним обсягом більше 1 млн. грн. Результати досліджень дозволили накреслити головні напрямки здійснення превентивних заходів щодо поліпшення стану природного середовища держави, вказати законодавцям першочергові напрямки здійснення ефективних заходів щодо стабілізації стану природного середовища, для попередження загроз національної безпеки України.

Під науковим керівництвом академіків С.І. ПЩУКА, І. КОВАЛЬЧУКА, Я.Б. ОЛІЙНИКА, В.К. ХІЛЬЧЕВСЬКОГО захищено 8 кандидатських та 2 докторських дисертації.

Як завжди за час своєї участі в Академії наук вищої освіти України, відзначився значним внеском у доробок Відділення академік Г. РУДЬКО, науковому перу і науковій редакції якого тільки упродовж звітного року належать 8 монографій та 2 навчальних посібники (зі співавторами). Отримані результати ***фундаментальних досліджень академіка Г.І. РУДЬКА стали основою прогнозування несприятливих та небезпечних геологічних та екологічних ситуацій, техногенних катастроф, пов'язаних зі станом геологічного середовища України та сусідніх держав.*** Ним започатковано новий науково-прикладний напрямок у науках про Землю – медична геологія та здійснено пріоритетні новаторські дослідження в області геолого-економічної оцінки родовищ мінеральної сировини, чим прокладено упевнений шлях до реальної оцінки корисних копалин держави і повноцінного урахування реальної вартості сировини в умовах ринкової економіки.

Секція геології і члени Академії, які не є академіками, здійснювали широкий спектр дослідницьких робіт у царині теоретичної та регіональної геології, мінералогії та петрографії, геології корисних копалин, палеонтології та стратиграфії, упроваджували отримані результати у практику, створювали монографії, навчальні посібники, організовували і брали участь у проведенні наукових конференцій різного рангу – від Міжнародних симпозіумів до ре-

гіональних наукових семінарів. Ними видано 7 монографій та 5 навчальних посібників для геологічних та географічних факультетів України, вони постійно консультують виробничі геологічні організації, здійснюють експертизи проектів з розміщення важливих інженерних об'єктів у геологічному середовищі, беруть участь у засіданнях Науково-технічних рад організацій та установ геологічної галузі.

Відділення організувало й успішно провело низку Всеукраїнських та Міжнародних наукових конференцій, зокрема:

1. Міжнародна наукова конференція «Сучасні проблеми геології» (до 155-річчя з дня народження академіка Павла Аполлоновича Тутковського (15- 17 травня).

2. Современные проблемы водохранилищ и их водосборов. Международная научно-практическая конференция (28 мая – 30 мая 2013 г., Пермь, Росія), у якій академік В.В. СТЕЦЮК був іноземним членом Оргкомітету.

3. Геоморфология и картография. XXXIII Пленум Геоморфологической комиссии РАН, Саратов Росія 15-19 вересня 2013 року.

5. Матеріали XXXII Пленума Геоморфологической Комиссии РАН «Антропогенная геоморфология: наука и практика» (Белгород, 25 – 29 вересня 2013 року)

Учасниками та членами оргкомітетів зазначених наукових зібрань були академіки Г.І. ДЕНИСИК, Л.І. ЗЕЛЕНСЬКА, І.П. КОВАЛЬЧУК, О.О. ЛЮБИЦЕВА, О.Г. ОБОДОВСЬКИЙ, Я. Б. ОЛІЙНИК, Г.І. РУДЬКО, В.В. СТЕЦЮК, В.К. ХІЛЬЧЕВСЬКИЙ

Висновки. Діяльність членів Відділення наук про Землю упродовж 2013 року характеризувалася виразним спрямуванням наукових зусиль на вирішення проблем навколишнього середовища України, що набувають статусу національної безпеки держави.

Це – схеми районування території України за умовами забруднення атмосферного повітря, зумовленого низьким та високим джерелами шкідливих викидів, вирішення завдань геоecологічної оцінки міст України та створення сучасної геoінформаційної системи, придатної для картографування та інших видів оцінювання стану навколишнього середовища великих міст України.

Отримано результати фундаментальних досліджень академіка Г.І. РУДЬКА стали основою прогнозування несприятливих та небезпечних геологічних та екологічних ситуацій, техногенних катастроф, пов'язаних зі станом геологічного середовища України та сусідніх держав.

Започатковано і успішно вирішені проблемні питання геополітики та геостратегії України, продовжено дослідження у царині економічної та соціальної географії для оптимізації територіальної організації суспільства України, низка проблем, розв'язання яких суттєво підвищило рівень міжнародного туризму та екологічного виховання широких верств мешканців України.

Відділення хімії та хімічної технології (Академік-секретар – Запорожець О.А.)

Відділення хімії та хімічної технології налічує 24 академіки, серед яких 2 ректори, 1 директор НДІ, 1 проректор, 3 декани факультетів, та 10 завідувачів кафедр.

Опубліковано:

Наукових статей – 80, 42 з яких у міжнародних високо рейтингових журналах, отримано 9 патентів України на винахід, подано заявок на видачу патенту – 3, Монографій – 3, одна з яких у видавництві “Walter de Gruyter”, м. Берлін, підручників і навчальних посібників – 19 (4 з Грифом МОНМС України).

Організовано 20 наукових конференцій, 12 з яких міжнародні, зокрема XII Міжнародна конференція з кристалохімії інтерметалічних сполук та

Школа молодих науковців “Дифракційні методи: від ідеальної до реальної структури” (акад. Гладишевський Р.С. , Львівський національний університет імені Івана Франка, Міжнародна конференція Київ-Тулуза-2013, XIII Всеукраїнська з міжнародною участю конференція студентів та аспірантів «Сучасні проблеми хімії» (акад. Запорожець О.А., Київський національний університет), Хімічні Каразинські читання «ХКЧ-2012», Харків.

Захищено дисертацій: докторських 3, кандидатських – 7 .

Акад. Юрченком О.І. запроваджено 5 нових навчальних дисциплін на хімічному факультеті Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

Отримано грант Фонду фундаментальних, прикладних та пошукових науково-дослідних робіт Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. НДР №17-15-13.

Найвагоміші наукові розробки. Розроблено та запатентовано нові сполуки, що виявляють протипухлинну та антиексудативну дію.(акад. **Зіменковський Б.С.)**

Розроблено рекомендації щодо умов прискорення процесу травлення мідних та алюмінієвих сплавів; обґрунтовано моделі взаємодій між органічними протиіонами у водних розчинах, а також у водному середовищі, вміщуючому ПАР, добавки органічного розчинника; запропоновано модель подвійного електричного шару стосовно асоціатів металокомплексних іонів, молекулярні діаграми іонів та асоціатів, новий спосіб кількісного визначення ПАР у водних розчинах, що ґрунтується на використанні фізико-хімічних властивостей досліджених систем; встановлено константи та термодинамічні характеристики дисоціації та комплексоутворення проліну, глютамінової та аспарагінової кислоти в змішаних розчинниках методом ЕРС, склад та фізико-хімічні характеристики робочих та відпрацьованих травильних розчинів, промивних

розчинів та промивних вод (**акад. Ларін В.І.**) .Впроваджено у виробництво на ТТ «Електрон-Комплект» та «Спеціалізній фірмі «Електрум – ХХІ» ТОВ «Х-АДВАНС» екологічно чисту ресурсозберігаючу технологію травлення друкованих плат з утилізацією відпрацьованих травильних розчинів, а також новий склад нітратного електроліту міднення.

Під керівництвом **акад. Гладішевського Р.Є.** здійснюються наукові дослідження спрямовані на синтез, визначення кристалічної структури та виявлення кристалохімічних закономірностей нових інтерметалідів. Встановлено структуру цілого ряду кристалів важливих з практичної точки зору сполук та здійснено інтерпретацію хімічного зв'язку.

В рамках міжнародного українсько-французького гранту «Дніпро» (НДР 13ДП-037-05, співкерівник почесний доктор Київського національного університету імені Тараса Шевченка директор Laboratoire de Biophotonique et Pharmacologie, Faculté de Pharmacie Університета м. Страсбург (Франція) проф. Ів Мелі науковцями під керівництвом **акад. Запорожець О.А.** проводиться дослідження щодо кінетики і механізму взаємодії протеїну нуклеокапсиду вірусу ВІЛ-1 з лігандами: сайт-селективне дослідження за допомогою нових флуоресцентних зондів, чутливих до оточення».

Розроблено нові сорбційні матеріали для вилучення хромату та гібридні плівкові покриття аперометричних сенсорів для визначення біологічно активних речовин (**акад. Зайцев В.М.**).

Академіком В.І. Ларіним опубліковано 16 статей, з них 6 в зарубіжних виданнях, 7 тез доповідей на конференціях різного рівня, а також разом з хімічним факультетом видано збірник наукових статей «Вісник Харківського національного університету.

Отримані патенти: Пат. на корисну модель №74500 Україна, МПК C02F 9/00 (3012/01). Спосіб отримання міді при регенерації відпрацьованих сульфатних мідно-цинкових розчинів травлення латуні / Даценко В.В., Хоботова Е.Б., Єгорова Л.М., Ларін В.І. (Україна); заявник і патентовласник Харківський національний автомобільно-дорожній університет імені В.Н. Каразіна (Україна).– №201206163; заяв. 22.05.2012; опубл. 25.10.2012; Бюл. №20, та Пат. на винахід №102479 Україна, МПК C02F 9/00 (3012/01). Спосіб отримання міді при регенерації відпрацьованих сульфатних мідно-цинкових розчинів травлення латуні / Даценко В.В., Хоботова Е.Б., Єгорова Л.М., Ларін В.І. (Україна) №201206159; заяв. 22.05.2012; опубл. 10.07.2013; Бюл. №13

Академік Запорожець О. А. Здійснювала розробку нових аналітичних хромофорних й люмінесцентних реагентів, зокрема й твердофазних, дослідження їхніх спектрофотометричних і люмінесцентних характеристик та хіміко-аналітичних властивостей. Є співкерівником міжнародного українсько-

французького гранту «Дніпро» (НДР 13ДП-037-05) «Кінетика і механізм взаємодії протеїну нуклеокапсиду вірусу ВІЛ-1 з лігандами: сайт-селективне дослідження за допомогою флуоресцентних зондів, чутливих до оточення» на хімічному факультеті Співкерівник почесний доктор Київського національного університету імені Тараса Шевченка директор Laboratoire de Biophotonique et Pharmacologie, Faculté de Pharmacie Університету м. Страсбурґ (Франція) проф. Ів Мелі (Yves Mely).

Академіком Зайцевим В.М. отримано грант UNIVERSITE LIBRE DE BRUXELLES SiCCatalysis— Porous Silicon Carbide as a support for Co metal nanoparticles in Fischer–Tropsch synthesis FP7-PEOPLE-2012-IRSES, №319013 для проведення наукових досліджень.

Під керівництвом **академіка Варгальюка В.Ф.** виконані 2 дисертаційні роботи на здобуття наукового ступеня кандидата хімічних наук: Стець О.С. «Електрохімічні властивості комплексів Купруму з акриловою кислотою та її похідними» (захист у спецраді УДХТУ 18.10.2013р.), Плясовська К.А. «Електрохімічне формування та властивості оксидних шарів на олові» (захист у спецраді УДХТУ 01.11.2013р.). У 2013р. був офіційним опонентом по докторській дисертації В.С.Проценко «Стадійні електрохімічні процеси при електроосадженні металів за участю стабільних інтермедіатів».

З Українським державним хіміко-технологічним університетом проводив шосту Міжнародну науково-технічну конференцію студентів, аспірантів та молодих учених «Хімія та сучасні технології». На базі Дніпропетровського національного університету ім. О.Гончара 24-25 квітня 2013 р. був проведений Міжнародний форум студентів, аспірантів і молодих учених, на якому мною була зроблена пленарна доповідь «Природничий потенціал вищої школи, як інструмент фундаментальної підготовки молодих фахівців» На форумі також проводив відповідну організаційну роботу, як керівник секції « Природничі науки і охорона навколишнього середовища».

Відзначається вагомий внесок у досягнення Відділення **академіка Гладішевського Р.С.** – автора 21 наукової статті (з них 12 у зарубіжних виданнях), тез 42 доповідей на наукових конференціях (з них 30 на міжнародних конференціях). Наукові дослідження спрямовані на синтез, визначення кристалічної структури та виявлення кристалохімічних закономірностей нових інтерметалідів, а також встановлення реальної структури кристалу та інтерпретацію хімічного зв'язку. Результати досліджень використані при викладанні спецкурсів, використано в подальших наукових розробках спільно з вченими Інституту загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України, Інституту проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України, включено в міжнародні наукові бази даних.

Як голова оргкомітету Гладишевський Р.Є брав участь 26-27 вересня 2013 р. на кафедрі неорганічної хімії Львівського національного університету імені Івана Франка у роботі III Школи молодих науковців “Дифракційні методи: від ідеальної до реальної структури”), 25 січня 2013 р. – 18 травня р. спільно з Львівською обласною Малою Академією Наук проводив її засідання, а 22-26 вересня 2013 року у Львівському національному університеті імені Івана Франка головував на XII Міжнародній конференції з кристалохімії інтерметалічних сполук, ініціатором проведення якої є кафедра неорганічної хімії.

В упровадженні отриманих важливих наукових результатів чільне місце посідають **В.І. Ларін** (Отримані патенти: Пат. на корисну модель №74500 Україна, МПК C02F 9/00 (3012/01). Спосіб отримання міді при регенерації відпрацьованих сульфатних мідно-цинкових розчинів травлення латуні / Даценко В.В., Хоботова Е.Б., Єгорова Л.М., Ларін В.І. (Україна); заявник і патентовласник Харківський національний автомобільно-дорожній університет імені В.Н. Каразіна (Україна).– №201206163; заявл. 22.05.2012; опубл. 25.10.2012; Бюл. №20, та Пат. на винахід №102479 Україна, МПК C02F 9/00 (3012/01). Спосіб отримання міді при регенерації відпрацьованих сульфатних мідно-цинкових розчинів травлення латуні / Даценко В.В., Хоботова Е.Б., Єгорова Л.М., Ларін В.І. (Україна) №201206159; заявл. 22.05.2012; опубл. 10.07.2013; Бюл. №13), **Б.С. Зіменковський** (3 патенти на корисну модель: Патент на корисну модель №77026 від 25.05.2013, №76716 від 10.01.2013, №80435 від 27.05.2013), **О.А. Запорожець** (2 патенти і підготовлено 3 заявки на видачу патенту України на винахід).

Міжнародне співробітництво. Здійснюється практично всіма академіками Відділення, чільне місце у цьому розділі роботи посідає О.А. Запорожець, яка є науковим керівником 3 міжнародних магістерських програм (університет міст Страсбург і Тулуза, Франція, університет Мінесоти, США), 2-х міжнародних програм стажування (студенті співробітник – університети м. Страсбург і Тулуза (Франція), співкерівником 2-х кандидатських дисертацій, що виконуються в університеті м. Страсбург (М. Шолох і Л. Коваленко) і 2-х магістерських програм в цьому ж університеті (Н. Грицик і Ю. Малицька), керівник проф. Ів Мелі.

Відділення фізики та астрономії

(академік-секретар Горбачук І.Т.)

В 2013 році до складу Відділення входило 21 дійсних академіків АН ВО України. Серед них 3 проректори (Кудін А.П., Павленко А.І., Чехмістер Я.В.); 1 директор Інституту магістратури, аспірантури, докторантури (Гуревич Р.С.); 1 декан фізичного факультету ОНУ імені І.І. Мечнікова (Ваксман Ю.Ф.); 12 завідувачів кафедр, докторів наук, професорів; 4 докторів наук професорів кафедр.

Академік Шимон Л.Л. – лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки; академіки Сминтина В.А., Шимон Л.Л., Горбачук І.Т., Кудін А.П. нагороджені орденами «За заслуги III ступеня»; академіки Колупаєв Б.С., Руденко О.П., Сминтина В.А., Шут М.І. – Заслужені діячі науки і техніки; академіки Гриценко М.І., Горбачук І.Т., Чехмістер Я.В. – Заслужені працівники освіти України. Академіки Відділення мають й інші державні, галузеві, громадські, релігійні нагороди і визнання на державному і міжнародному рівнях. Так, академік Атаманчук П.С. лише в 2013 році:

1. Обраний на посаду Віце-президента з міжнародних відносин Академічного Товариства Михайла Балудянського (Словаччина);
2. Нагороджений дипломами та першою і третьою преміями переможця 9-го обласного конкурсу науково-дослідних робіт в номінації «Монографії та підручники»;
3. Отримав сертифікат учасника Міжнародної науково-практичної конференції «Засоби і технології сучасного навчального середовища»;
4. Народжений дипломами 15-ї, 16-ї, 17-ї Міжнародних науково-практичних конференцій «Актуальні проблеми і сучасні тенденції розвитку психології та педагогіки» (Лондон – Київ) переможця Європейсько-азіатської першості з наукової аналітики в галузі педагогічної освіти та за кращу наукову доповідь в рамках секція «Теорія навчання і виховання».

Академік Сминтина В.А. нагороджений Почесною грамотою НАН України, Почесною відзнакою НПУ імені К.Д. Ушинського, Відзнакою Св. Софії Асамблеї Ділових кіл України.

Академіки відділення відомі в Україні і світі фахівці в галузі теоретичної фізики (Скалозуб В.В., Шимон Л.Л.); фізики твердого тіла (Кудін А.П., Мудрий С.І.); молекулярної фізики і теплофізики (Горбачук І.Т., Шут М.І., Руденко О.П.); оптики і квантової електроніки (Сминтина В.А., Шимон Л.Л.); фізики ядра і елементарних частинок (Скалозуб В.В.); астрономії і фізики космосу (Каретніков В.Г.); фізико-хімії полімерів (Колупаєв Б.С., Шут М.І.); нанофізики і нанотехнологій (Сминтина В.А., Прилуцький Ю.І.); дидактики і методики навчання (Атаманчук П.С., Павленко А.І., Касперський А.В., Сергієнко В.П.); сучасних інформаційних технологій навчання (Кудін А.П., Атаманчук П.С., Горбачук І.Т., Гуревич Р.С.).

В 2013 році академіками Відділення отримано 2 патенти та 7 авторських свідоцтв на винаходи; підготовлено і захищено 2 докторів наук і 7 кандидатів наук; проведено 3 міжнародних і 12 всеукраїнських наукових конференцій; опубліковано 5 монографій; 4 підручників; 18 навчальних і навчально-методичних посібників; 7 навчальних програм; 2 наукові збірки ВНК; опубліковано 71 наукову статтю у фахових виданнях; 44 статті і тези у збірниках на-

укових конференцій; академіки взяли участь як співорганізатори і доповідачі в 46 міжнародних конференціях і 46 всеукраїнських конференціях.

Академіки Відділення очолювали і брали участь у виконанні міжнародних проєктів (Сминтина В.А. – 4 міжнародних проєкти на суму 1,5 млн. грн.) та держбюджетних тем МОН України (Атаманчук П.С. – одна тема на суму 230 тис. грн., аналогічні теми виконують Шут М.І., Прилуцький Ю.І., Ваксман Ю.Ф., Башаєв В.Ф., Гуревич Р.С., Заболотний В.Ф. Павленко А.І., Руденко О.П. та інші). Академіки Відділення є головними редакторами або членами редколегій фахових видань та постійними рецензентами докторських і кандидатських дисертацій, навчальних посібників, підручників, монографій; науковими керівникам аспірантів, докторантів та магістрантів.

Внесок академіків Відділення фізики та астрономії у розбудову української науки є особливо вдячним для Академії наук вищої освіти України через вдале поєднання результатів фундаментальних та науково-методичних досліджень, що особливо важливо для вищої освіти держави. Чільне місце у здійсненні *фундаментальних досліджень* згідно оцінки академіка-секретаря Відділення, належить академікам **В.А. Сминтині, В.Ф. Башеву, Л.Л. Шимону, Ю.Ф. Ваксману, О.П. Руденку, Ю.І. Прилуцькому**, які упродовж звітного року опублікували найважливіші результати наукової діяльності у виданнях наукометричної бази Scopus та виданнях з імпакт-фактором, зокрема у таких, що аналізуються наукометричною базою Американського Інституту фізики, отримано низку патентів на відкриття нових явищ у фізиці напівпровідників, проведено моделювання особливостей кристалізації металів і сплавів на початкових стадіях кристалізації, а у рамках спільного міжнародного українсько-білоруського проєкту ДФФД України досліджено емісійні, електричні і просторові характеристики розряду з рідким електродом на основі дистильованої води. Вивчено вплив розряду на оптичні характеристики рідкого електроду. Одержання і комплексне дослідження сульфідів і селенідів цинку, легованих перехідними металами, дозволяють застосовувати названі матеріали в якості активних середовищ лазерів ближнього інфрачервоного діапазону. Такі лазери набувають широкого застосування в оптичних лініях зв'язку, медицині, наукових дослідженнях. Відповідно до завдань NATO SPS грант (N 984243), досліджено електричну провідність і температурні залежності (в діапазоні 77-300 К) створених полімерних композиційних матеріалів (КМ) з нановуглецевими наповнювачами (графітові нанопластинки (ГНП) і багатостінні вуглецеві нанотрубки (БВНТ)). Отримано патент на винахід «Застосування одностінних вуглецевих нанотрубок в антигіпертензивній терапії», брав участь у двох міжнародних конференціях.

Продовжуються дослідження науково-методичного характеру, що є ре-

альним сучасним завданням вищої освіти України у цілому. Так, **академік Атаманчук П.С.** здійснював наукове керівництво держбюджетною темою «Інноваційні технології управління якістю підготовки майбутніх учителів фізико-технологічного профілю», яка фінансується МОН України. Обсяг фінансування: 230 тисяч гривень на 2013 рік.

Сучасна освітня доктрина стала своєрідним транслятором змістовно-методологічного трактування глобальної мети освіти, специфічним каталізатором створення та впровадження високоефективних, надійних і гуманістичних технологій навчання, а також визначником траєкторій здійснення якісного навчання. Пріоритет цього дослідження полягає у тому, що уперше у вітчизняній та світовій практиці на основі цілісного пакету засобів підтримки навчальної процедури проілюстровано можливість упровадження технологій бінарних цільових програм як важливого механізму формування прогнозованих професійних компетентностей та світогляду майбутнього вчителя фізико-технологічного профілю (власного педагогічного кредо).

Академік Горбачук І.Т. керував групою виконавців держбюджетної (МОН) науково-дослідної роботи по проекту №22/11-12 «Розробка і впровадження навчально-наукового комп'ютеризованого комплексу лабораторних робіт саморозвитку особистості при підготовці учителя фізики». Результатом виконання проекту стало створення навчально-наукової лабораторії «Спецфізпрактикум для магістрів», оснащеної 12 лабораторними роботами, основою яких є універсальний комп'ютеризований комплекс з використанням АЦП. Розроблено методичний супровід у вигляді двох методичних посібників: «Дослідження швидкоплинних фізичних процесів з використанням АЦП» – 85 с. та «Дослідження довгоплинних фізичних процесів з використанням АЦП» – 123 с.

«Теоретичні та методичні засади використання соціальних мереж і сервісів Інтернету у підготовці майбутніх учителів» – тема дослідження **академіка Р.С. Гуревича**.

У процесі виконання цього етапу дослідження здійснене теоретичне обґрунтування застосування в навчальному процесі підготовки майбутніх педагогів-магістрів мережеских спільнот. Визначено можливості мережеских спільнот, соціальних мереж і сервісів Інтернет у підготовці майбутніх учителів.

Результати виконання цього етапу дослідження доповідалися на засіданні вченої ради Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, на міжнародних наукових форумах і конференціях, у тому числі на V форумі українських і польських педагогів (Краків, вересень 2012р.), VI Кримських педагогічних читаннях «Нові педагогічні технології в освіті та формування гуманітарно-технічної еліти» (Алушта, травень 2013р.),

«Альвійський форум – 2013» Стратегії країн Причорноморського регіону в геоналітичному просторі (Ялта, червень 2013) та ін.

Розробленням теоретичних аспектів удосконалення методичної підготовки учителя математики та фізики у педагогічному університеті засобами освітніх технологій займався **академік В.Ф. Заболотний**

У процесі дослідження ним обґрунтовано дидактичні засади використання цифрових освітніх ресурсів для формування методичної компетентності майбутніх учителів фізики.

Встановлено педагогічні умови створення навчального освітнього середовища з метою забезпечення формування методичної компетентності майбутнього вчителя фізики та наукового управління процесом підготовки, що містить положення і висновки, у яких пропонується комплексне розв'язання проблеми застосування мультимедійних засобів та методів навчання у педагогічних університетах.

Результати досліджень доповідались на засіданні вченої ради Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, на міжнародних науково-практичних конференціях «Інноваційні технології управління якістю підготовки майбутніх учителів фізико-технологічного профілю» (м. Кам'янець-Подільський, 2013), «Актуальні проблеми викладання та навчання фізики у вищих освітніх закладах» (м. Львів, Національний Університет “Львівська політехніка”, 2013).

Академік Касперський А.В., наукова школа якого працювала над тенденціями до посилення ролі індивідуальної та самостійної роботи студентів у процесі навчання у складі 3 докторів наук та 9 кандидатів наук у 2013 році ставила основні завдання пов'язані з такими питаннями:

а) активізація навчального процесу через впровадження історико-етнічних компонентів України;

б) інтеграція природничих (фізики, хімії, охорони праці...) дисциплін з змістом навчання технічних (тех. механіка, теплотехніка, машинознавство, технології...) дисциплін на основі створення єдиного-наукового підходу в фаховій підготовці вчителів технологій;

в) створення єдиного комплексу інтерактивної підтримки самостійної роботи, з цією метою створений сайт дисциплін кафедри технічної фізики та математики інженерно-педагогічного інституту де розміщені програми, посібники, примірні тестові завдання та домашні лабораторні роботи тощо.

Вивченням питань збереження української ідентичності і самосвідомості сучасного покоління зарубіжжя України займається академік А.П. Кудін. Особливо це стосується закордонних українців Латинської Америки. Найбільш масовою серед них виділяється «колонія» українців в 400 000, які про-

живають у штаті Парана Федеративної республіки Бразилія. Якщо проаналізувати «освітню діяльність» материкової України по відношенню до бразильських українців, то можна зробити висновок: повноцінного вивчення представниками діаспори з Бразилії сучасної української мови, як і повноцінного навчального процесу, не було організовано за останні 120 років. Президент України дав доручення №1-1/2872 від 7 грудня 2011 року Міністрові освіти «опрацювати питання щодо організації дистанційного викладання української мови для представників української громади у Бразилії». МОН України наказом №9 від 12 січня 2012 року, доручило НПУ імені М.П.Драгоманова організувати на його базі викладання української мови для громадян Бразилію українського походження за дистанційною формою навчання. Відповідно до цього наказу, університет отримав дозвіл на підготовку бакалаврів, спеціалістів і магістрів зі спеціальності «Українська мова» за дистанційною формою навчання. На виконання вище міністерського наказу в університеті були розроблені заходи, які передбачали вирішення ряду організаційних питань, забезпечення матеріально-технічної бази проекту, створення навчально-методичного забезпечення, а також організацію навчання. В проект брали участь – інститут інформатики (директор – професор Кудін А.П.), інститут української філології (директор – професор Висоцький А.В.).

Академіком Павленком А.І. розпочато науково-дослідну тему «Проблеми підвищення якості природничо-математичної освіти в школі» (2013-2015 роки) на виконання регіональної Програми з підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти та відповідної Державної програми (2012 року).

Проведений початковий етап, констатувальний експеримент і соціологічне дослідження. За отриманими результатами зроблено 4 публікації. Організована і проведена Всеукраїнська науково-практична конференція «**Розвиток сучасної природничо-математичної освіти: реалії, проблеми якості, інновації**» (в інтернет-режимі) (Запоріжжя, ЗОППЮ, жовтень 2013 року).

Академік Руденко О.П. плідно працює в галузі молекулярної фізики та теплофізики, є членом Вченої ради університету та членом вченої ради фізико-математичного інституту. Член секції Наукової ради МОН за фаховим напрямом №03 «Загальна фізика». Завідувач кафедри фізики і математики. Кафедра щорічно проводить «Кондратюківські читання» та студентські науково-методичні конференції.

Акад. Сергієнко В.П. є членом бюро відділення дошкільної та загальної середньої освіти науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України, членом секції засобів інформатизації та комп'ютеризації комісії засобів навчання науково-методичної ради з питань освіти МОН України, головою науково-методичної ради університету, членом робочої

групи МОН України з розроблення навчальних планів і програм підготовки фахівців з освітніх вимірювань, експерт УЦОЯО, член редколегії часописів «Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання», «Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова», науково-методичного журналу «Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах», часопису «Тестування і моніторинг якості освіти в Україні». В жовтні 2011 року обраний Президентом МАН Київської області терміном на 5 років.

Співавтором проекту «Розробка і впровадження навчально-наукового комп'ютеризованого комплексу лабораторних робіт саморозвитку особистості при підготовці учителя фізики», що створений в рамках держбюджетної науково-дослідницької теми є його відповідальний виконавець **академік Сергієнко В.П.** Він активно співпрацює з Інститутом педагогіки НАПН України та Інститутом вищої освіти НАПН України. Під керівництвом Сергієнка В.П. захищено 1 докторську дисертацію, він брав участь у 7 міжнародних і 2 всеукраїнських конференціях, підготовлено 3 програми, опубліковано 4 статті.

Академіком Шутом М.І. отримано важливі результати з досліджень в галузі нанофізики полімерних наносистем. Це особливо стосується перколяційних процесів в полімерних наносистемах на основі фторопласта-3 та високодисперсного графіта.

Академік Шут М.І. брав участь в 3 міжнародних і 3 всеукраїнських наукових конференціях, під його науковим керівництвом захищена 1 кандидатська дисертація; вийшло з друку 2 навчальних посібника, отримано 5 свідоцтв на винаходи.

На сучасному високому науковому рівні проводяться дослідження й іншими академіками Відділення. Так, **академік Каретніков В.Г.** є провідним науковцем в Україні і світі з досліджень будови і еволюції розвитку зоряних систем та проблем екології навколоземного простору. **Академік Гриценко М.І.** проводить фундаментальні дослідження в галузі рідких кристалів, опублікував з цих питань унікальну монографію. **Академік Мудрий С.І.** проводить дослідження в галузі фізики конденсованого стану, фізичного матеріалознавства, фізики кластерів. **Академік Скалозуб В.В.** є спеціалістом в галузі теоретичної фізики.

Цілком очевидно, що академіки секції природничих наук Академії наук вищої освіти України здійснили у звітному році неабиякий внесок у розвиток фундаментальних, прикладних та науково-методичних досліджень сучасної науки в цілому та освітньої, зокрема. Приплив нових членів Академії, який спостерігається останнім часом, сприятиме подальшим успіхам академічної спільноти вищої освіти України.

СЕКЦІЯ ТЕХНІЧНИХ НАУК

(керівник секції – віце-президент Говоров П.П.)

Відділення загальнотехнічне

(академік-секретар Кузнєцов Ю.М.)

Загальнотехнічне відділення налічує 31 академіка, серед яких 15 академіків не приймають участі в роботі АН ВОУ і не подали звіти про свою діяльність в 2013 р. (Васильєв А.В., Васильєвих Л.А., Волошин В.С., Гурін В.А., Дронь М.М., Ларін О.М., Малкіна В.М., Міщенко В.Г., Найдіш А.В., Підкоритов А.М., Поляков М.В., Селєзов І.Т., Сухова О.В., Українець А.І.).

Академіки Підкоритов А.М., Селєзов І.Т., Українець А.І. переведені в почесні академіки. Академіки Васильєв А.В., Васильєвих Л.А., Волошин В.С., Гурін В.А., Дронь М.М. не сплатили внески за 2-3 роки, що змусило для ліквідації заборгованості зробити благодійні внески на суму 2 500 грн. силами найбільш активних академіків відділення, серед яких:

1. Абдулгасіс У.А.	7. Пальчевський Б.О.
2. Гутиря С.С.	8. Рассказов О.О.
3. Заблодський М.М.	9. Саленко О.Ф.
4. Кузнєцов Ю.М.	10. Шевченко О.В.
5. Луців І.В.	11. Шинкаренко В.Ф.
6. Мікулюнок І.О.	

Ці академіки заслуговують на подяку не тільки від керівництва, а й від Президії Академії, що повинно бути озвучено на загальних зборах 21.12.2013 р.

Не зважаючи на відсутність діяльності усіх академіків здобутки загально – технічного відділення вагомі, що перевищило намічені плани.

Наукова діяльність

1.1. Виконано 21 науково-дослідна робота, серед яких:

- Дифузійне формування структури і властивостей металевих вакуумних конденсаторів складного складу (науковий керівник – акад. Сидоренко С.І., 2010...2015 рр.).

- Розробка теорії функціонально – орієнтованої обробки композитних матеріалів (науковий керівник – акад. Саленко О.Ф., 2011-2013 рр.).

- Розробка науково-методичних засад технології структурного передбачення та рекомендацій щодо її використання в інноваційних проектах електромеханіки. Фундаментальні дослідження за д/б НДР № 2311-ф, № державної реєстрації 0110U000267 (науковий керівник акад. Шинкаренко В.Ф.).

- Створення настільних багатоцільових токарних і свердильно-фрезер-

них верстатів нового покоління на модульному принципі (наук. керівник – акад. Кузнєцов Ю.М., відповідальний виконавець – акад. Шевченко О.В., 2012...2014 рр.), ініціативна тема, реєстр №0112U000354.

- Синтез мікромеханізмів маніпулювання і позиціонування об'єктів різного призначення – ініціативна (науковий керівник – акад. Кузнєцов Ю.М., відповідальний виконавець – к.т.н. Самойленко О.В., 2012...2014 рр.)

- Розроблення енергоефективних процесів та обладнання виробництва полімерних труб різного призначення (д/б №2459 – п, науковий керівник – акад. Мікульонок І.О., 2012...2013 рр.)

- Створення багатоцільових токарних і багатокоординатних свердильно-фрезерних верстатів нового покоління з механізмами паралельної структури (д/б тема № 2652 прикладна, наук. кер. акад. Кузнєцов Ю.М., відповідальний виконавець – акад. Шевченко О.В., 2013-2014 рр., 320 тис.грн)

- Розробка прикладної системи комп'ютерного функціонально-модульного проектування пакувальних машин (науковий керівник – акад. Пальчевський Б.О., 2012-2014 рр.)

- Розробка та обґрунтування енергоефективних конструкцій тепломеліоративних систем для обігріву захищеного ґрунту низькотемпературними водами (на прикладі теплових відходів промисловості) (науковий керівник – акад. Гурін В.А.).

- Покращення техніко-економічних та екологічних показників енергетичних засобів механізації сільського господарства (науковий керівник – акад. Головчук А.В.).

- Обґрунтування технологічного процесу параметрів і режимів роботи пристрою для фумігації зерна в силосах (науковий керівник – акад. Головчук А.В.).

- Розробка електромеханічного агрегату гідрогенізації та енергоощадної технології для виробництва водовугільного палива з високою дисперсністю (науковий керівник – акад. Заблудський М.М.).

1.2. Підготовлено і видано 16 монографій, серед яких:

- Вознюк В.Т., Мікульонок І.О. Інтенсифікація процесу виготовлення екструдованих полімерних труб (9 друк.арк.)

- Кузнєцов Ю.Н., ХамуйелаГерра, Хамуйела Т.О. Цанговые патроны двойного зажима – К.: ТОВ «ГНОЗИС», 2013.

- Гутиря С.С. Прогрессивные узлы и агрегаты технологических машин. – М.: издат. Спектр, 2013. – 271с.

- Мельничук П.П., Лоев В.Ю.,Виговський Г.М. Процеси фінішного обробки плоских поверхонь інструментами з надтвердих матеріалів (30 др. арк.).

- Пальчевський Б.О. Інформаційні технології проектування технологічного устаткування.-Луцьк- 572 с.

- Кузнецов Ю.Н., Драчев О.И., Луцив И.В., Шевченко А.В., Волошин В.Н. Технологическая оснастка для высокоэффективной токарной обработки. В 3-х книгах (видаана в Росії, 40 др.арк.)

- Шинкаренко В.Ф., Заблодський М.М., Плюгін В.Є. Моделювання і інноваційний синтез полі функціональних електромеханічних перетворювачів енергії. – Алчевськ, 2012. – 263с.

- Гнучкі комп'ютерні системи планування, моделювання, верифікація і управління: / Л.С. Ямпольський, П.П. Мельничук, К.Б. Остапенко, О.І.Лісовиченко.- Житомир: ЖДТУ, 786 с.

- Асинхронные двигатели с полымперфорированным ротором для теплогенерационных систем / Заблодский Н.Н., Гринь Г.М., Грицюк В.Ю., Кулкирдиев И.Н., 2013. – 236с.

- «Шнекові електромеханічні системи для енергоощадних технологій переробки сипких речовин» авторів Заблодський М.М., Кулкирдиев І.М., Гринь Г.М.

- С.І. СИДОРЕНКО, Є.В. ІВАЩЕНКО, Н.В. ФРАНЧИК. КОМБІНОВАНА ЛАЗЕРНА ТА ХІМІКО-ТЕРМІЧНА ОБРОБКА СПЛАВІВ ЗАЛІЗА В РЕАКЦІЙНИХ НАСИЧУВАЛЬНИХ СЕРЕДОВИЩАХ. СЕРІЯ МОНОГРАФІЙ «ПРОБЛЕМИ ПРИКЛАДНОГО І ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА». ВИП.6. – К.: НАУКОВА ДУМКА, 2013. – 139 С.

1.3. Участь в міжнародних проектах, в тому числі:

- Створення настільних фрезерних верстатів з ЧПК клиноподібної компоновки і механізмами паралельної структури (науковий керівник – акад. Кузнецов Ю.М.), спільно НТУУ «КПІ» (Україна) на ТУ Габрово (Болгарія), 2012-2015 р.р.

- Розробки в галузі лазерної техніки (науковий керівник – акад. Саленко О.Ф.), спільно Кременчуцький національний університет (Україна) ТУ – Габрово (Болгарія), 2012-2014 р.р.

- Запит на спільну роботу з Вищою школою Міттвайду (Німеччина) (науковий керівник – акад. Саленко О.Ф.), 2012-2015 р.р.

- акад.Поляков М.В. (Tempus, Фазнус-Мундус, Росія, Казахстан, Італія, Іспанія, Німеччина, Туреччина, США), 2012-2015 р.р.

- акад. Сидоренко С.І. (з Варшавською політехнікою – Польща, Дебреденський університет), 2012-2014 р.р.

1.4. Подано 63 заявки на винаходи і корисні моделі і отримано 43 патенти України.

1.5. Взято участь в 28 міжнародних науково-технічних конференціях в Україні, Росії, Польщі, Болгарії, Сербії.

1.6. Підготовлено 3 доктори наук, 12 кандидатів та 20 магістрів.

1.7. Прийнято участь в засіданнях 18 спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських та докторських дисертацій.

1.8. Опубліковано 80 наукових статей, в тому числі 5 у виданнях АН ВО України, і 12 у зарубіжних журналах з імпаکت-фактором.

2. Методична діяльність

2.1. 3 грифом МОН видано 10 підручників, 17 навчальних посібників, в т.ч. 5 електронних та 1 іспанською мовою (акад. Гутиря С.С.).

2.2. Підготовлено 9 нових дисциплін, в тому числі:

- акад. Кузнецов Ю.М. Прогнозування розвитку технічних систем (для аспірантів всіх технічних спеціальностей).

- акад. Сидоренко С.І. Міждисциплінарні проблеми фізичного матеріалознавства (для магістрів спеціальності «Фізичне матеріалознавство»).

- акад. Саленко О.Ф. Механіка композитів та основи обробки функціонально-орієнтованих матеріалів (спеціальність 8.090503 – Металорізальні верстати та системи, магістри).

- акад. Мікульонок І.О. Обладнання для пере оброблення полімерних матеріалів – кредитний модуль для магістрів.

- акад. Мікульонок І.О. Обладнання хімічних виробництв і підприємств будівельних матеріалів.

- акад. Шевченко О.В. Кінематика верстатів нового покоління – кредитний модуль для бакалаврів.

- акад. Шинкаренко В.Ф. Новітня технологія передбачення.

Вагомий внесок в наукові і методичні досягнення загальнотехнічного відділення внесли академіки Гутиря С.С., Заблодський М.М., Кондратенко П.О., Кузнецов Ю.М., Луців І.В., Мікульонок І.О., Пальчевський Б.О., Саленко О.Ф., Сидоренко С.І., Шинкаренко В.Ф.

Академік Гутиря С.С.

1. Наукова робота

1.1 Опубліковано 1 колективну монографію “Прогрессивные узлы и агрегаты технологических машин”, М.: вид-во Спектр, 2013. – 271 с.

1.2 Опубліковано 6 наукових статей у фахових виданнях України та за кордоном, серед них 3 статті у виданнях, що входять до наукометричних баз *SCOPUS*, *PASCAL*, *Ulrich* та ін.

1.3 Прийнято участь у роботі 4-х міжн. науково-практичних конференцій (Миколаїв, Севастополь, Софія, Одеса).

1.4 Виконано рецензування 6-и статей у складі редколегій фахових наукових видань: журналу “Машинознавство”, Львів, збірці наукових праць Одеського нац. політехн. ун-ту, Одеса, Наукових праць НТУ “ХПІ”, Харків.

1.5 Забезпечено наукове керівництво держбюджетною НДР з обсягом фінансування 150 тис. грн/рік.

1.6 Забезпечено наукове керівництво дисертаційними роботами 2-х аспірантів (серед них 1 аспірант з Більбао, Іспанія).

1.7 Забезпечено обґрунтування 4-х проєктів сумісних наукових досліджень науковцями ОНПУ та Політехнічного університету Валенсії, подано 4 заявки на отримання грантів ЄС у 2014 р.

2. Навчально-методична робота

2.1 Підготовлено до друку 2 навчальних посібника (1 – іспанською мовою).

2.2 Забезпечено розробку чотирьохрічних та трьохрічних навчальних планів підготовки перекладачів у сфері професійних комунікацій на Українсько-іспанському технічному факультеті (УТФ) ОНПУ.

2.3 Забезпечено розробку оригінальних робочих програм навчання студентів політехнічного університету професійно-спрямованій іспанській мові на рівнях *DELE A1, A2*.

3. Навчально-організаційна робота

3.1 Забезпечено виконання плану профорієнтаційних заходів та організацію роботи приймальної комісії. За результатами набору у 2012 та 2013 р.р. на УТФ ОНПУ сформовано 8 академічних груп, у яких навчаються 85 студентів з України, Молдови, Анголи, Гвінеї та Конго.

3.2 Забезпечено організацію навчального процесу на I-му та II-му курсі УТФ ОНПУ,

Завершується формування кафедри іспанської мови та перекладу, склад якої вже нараховує 5 дипломованих викладачів.

3.3 Продовжується поповнення бібліотечного фонду ОНПУ навчальною літературою на іспанській мові, зокрема у 2013 р. отримано 68 примірників на паперових та електронних носіях від партнерів з Політехнічного університету Валенсії.

Академік Заблодський М.М

1. 16 травня 2013 р. відбувся захист кандидатської дисертації Н.С.Грицюка «Асинхронний Двигун з порожнистим перфорованим ротором для теплогенераційних систем» за спеціальністю 05.09.01-Електричні машини й апарати. Науковий керівник-проф. Заблодський М.М. Захист відбувся у НТУ «ХП».

2. Видана монографія авторів Заблодський М.М., Гринь Г.М., Грицюк В.Ю., Кулдіркаєв І.М. «Асинхронные двигатели с полым перфорированным ротором для теплогенерационных Систем», 2013-236с.

Готується до видання монографія авторів Заблодський М.М., Шинкаренко В.Ф. «Поліфун- Акціональні електромеханічні перетворювачі з кільцевими обмотками», 2013,-216с.

3. Отримано гриф МОН на навчальний посібник «САПР електромеханічних пристроїв. Частина 2» авторів Заблудський М.М., Плюгін В.Є., К.Бур. Матеріали посібника пройшли Апробацію у Чеському технічному університеті в Празі. Видання посібника планується на грудень 2013р.

4. Кількість виданих статей у спеціалізованих виданнях-11, з них: одна у виданні формату IEEE, що входить до науково метричних баз даних; дві статті – у закордонному виданні «Journal of Electrical Engineering. Bratislava 5.

Кількість отриманих патентів-2 на спосіб і пристрій для визначення складових корисної Потужності та коефіцієнта корисної дії заглибного електромеханічного перетворювача.

Два позитивні рішення на спосіб одержання водо вугільного палива та на електромеханічний пристрій багатofакторної дії для обробки матеріалів.

Завершена держбюджетна НДР «Розробка електромеханічного агрегату гідрогенізації та енергоощадної технології для виробництва водо вугільного палива з високою дисперсністю». Встановлені термодинамічні та електродинамічні функції кавітаційного диспергатора, побудованого на основі поліфункціонального перетворювача енергії. Виготовлені експериментальні зразки. Удосконалена технологія виробництва палива з суттєвим зменшенням мінеральних часток, енергозатрати на виготовлення палива – не більше 12кВт.г на тону. Робота виконана в Донбаському державному техн. університеті.

Академік Кузнєцов Ю.М.

1. Публікації: 2 монографії, 1 підручник, 1 навчальний посібник, 10 фахових статей, з них 3 в іноземних виданнях.

2. 12 патентів України на винаходи і корисні моделі.

3. Участь з 10 доповідями на міжнародних конференціях в Україні, Болгарії та Росії.

4. захист 1 докторської дисертації та попередній захист 2-х кандидатських дисертацій.

5. Участь з експонатами на двох міжнародних виставках.

6. Президентська стипендія.

7. Проведення в НТУУ «КПІ» наукового семінара з обговоренням доповіді акад. Шинкаренко В.Ф.

Академік Мікульонок І.О.

Навчально-методична робота:

– 2 підручника з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України:

1) Мікульонок І.О. Виготовлення, монтаж та експлуатація обладнання хімічних виробництв: підруч. [Електрон. ресурс]. – К.: ІВЦ „Видавництво «Політехніка»”, 2010. – 412 с.

2) Мікульонок І. О. Проектування теплової ізоляції обладнання і трубопроводів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 187 с.

– 2 навчальні посібники з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України:

1) Мікульонок І.О. Інтелектуальна власність [Електрон. ресурс]. – К.: НТУУ «КПІ», 2010. – 239 с.

2) Доброногов В.Г., Мікульонок І.О. Застосування корозійностійких, жаростійких, жароміцних сталей і сплавів у хімічному машино- та апаратобудуванні [Електрон. ресурс]. – К.: НТУУ «КПІ», 2011. – 264 с.

– 3 термінологічних словники з грифом НТУУ «КПІ»:

1) Українсько-англо-російський термінологічний словник з деталей машин для студентів галузі знань 0505 «Машинознавство та металообробка» [Електрон. ресурс] / уклад. А.К. Скуратовський, І.О. Мікульонок, І.М. Литовченко. – К., НТУУ «КПІ», 2013. – 169 с.

2) Російсько-українсько-англійський термінологічний словник з деталей машин для студентів галузі знань 0505 «Машинознавство та металообробка» [Електрон. ресурс] / уклад. А.К. Скуратовський, І.О. Мікульонок, І.М. Литовченко. – К., НТУУ «КПІ», 2013. – 169 с.

3) Англо-українсько-російський термінологічний словник з деталей машин для студентів галузі знань 0505 «Машинознавство та металообробка» [Електрон. ресурс] / уклад. А.К. Скуратовський, І.О. Мікульонок, І.М. Литовченко. – К., НТУУ «КПІ», 2013. – 169 с.

– 1 методичні вказівки з грифом НТУУ «КПІ»:

1) Складання і подання заявки на винахід і корисну модель [Електрон. ресурс] / уклад. І.О. Мікульонок. – К., НТУУ «КПІ», 2013. – 62 с.

– впроваджено 2 навчальні дисципліни.

Наукова робота:

– 1 монографія:

1) Мікульонок І.О. Моделювання обладнання технологічних ліній для перероблення пластмас і гумових сумішей на базі валкових машин: монографія. – К.: НТУУ «КПІ», 2009. – 244 с.

– статей у наукових фахових виданнях України – 7;

– статей у наукових журналах іноземних країн – 16;

– доповідей і тез доповідей на конференціях різного рівня – 13;

– патентів України на корисні моделі – 36;

– науково-популярних статей у засобах масової інформації України та Російської Федерації – 15;

– виконавець двох держбюджетних тем загальним обсягом понад 1 млн 800 тис. грн і керівник однієї госпдоговірної теми обсягом 53 тис. грн;

– науковий керівник двох студентів-переможців IX Міжнародного салону винаходів і нових технологій «Новий час» (вересень 2013 р., м. Севастополь);
– продано 1 ліцензію на використання фотографічних творів; Ліцензіат – Видавничо-поліграфічний комплекс «Політехніка» Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут».

Нагороди, відзнаки, подяки:

1) Медаль «50 лет космонавтике» (Российская Федерация) – «За значительный личный вклад в разработку и создание передовых технологий для становления оборонной ракетно-космической техники и в связи с 55-летием запуска первого искусственного спутника Земли»;

2) Подяка Міського Голови м. Славутич від 30 січня 2013 р. «За особистий вагомий внесок у створення і розвиток системи вищої освіти та надання можливості молоді навчатися у рідному місті, високий професіоналізм, активну життєву позицію ті ініціативу, а також з нагоди ювілею»;

3) Викадач-дослідник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» – 2013;

4) Лауреат премії Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» за 2012 рік на кращий підручник, навчальний посібник і монографію (серпень, 2013 р.).

Академік Саленко О.Ф.

За календарний 2013 рік завідувачем кафедри процесів механічної та фізико-технічної обробки Кременчуцького національного університету О.Ф. Саленком велася планова робота в галузі розробки нових технологій та засобів для їх реалізації. Виконувалася бюджетна фундаментальна тематика «Теорія різання композиційних матеріалів на основі функціонально орієнтованого підходу», яка завершується 2013 роком.

В організаційному аспекті укладено договір між кафедрою та Дніпропетровським державним хіміко-технологічним університетом щодо співпраці в питаннях створення та раціональної експлуатації неметалевих композиційних матеріалів, укладено договір з ДП «Антонов» (м. Київ) на проведення спільних пошукових робіт гідроабразивного перфорування шумозахисних елементів мотогондол турбоагрегатів; ведуться роботи з підприємством «ДніпроТехСервіс» по створенню принципів і нових методів перфорування стільникового наповнювача негерметичних панелей космічних апаратів. Спільно з науковцями Росії – московської фірми «ТЕЗИС» виконані унікальні роботи по прецизійному різанню мікрочипів для закордонних партнерів, доведена можливість та висока ефективність використання струменя рідини високого тиску для поділу чипів (розмірами 2,8x2,8 мм) з нанесеною двосторонньою металізацією та елементною базою. У переданих для перевірки чипів був повністю відсутній брак.

Разом з Національною академією наук України при кафедрі створено Центр гібридних методів обробки, до якого організаційно (окремими підрозділами) увійшли Інститут Надтвердих матеріалів ім.Бакуля, Інститут проблем міцності ім.. Писаренка, науково-виробниче підприємство «Композит» (м. Світловодськ).

Проведено конференцію «Машинобудування – очима молодих», якій у цьому році завдяки залученню закордонних партнерів з Росії та Болгарії надано статус міжнародної. За запрошенням партнерів із Пекінського аерокосмічного інституту ведеться підготовка лекцій щодо функціонального підходу до обробних технологій.

Прийнято участь у чотирьох науково-технічних конференціях, у тому числі в одній – у Болгарії. Разом із колегами з НТУУ «КПІ» ведеться підготовка запиту на виконання спільно із закордонними партнерами науково-дослідних робіт у галузі високих ресурсозберігаючих технологій.

Наразі ведеться підготовка **п'яти** кандидатських робіт з гібридних методів обробки матеріалів, у тому числі, високоміцних. Ведеться консультування **двох** докторантів.

Видано одну монографію, підготовлено один навчальний посібник, опубліковано 8 статей, 12 тез доповідей, отримано 3 патенту на винахід.

Академік Шинкаренко В.Ф.

1. Опубліковано наукову монографію: Шинкаренко В.Ф., Заблудский Н.Н., Плюгин В.Е. Моделирование и инновационный синтез полифункциональных электромеханических преобразователей энергии. Монография. – Алчевск, 2012. – 263 с.

2. Опубліковано методичні рекомендації з грифом Ради ФЕА (протокол № 8 від 25.03.2013) до виконання курсової роботи інноваційного спрямування **«Спрямований синтез нових різновидів електричних машин з використанням закону гомологічних рядів»**. Укл.: Шинкаренко В.Ф., Шиманська А.А., Котлярова В.В. – К.: НТУУ «КПІ». – 110 с.

3. Опублікував 4 наукові статті, в т.ч.:

- у зарубіжних виданнях з імпакт фактором – 1;
- у фахових виданнях – 2.

- Shinkarenko V., Gaidaienko Iu., Ahmad N. Al-Husban. Genetic Programs of Structural Evolution of Hybrid Electromechanical Objects. International journal of Engineering & Technology. Vol 2, No 1 (2013). – P. 44-49.

- Шинкаренко В.Ф., Наний В.В., Котлярова В.В., Дунев А.А. Генетическая программа структурной эволюции электродвигателей с катящимся ротором // Електротехніка та електроенергетика, 2012. – № 2. – С. 42–48.

- Шинкаренко В.Ф. Генетические программы структурной эволюции ан-

тропогенних систем. Междисциплинарный аспект. Праці Таврійського державного агротехнічного університету. Вип. 13, том 4. Мелітополь, 2013. – С. 11-20.

4. Отримано 4 патенти України на винаходи і корисні моделі:

- Патент України на корисну модель № **77370**, МПК (2006.01) H02K 21/14. **Безконтактний синхронний генератор** / Шинкаренко В.Ф., Чумак В.В., Гайдаєнко Ю.В., Вишневецький Т.С. Заявка № u 201209511, від 06.08.2012. Опубл. 11.02.2013. Бюл. № 3.

- 3. Патент України на винахід № **101447**, МПК B23B 39/00, B23C 1/00, B23Q 1/00. **Багатокоординатний свердлильно-фрезерний верстат** / Кузнецов Ю.М., Шинкаренко В.Ф., Неделчева П. М., Степаненко О.О., Гайдаєнко Ю.В., Хамуйєла Жоаким Аугушто Герра. Заявка – а 2011 15691 від 30.12.2011. Опубл. 25.03.2013, Бюл. № 6.

- Патент України на винахід № **101667**, МПК B01F 13/08, H02K 41/00, H02K 41/025. **Електромеханічний пристрій для обробки матеріалів** / Шинкаренко В.Ф., Лисак В.В., Богаєнко М.В., Попков В.С. Заявка – а 2011 03740 від 28.03.2011. Опубл. 25.04.2013, Бюл. № 8.

- 4. Патент України на кор. модель № **82880**: МПК (2013.01) B23B 19/00, B23B 47/00 **Шпиндельний вузол верстата** / Шинкаренко В.Ф., Кузнецов Ю.М., Гайдаєнко Ю.В., Ковтун А. С., Олійник К. О. Заявка № u 2012 11168, від 26.09.2012. Опубл. 27.08.2013, Бюл. № 16.

5. Зроблено 2 наукові доповіді на розширеному семінарі загально-технічного відділення АНВО України за участю викладачів, аспірантів і студентів ММІ, ФЕА, та інших факультетів НТУУ «КПІ», на тему: «**Генетичні програми еволюції антропогенних систем**» (18.04.2013 р.) і на Президії АН ВОУ.

6. Зроблено 8 наукових доповідей – презентацій:

- на запрошення Новокаховського політехнічного коледжу Одеського національного технічного університету (для викладачів і студентів коледжу) на тему: «**Генетичні програми розвитку електромеханічних систем: теорія, експеримент, практика**» – (23.01.2013, м. Нова Каховка);

- на запрошення декана хіміко-технологічного факультету КПІ (для викладачів, аспірантів і студентів факультету) на тему: «**Періодичні системи елементів в природних і антропогенних системах**» – (24.10.12 НТУ «КПІ»);

- на запрошення керівництва японсько-українського центру (для японської делегації професорів Університету Оіта), на тему: «**Результати структурно-системних досліджень в НТУУ «КПІ»**»; (15.03.2013 р.);

- на запрошення Дніпродзержинського індустріального коледжу Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-техно-

логічний університет» (для викладачів та аспірантів коледжу), на тему: **«Генетична еволюція технічних систем»** – (м. Дніпродзержинськ, 27.03.2013.);

- на запрошення Оргкомітету Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених і спеціалістів «Електромеханічні та енергетичні системи, методи моделювання та оптимізації» (на відкритті конференції), на тему: **«Еволюційні експерименти в структурній електромеханіці»** (м. Кременчук, 9 – 11 квітня, 2013 р.);

- на запрошення Оргкомітету Міжнародної науково-технічної конференції в Таврійському державному агротехнологічному університеті (на пленарному засіданні), на тему **«Генетичні програми структурної еволюції антропогенних систем»** (М. Мелітополь, 13 – 14 червня, 2013 р.);

- на семінарі за участю представників фірми АМК і ТУ Габрово (Болгарія) «Структурно-системні дослідження в електромеханіці», на тему «Генетичні програми в структурній еволюції електричних машин» (НТУУ «КПІ», 27 червня 2013 р.);

- на запрошення Оргкомітету Міжнародної науково-технічної конференції в Севастопольському національному технічному університеті (на пленарному засіданні), на тему: **«Принцип системності в еволюції електромеханічних перетворювачів енергії»** (23.09.2013 р.).

8. Підготовлено **9** рецензій та висновків (на монографії, навч. посібники, завершені д/б теми, проекти та наукові статті).

9. Підготовлено **6** відгуків на автореферати дисертацій к.т.н. та д.т.н.

10. Очолив та взяв участь у роботі **3-х** експертних комісій МОНУ з акредитаційної експертизи спеціальностей:

- Новокаховського політехнічного коледжу Одеського національного політехнічного університету (наказ МОНМС України № 84-Л від 14.01.2013) – 21 – 23 січня 2013 р.;

- Дніпродзержинського індустріального коледжу (наказ МОНМС України № 661-Л від 13.03.2013) – 26 – 28 березня 2013 р.;

- Донбаського державного технічного університету (наказ МОНМС України № 1233-Л від 16.04.2013) – 23 – 27 квітня 2013 р.;

11. За звітний період виконував обов'язки члена редколегій **5** наукових журналів:

- «Электротехнические и компьютерные системы» (м. Одеса);
- «Электротехника и электромеханика» (м. Харків),
- «Исследования по истории техники» (м. Київ),
- «Энергетика, економіка, екологія, технології» (м. Київ);
- «Електромеханічні і енергозберігаючі системи» (м. Кременчук).

Академік Сидоренко С.І.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА: Розроблення нової ОКХ, ОПП, ЗД:

1. варіативної частини ОПП за спеціальністю Фізичне матеріалознавство; код: 8.090102; ОКР-магістр; Затверджено ректором НТУУ «КПІ» М.З. Згуровським; дата 01.11.2012;

2. нормативної частини із затвердженням ректором ОКХ за спеціальністю Фізичне матеріалознавство; код: 8.090102; ОКР-магістр; Затверджено ректором НТУУ «КПІ» М.З. Згуровським; дата 01.11.2012;

3. нормативної частини із затвердженням ректором ОПП за спеціальністю Фізичне матеріалознавство; код: 8.090102; ОКР-магістр; Затверджено ректором НТУУ «КПІ» М.З. Згуровським; дата 01.11.2012.

Підготовка комплекту матеріалів щодо ліцензування, акредитації спеціальності: акредитація; Назва спеціальності: Фізичне матеріалознавство; код: 8.090102; Затверджено ректором НТУУ «КПІ» М.З. Згуровським; дата 05.02.2013.

Підтримка персональної WEB-сторінки викладача:

– сторінка українською мовою; Назва сторінки: «Персональний сайт проф. С.І.Сидоренка»; URL сторінки: www.sidorenko.kpi.ua .

Навчальна робота:

Підготовка наукових кадрів:

– керівництво докторантом; С.О.Замулко;

– керівництво аспірантом; Д.В.Тищенко;

– керівництво аспірантом; В.А.Басих;

– керівництво здобувачем; С.І.Конорев.

Опонування докторських дисертацій:

– опонування докторської дисертації Саввакіна Дмитра Георгійовича; тема – «Фізичні основи твердофазного синтезу титанових сплавів» (травень 2013 року);

– опонування докторської дисертації Фірстова Георгія Сергійовича; тема – «Фізичні засади створення високотемпературних сплавів з ефектом пам'яті форми» (червень 2013 року).

НАУКОВА РОБОТА:

Монографія:

С.І. Сидоренко, Є.В. Іващенко, Н.В. Франчик. Комбінована лазерна та хіміко-термічна обробка сплавів заліза в реакційних насичувальних середовищах. Серія монографій «Проблеми прикладного і теоретичного матеріалознавства». Вип.6. – К.: Наукова думка, 2013. – 139 с.

Отримано охоронні документи на об'єкти інтелектуальної власності України:

1 корисна модель; Васильєв М.А., Панарін В.Є., Сидоренко С.І., Волюшко С.М. «Спосіб отримання твердого покриття на поверхні металевого виробу», Патент на корисну модель № 75866 від 10.12.2012;

2 корисна модель; Васильєв М.А., Сидоренко С.І., Волошко С.М. «Спосіб виготовлення титанового імплантату з розвиненою поверхнею», Патент на корисну модель; № 79160 від 10.04.2013;

3 свідоцтво авторського права; Сидоренко С.І., Волошко С.М., Замулько С.А., Конорев С.І. «Алгоритм комп'ютерного конструювання нових матеріалів», Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір; № 45279 від 22.08.2012.

Публікації:

- кількість статей у наукових фахових виданнях України – 5;
- кількість статей у наукових журналах іноземних країн – 8;
- кількість доповідей і тез доповідей на конференціях різного рівня – 10;
- кількість патентів України на корисні моделі – 3;
- керівник держбюджетної теми №2510ф обсягом 280 тис. грн.

Нагороди, відзнаки, подяки:

– Золота медаль Європейської науково-промислової палати «За видатні досягнення»;

– Диплом (Diploma di Merito) Європейської науково-промислової палати «За високий професіоналізм та відповідальне ставлення до роботи і суспільства»

3. Організаційна діяльність

3.1. Подана конкурси 5 монографій, підручників, навчальних посібників.

3.2. Виступи в 10 засобах масової інформації, в тому числі 2 по телебаченню та радіо (акад. Сидоренко С.І.), 5 в пресі та мережі Інтернет.

3.3. Відзначені публічно дні народження академіків:

Мікульонюк І.О. 29.01.1963 р.нар. (50 років)

Саленко О.Ф. 16.06.1968 р.нар. (45 років)

3.4. Виступи з 5-ма публікаціями у «Науково-інформаційному віснику АНВОУ», в газетах «Академік» і «Київський політехнік», а такожі 2-ма в журналах «Український вчений», «Вища школа».

3.5. Оновлена інформація про діючих академіків відділення.

3.6. Ліквідована заборгованість по внескам за рахунок благодійних.

3.7. Підготовлено 2-і кандидатури з Болгарії в академіки відділення:

- проф..д.т.н. Райчо Іларіонов, ректор ТУ-Габрово;

- проф., д.т.н. Максимов Йордан Тодоров (ТУ – Габрово).

3.8. Проведено огляд здобутків академіків відділення на подання до академічних нагород в 2013 році (висунута кандидатура акад. Мікульонюка І.О. на нагороду Ярослава Мудрого).

3.9. Залучено академіків АН ВО України до участі в міжнародних конференціях UNITECH'13 (м. Габрово, Болгарія), Techsys – 2013 (м. Пловдив, Болгарія)

Відділення енергетики та ресурсозбереження

(академік-секретар Говоров П.П.)

У поточному році відділення «Енергетика та ресурсозбереження» склало 31 академік у тому числі 25 дійсних та 6 почесних. На протязі року до складу відділення «Енергетика та ресурсозбереження» були рекомендовані нові академіки (Гребченко М.І. та Канюк Г.І.).

Звільнено з відділення за станом здоров'я наступні академіки:

1. Сухінін В.П.	3. Чорногор Л.Ф.
2. Прохоров Е.Д.	4. Шматько О.О.

Переведені до почесних зарубіжних академіків професор Новосибірського університету Харитонов С.О.

Ювіляри відділення:

1. Говоров П.П. – 65 років;	3. Курінний Е.Г. – 75 років;
2. Єфімов О.В. – 60 років;	4. Товажнянський Л.Л. – 80 років.

За звітний період ніхто з академіків не змінював місця роботи та посади.

Тематика наукових досліджень відділення зосереджена на впровадженні енерго- та ресурсозберігаючої техніки та технологій у різних галузях виробництва.

У 2013 році академіки відділення приймали участь в організації та проведенні більш ніж 100 науково-технічних конференцій та наукових семінарів, також проводили спільну роботу з закордонними вузами таких країн як Росія, Молдова, Польща, Франція, Південна Корея, Кувейт, Болгарія, Сербія та ін.

В більшості своїй науково-технічні конференції, що проводились вченими відділення «Енергетика та ресурсозбереження», проходили під егідою АН ВОУ, а доповіді на них академіків АН ВОУ були визначальними. Вони передували початку конференцій і носили ранг пленарних. Більш того, секційні засідання вели переважно академіки АН ВОУ.

Так, наприклад, на Міжнародній науково-технічній конференції «Силова електроніка та енергоефективність 2013», яка проводилась під головуванням академіка Сокола Є.І. в м. Алушта, з пленарними доповідями виступали акад. Сокол Є.І. та Товажнянський Л.А., а секційні засідання вели акад. Харитонов С.О., Говоров П.П., Переверзев А.В. та ін.

Аналогічною є ситуація з конференцією «Оптимальне керування електроустановками 2013», яка проводилась під головуванням П.Д. Лежнюка в м. Вінниця і де з пленарною доповіддю виступали акад. Журахівський А.В., акад. Лежнюк П.Д., а секційні засідання вели акад. Говоров П.П., акад. Артюх С.Ф., акад. Лежнюк П.Д., акад. Журахівський А.В. та ін.

Точно такою є ситуація з конференцією «Керування режимами роботи об'єктів електричних та електромеханічних систем – 2013» м. Донецьк де головував акад. Сивокобиленко В.Ф., а секції вели акад. Говоров П.П., акад.

Курінний Е.Г. та ін. та конференція «Сучасні проблеми систем електропостачання промислових та побутових об'єктів» м. Донецьк де головував акад. Курінний Е.Г., а секції вели акад. Сивокобиленко В.Ф., акад. Говоров П.П. та ін.

Академіками відділення продовж року були виконано 23 науково-дослідних роботи, найважливішими з них є комплексна держбюджетна НДР «Розробка наукових основ комплексної оптимізації режимів систем тепло-, електропостачання і освітлення об'єктів соціально- культурного та побутового призначення» та госпдоговірна НДР по розробці науково-технічних основ освітлення об'єктів ЖКГ «Дослідження енергоспоживання та розробка наукових основ енергомодернізації систем освітлення адміністративних будівель Мінрегіону» що виконуються під керівництвом Говорова П.П., а також роботи акад. Денисової А.Є. по оптимізації режимів теплонасосних систем, та роботи акад. Лежнюка П.Д. по автоматизації процесів в енергетичних системах.

Академіки АН ВОУ є членами редколегій 18 журналів: «Електротехніка та електромеханіка» наукового збірника «Вісник НТУ «ХПІ», «Енергетика. Енергозбереження. Енергоаудит», «Енергетика та світлотехніка», «Світло люкс» та ін. Багато з них є головними редакторами науково-технічних журналів, у тому числі Міжнародного та ВАКівського рівня. Наприклад акад. П.П. Говоров є головним редактором трьох Міжнародних науково-технічних журналів ВАКівського рівня та членом редколегії ще п'ятьох журналів. Академік Сивокобиленко В.Ф., акад. Журахівський А.В. є головними редакторами одного журналу та членами редколегії п'яти. Академіками АН ВОУ видано 12 монографій та 10 навчальних посібників, подано 20 заявок та отримано 13 авторських свідоцтв на винаходи, підготовлено 5 докторів технічних наук та 11 кандидатів.

Академік Говоров П.П.

Наукова діяльність: Виконується держбюджетна тема «Розробка методів та технічних засобів автоматичного керування режимами міських електричних мереж», виграв тендери на комплексний проект з Сумським державним університетом «Розробка наукових основ комплексної оптимізації режимів систем тепло-, електропостачання і освітлення об'єктів соціально- культурного та побутового призначення» та госпдоговірний проект «Дослідження енергоспоживання та розробка наукових основ енергомодернізації систем освітлення адміністративних будівель Мінрегіону», ним видано 2 наукові праці та 1 монографія, підготовлено 2 кандидата технічних наук та отримано 3 авторські свідоцтва.

Найважливіші результати роботи акад. П.П. Говорова знаходиться в руслі Міжнародної діяльності, де ним зроблено вагомі кроки в напрямку популяризації наукових та науково-методичних досягнень Української енергетичної школи. Виключно високо були оцінені його виступи на науково-технічних

конференціях в Болгарії (Габрово), Сербії (Баня Лука), щодо освітлення майбутнього та парадигми автоматизованого керування режимами систем електропостачання та освітлення міст, відповідно. Його висловлювання тут приймалися за основу та багато раз цитувались.

Опубліковано 11 статей у фахових виданнях:

1. Бабаев В.Н., Говоров Ф.П. Повышение эффективности объектов социально-культурного и бытового назначения на основе их термомодернизации / В.Н. Бабаев, Ф.П. Говоров, В.Ф. Говоров, К.А. Рапина // Проблемы инновационного биосферно-совместимого социально-экономического развития в строительном, жилищно-коммунальном и дорожном комплексах: материалы 3-й междунар. науч.- практ. конф. (9-10 апреля 2013 г. Брянск) 1 том – Брянск, 2013 – с. 10-15.

2. Бабаев В.Н., Говоров Ф.П. Повышение энергоэффективности объектов социально-культурного и бытового назначения на основе энергосовременизации систем их тепло-, водоснабжения и освещения / В.Н. Бабаев, Ф.П. Говоров, В.Ф. Говоров, О.В. Король // Проблемы инновационного биосферно-совместимого социально-экономического развития в строительном, жилищно-коммунальном и дорожном комплексах: материалы 3-й междунар. науч.- практ. конф. (9-10 апреля 2013 г. Брянск) 2 том – Брянск, 2013 – с. 13-18.

3. Govorov P.P. Evaluation of LED source degradation / P.P. Govorov, T. Romanova, M. Nosanov, R. Pylypchuk, O. Korol // CIE Centenary Conference Final Programme & Abstract Booklet CNAM, Paris 15-16th April 2013. – P. 253-255. (<http://www.CIEcentenary.insight-outside.fr>)

4. Говоров Ф.П., Говоров В.Ф. Компенсация реактивной мощности в системах электроснабжения и освещения городов // Наукові праці ДонНТУ. Серія: «Електротехніка і енергетика». – №1(14). – 2013. – С.71-76.

5. Говоров Ф.П., Романова Т.И., Король О.В., Говорова Е.В. Цветодинамическая система освещения диспетчерских пунктов энергосистем // Наукові праці ДонНТУ. Серія: «Електротехніка і енергетика». – №2(15). – 2013. – С.71-76.

6. Говоров Ф.П., Фесенко О.В. Повышение надежности работы низковольтных электрических аппаратов защиты и управления // Наукові праці ДонНТУ. Серія: «Електротехніка і енергетика». – №2(15). – 2013. – С.77-81.

7. Говоров Ф.П., Белоусов Д.А. Снижение электромагнитных помех, создаваемых светодиодными устройствами заградительного огня // Энергосбережение. Энергетика. Энергоаудит. Спец. вып. Т.1, №8 (114). – 2013. – С.233-235.

8. Говоров Ф.П. Столетие света // Світло люкс. – №4-5. – 2013. – С. 9.

9. Говоров Ф.П. Свет и здоровье человека: проблемы и решения (По материалам конференции CIE 2013) // Світло люкс. – №4-5. – 2013. – С. 59-63.

10. Говоров П.П. Комплексна оптимізація режимів систем електропостачання та освітлення міст / П.П. Говоров, В.П. Говоров, О.В. Король, К.В. Говорова // Матеріали конференції «Оптимальне керування електроустановками» 22-24 жовтня 2013. – м. Вінниця.

11. Говоров П.П. Енергозбереження в системах освітлення міст / П.П. Говоров, О.В. Король, К.В. Говорова // Матеріали конференції «Оптимальне керування електроустановками» 22-24 жовтня 2013. – м. Вінниця.

Організаційна та громадсько діяльність:

Нагороджено медаллю «Флагман освіти України», отримано 2 дипломи фіналіста конкурсу в номінації «Кращий інноваційний проект у сфері енергозбереження» за проект «Енергозберігаючі світлодіодні світильники для освітлення житлових і громадських будівель» та в номінації «Кращий інвес-

*Вручення дипломів
Говорову П.П. на Міжнародному
конкурсі інноваційних та
інвестиційних проектів
«Харківські ініціативи».*

*Делегація УНКО під час вручення президенту
МКО Енн Вебб «сигнального примірника» Іс-
торія української світлотехніки на конферен-
ції CIE 2013 «Сторіччя світла» в Парижі*

тиційний проект кластеру «Житлово-комунальне господарство» за проект «Енергоефективна система освітлення об'єктів соціально-культурного та побутового призначення» на Міжнародному конкурсі інноваційних та інвестиційних проектів «Харківські ініціативи».

Під редакцією Говорова П.П. вийшли 2 наукові праці та видана книга «Історія української світлотехніки», що набула відомості в Україні та у світі завдяки презентації її на конференції Міжнародній комісії освітлення CIE2013 «Сторіччя світла» в м. Парижі (Франція). Книга передана в державні бібліотеки України та держав СНД, її отримали світлотехнічні кафедри ВНЗ Укра-

їни та держав СНД та провідні світлотехнічні організації та підприємства України і держав СНД.

Академік Денисова А.Є. Виконує наукову тему «Оптимізація режимів роботи інтегрованих теплонасосних систем альтернативного енергозабезпечення широкого призначення з використанням різнорідних відновлювальних джерел енергії та когенераційної установки малої потужності», номер державної реєстрації НДР: 0111U010456, 2013 р. за бюджетною програмою «Прикладні дослідження і розробки за напрямками науково-технічної діяльності вищих навчальних закладів та наукових установах» Міністерства освіти, науки, молоді та спорту України.

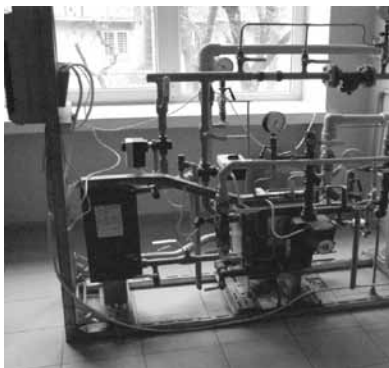
Результати роботи за 2013 рік:

Розроблені наукові основи використання інтегрованих теплонасосних систем широкого призначення. Створена методика оптимізації режимів роботи нового класу комбінованих установок автономного енергозабезпечення широкого призначення (електропостачання, тепlopостачання, холодопостачання тощо) на базі когенераційної установки та теплового насосу з різнорідними за фізичними властивостями відновлювальними джерелами енергії й акумулятору енергії відповідно. Результати роботи дозволяють підвищити надійність енергозабезпечення промислових і індивідуальних споживачів та покращити стан довкілля.

Результати мають перспективи для широкого використання в Україні, яка відчуває дефіцит викопного палива.

За результатами НДР створений лабораторно-дослідний стенд на кафедрі ОНПУ для виконання здобувачами, аспірантами, магістрами, студентами і впровадження в промисловості.

1. Підготовлено до видання монографію «Енергоустановки на біогазі» (автори Денисова А.Є., Мазуренко А.С.), об'єм 449 с.).

Лабораторно-дослідний стенд на кафедрі ТЕС та ЕТ, що дозволяє підключати різнорідні джерела відновлювальної енергії. Встановлено сонячні колектори, резервне джерело енергії на альтернативному паливі та акумулятор теплоти різних типів

2. Завершилась успішним захистом:

– 1 кандидатська дисертація аспіранта (захист 17 січні 2013 року) Котова Павла Олександровича на тему «промислова поліструктурна теплонасосна система теплопостачання з використанням двигуна Стирлінга»..

Приймала участь у 3-х міжнародних конференціях з публікаціями тез доповідей.

3. Заступник голови спеціалізованої Вченої Ради Д41.052.04 по захисту докторських і кандидатських дисертацій за спец. 05.14.06 – технічна теплофізика та промислова теплоенергетика.

4. Опубліковано 7 статей у фахових виданнях:

1. Денисова А.Е., Нго Минь Хиеу. Эксергетические характеристики биогазовых энергоустановок // Холодильна техніка і технологія, 2013. – № 2. – С. 41–45.

2. Денисова А.Е., Мазуренко А.С., Нго Минь Хиеу. Экономическая эффективность парогазовых установок на биотопливе// Энергетика: економіка, технології, екологія, 2013 (32). – № 1. –С.15-19.

3. Денисова А.Е., Нго Минь Хиеу. Перспективы использования биогазовых установок для условий Вьетнама // Всеукраїнська науково-практична заочна конференція “Наукова дискусія: теорія, практика, інновації”, м. Київ, 2013.– С.123–128.

4. Денисова А.Е., Нго Минь Хиеу. О взаимосвязи потребления энергии и ВВП // XI международная научно-практическая конференция «Современные проблемы научного обеспечения энергетики», г. Киев, 2013. – С.26.

5. Денисова А.Е., Нго Минь Хиеу. Эксергетические характеристики биогазовых энергоустановок // Тр. Одес. политехн. ун-та., 2013. – Вып.2 (41). – С. 125–128.

6. Денисова А.Е., Мазуренко А.С., Нго Минь Хиеу. Тепловая эффективность биогазовых электростанций// Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку енергетика, електротехнологій та автоматики в АПК», 5-6 листопада 2013 р., м. Київ.

5. Опубліковано 1 стаття в співавторстві з магістром Сирбу Є в збірнику «Техніка та технологія харчових виробництв» тез наукових праць Донецького нац. ун-ту економіки і торгівлі ім. М Туган – Барановського, 2013 рік.

Педагогічна діяльність:

1. Призначена директором Українсько-польського навчального центру (УПНЦ) ОНПУ (наказом ректора ОНПУ № 31 від 24.06.2013 р.), який здійснює підготовку фахівців, які вільно володіють польською професійно-спрямованою мовою, за широким спектром сучасних спеціальностей (технічних, економічних і гуманітарних на основі договорів про співробітництво з дер-

жавними університетами Польщі (Опольською політехнікою, Опольським університетом, Вроцлавською політехнікою, Катовицьким економічним університетом, Люблінським економічним університетом, Бидгощським технологічно-природничим університетом тощо).

В УПНЦ навчається 54 студента (**детально див. сайт УПНЦ ОНПУ** <http://upes.opu.ua/about>):

Українсько-польський навчальний центр *вперше в Україні* забезпечує підготовку фахівців з вищою технічною освітою і наукових кадрів за всіма спеціальностями, ліцензованими МОН України в ОНПУ, що володіють польською професійно-орієнтованою мовою та *надає можливість навчанням на стаціонарі в університетах-партнерах Польщі за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» або «спеціаліст».*

УПНЦ ОНПУ, 1 вересня 2013 року

3. Підготовка та наукове керівництво магістерської дипломної роботою Собковьяка Марека з Варшавської політехніки (захист відбувся в червні 2013 р.) за програмою Erasmus Mundus.

4. Науковий керівник 5 аспірантами, 2 магістрами.

Організаційна та громадсько-корисна діяльність:

1. Підписані угоди про співпрацю (підготовку у магістратурі на стаціонарі студентів УПНЦ ОНПУ) з 8 університетами – партнерами Польщі

Опольська
політехніка

Люблінська
політехніка

Вроцлавська
політехніка

Опольський
університет

Університет
економічний в
Катовіцах

Бидгощський
економічний
університет

Люблінський
економічний
університет

Бидгощський
технологічно-
природничий
університет

2. Співпраця з Генеральним Консулом Республіки Польща Йоанною Стжельчик щодо діяльності УПНЦ ОНПУ

3. Координатор проекту BACKIS програми Erasmus Mundus від ОНПУ.

4. Наукова і дидактична співпраця з університетом Франції, організація циклу лекцій професорів з Франції в ОНПУ (в жовтні 2013 року, професор Jeanne Claude Tedenas з університету Montpellier І прочитав цикл лекцій на тему «Хімічна термодинаміка в термоелектричних матеріалах».

Академік Сивокобиленко В.Ф.

Закінчені роботи – 2;

Статті, брошури – 8;

Монографії – 1,

Патенти, свідоцтва – 4;

Конференції, симпозиуми – 8;

Підготовлено кандидатів – 2;

докторів – 1;

Навчальні посібники – 2;

Нові дисципліни – 2;

Методичні розробки – 5;

Участь в о/к конференцій – 4;

Експерт Ради ВАК та МОН – 4;

Участь в інших орг. заходах – 2.

Академік Лежнюк П.Д.

Проаналізовано методи розрахунку втрат електроенергії від взаємних і транзитних перетоків в розподільних електричних мережах з відновлюваними джерелами електроенергії (ВДЕ) таких як малі ГЕС, сонячні електростанції (СЕС) та вітрові електростанції (ВЕС). Показано, що існуючі методи зорієнтовані на визначення втрат електроенергії в розподільних електричних мережах (РЕМ) розімкнених і радіальних. Оскільки використання ВДЕ в РЕМ робить їх якісно іншими, то використання відомих методів не можливо. Розроблено метод розрахунку втрат електроенергії від взаємних і транзитних перетоків, який адаптовано до застосування в задачах аналізу впливу ВДЕ на режими РЕМ. На основі визначення адресних втрат потужності та аналізу їх чутливості в електричних мережах розроблено метод оптимізації схеми приєднання ВДЕ до мереж, що дозволяє зменшити втрати електроенергії та підвищити якість напруги в них. Отримано аналітичні умови оптимальності для сукупності задач керування розосередженими джерелами енергії локальних електричних систем у складі електроенергетичної системи, що дозволяє узгоджувати використання керованих та умовно-керованих ВДЕ та отримувати максимальний прибуток від їх експлуатації за заданий період часу. Розроблено метод формування графіків сумісної роботи різнотипних ВДЕ в електричних мережах, що дозволяє компенсувати негативний вплив не-

стабільності генерування умовно-керованих джерел енергії на ефективність функціонування локальних електричних систем.

– Оперативне діагностування високовольтного електрообладнання на основі нейро-нечіткого моделювання для оптимального керування режимами електроенергетичних систем (роки виконання 2011-2014).

Вдосконалено метод визначення коефіцієнта якості функціонування силових трансформаторів, де враховується зменшення витрат на роботу по ремонтній схемі, зменшення вартості ремонтів трансформатора та збільшення загальносистемних втрат електричної потужності при не використанні трансформатора при керуванні режимом ЕЕС. Ці складові у багатокритеріальній задачі враховуються відповідними нормованими ваговими коефіцієнтами, які враховують внесок кожної з них в загальну вартість витрат, викликаних зменшенням залишкового ресурсу, що дозволяє визначити трансформатор з більшим значенням цього показника з метою пріоритетного його використання в процесі керування режимом ЕЕС. Вдосконалено метод оптимального керування режимами електроенергетичної системи шляхом зміни коефіцієнтів трансформації трансформаторів з врахуванням коефіцієнтів залишкового ресурсу високовольтного обладнання для регулювання перетікань потужності, підвищення надійності та ефективності роботи ЕЕС.

Академік Шпачук В.П.

Виконано з наукових тем «Розробка наукових основ ефекту синергізму механічної взаємодії об'єктів просторової дискретно-континуальної структури в умовах багатокоординатного навантаження». Розробка наукових основ ефекту синергізму механічної взаємодії об'єктів просторової дискретно-континуальної структури в умовах нерегулярності й нестационарності силової та кінематичної взаємодії дискретної та континуальної підсистем механічного комплексу, впливу багатокоординатного силового та кінематичного навантажень гармонійного, ударного й імпульсного типів. Розробка показників взаємодії, динамічного та напружено-деформованого стану ОПДКС, критерії відмов яких формалізовано врахуванням нелінійності характеристик жорсткості несучих складових дискретної й континуальної підсистем, застосуванням багатовимірних динамічних моделей віброннадійності та амплітудно-фазо-частотних й амплітудно-шпаруватисно-часових характеристик об'єктів досліджень.

Видано 5 наукових праць, зроблено 2 доповіді на міжнародних конференціях, надруковано 1 конспект лекцій та 2 методичні вказівки по виконанню практичних, контрольних і самостійної роботи з теоретичної і технічної механіки.

Виконано другий етап держбюджетної теми МОН України: «Розробка наукових основ ефекту синергізму механічної взаємодії об'єктів просторової дискретно-континуальної структури в умовах багатокоординатного наван-

таження». Розробка наукових основ ефекту синергізму механічної взаємодії об'єктів просторової дискретно-континуальної структури в умовах нерегулярності й нестационарності силової та кінематичної взаємодії дискретної та континуальної підсистем механічного комплексу, впливу багатокоординатного силового та кінематичного навантажень гармонійного, ударного й імпульсного типів. Розробка показників взаємодії, динамічного та напружено-деформованого стану ОПДКС, критерії відмов яких формалізовано врахуванням нелінійності характеристик жорсткості несучих складових дискретної й континуальної підсистем, застосуванням багатовимірних динамічних моделей вібронадійності та амплітудно-фазо-частотних й амплітудно-шпаруватисно-часових характеристик об'єктів досліджень.

Розроблено новітні конкурентоспроможні засоби технічної реалізації та практичні рекомендації по використанню наукових результатів проекту у народному господарстві, на ринку інтелектуальної власності у вигляді методів, методик, способів технічної реалізації вібростендів, систем та установок, патентів, реалізуючих механічне навантаження ОПДКС в режимі прояву синергетичного ефекту.

Споживачами результатів наукових розробок є Харківське конструкторське бюро з машинобудування ім. О.О. Морозова, Харківське АКБ науково-виробничої корпорації “ФЕД”, Інститут проблем машинобудування НАН України, акціонерне товариство “НДІРВ”.

Отримані наукові та практичні результати використовуються в навчальному процесі у дисциплінах “Теоретична механіка”, “Технічна механіка”, “Прикладна механіка”, “Динаміка рухомого складу” та спецкурсах перелічених дисциплін, при підготовці фахівців за спеціальностями: 7.092202 – електричний транспорт; 7.090603 – електротехнічні системи електроспоживання; 7.090600 – світлотехніка та джерела світла; 7.100202 – транспортні системи; 7.092101 – промислове і цивільне будівництво; 7.092108 – теплогазопостачання; 7.092100- водопостачання, водовідведення та очистка вод.

Академік Яковлев О.І.

Наукові розробки в галузі сучасної техніки та технологій (у першу чергу енергозбереження та нанотехніка і технології). Основним напрямком проекту є розв'язання завдання розвитку енергетики держави. Воно пов'язане з розробкою структури і конструкції систем електроживлення автономних об'єктів, впровадженням їх у серійне виробництво і використанням на об'єктах народного господарства. Методичні доробки, отримані в процесі досліджень, вже зараз використані у навчальному процесі для підготовки спеціалістів енергетичних напрямків, а також для подальшого розвитку цього напрямку енергетики. Рівень розробок відповідає вимогам до фундамен-

тальних, у тому числі співробітництво зі Шведським технологічним інститутом у рамках програми Tempus.

Системи енергоживлення на базі комплексного використання існуючих природних ресурсів України. Відзначимо, що рівень використання поновлюваних джерел енергії за кордоном у розвинених країнах складає на сьогодні від 3 до 28 % (США, Німеччина, Данія та ін.) від усієї споживаної кількості електроенергії та теплоти. Тенденція розвитку джерел енергії як традиційних, так і нетрадиційних, як первинного джерела енергії все частіше потребує включення до їх складу паливних елементів (ПЕ) з метою енергоживлення автономних об'єктів. Порівняння їх характеристик з характеристиками існуючих аналогічних лужних паливних елементів і вітроелектричних генераторів. Конструкції новітніх систем енергоживлення на основі паливних елементів і вітроенергоустановок нових аеродинамічних схем. У процесі досліджень розроблена конструкція вітроенергоустановки та лужний паливний елемент для їх дослідження і випробування. Нові конструкції систем електроживлення на базі комплексного використання лужних елементів і різних первинних джерел енергії, зокрема ВЕУ.

Дослідження дослідних зразків лужних паливних елементів та вітроелектричних генераторів виконувалося на спеціальному стендовому обладнанні для дослідження характеристик лужних паливних елементів (ПЕ) і електрохімічних генераторів (ЕХГ). Проведено дослідження процесів у них і визначені їх робочі характеристики. Паралельно досліджені величини на математичних моделях, що дозволило сформулювати принципи сумісного використання електрохімічних генераторів та вітроелектричних установок.

Найважливішими питаннями виконаних досліджень ЕХГ є порівняння енергетичних характеристик паливних елементів з лужними, фосфорнокислими, твердо полімерними і твердооксидними електролітами. При створенні ЕХГ використані установки для виробництва електричної і теплової енергії та акумулювання енергії. Розроблені методи безплатинових технологій електродів, що базуються на твердооксидних кераміках для електролітів ЕХГ, які використані в електролізерах, електрохімічних генераторах (ЕХГ). Реалізація проекту дозволить створити систему електроживлення на основі поновлюваних джерел енергії зі зниженими на 60 % шкідливими викидами парникових газів в атмосферу.

Головними напрямками відновлювальної енергетики є використання енергії вітру, сонця, хвиль та припливів, гідроенергії, біо- та геотермальної енергії газу з органічних відходів і каналізаційно-очисних станцій, біогазу та вторинних енергетичних ресурсів, рівень використання яких у розвинених країнах світу на сьогодні складає до 30 % усієї споживаної кількості електроенергії та теплоти, тоді як в Україні всього від 2 до 5 %.

Необхідно відмітити, що відновлювані джерела енергії, основні проблеми розвитку яких розглядаються в наведених вище підручниках, які направлені на покращення підготовки фахівців у вищих школах України, слід розглядати не тільки як вимушену заміну нафти і газу, але і як економічно і екологічно обґрунтовану заміну органічного палива там, де в даний час є для цього передумови. Розширене освоєння нових методів енергозбереження, у тому числі за рахунок енергії відновлюваних джерел, дозволяє збільшити обсяги виробництва та споживання енергії без додаткового енергетичного внеску в тепловий баланс країни.

Рівень сумарного технічно-досяжного річного енергетичного потенціалу основних видів відновлюваних джерел енергії в Україні в перерахунок на умовне паливо складає 80 млн. т у. п. Це – близько 40 % річних енергетичних потреб України і дозволяє замінити 70 млрд. м³ природного газу. Одним з найбільш перспективних екологічно чистих поновлюваних джерел енергії є вітроенергетика, здатна вже зараз задовольнити значну частку енергетичних потреб людства. Провідні країни світу планують до 2030 року довести частку вітрової енергії в національних енергобалансах до 15 – 50 % (Данія – 50 %, Німеччина – 30 %, США – 25 %, Китай – 15 %, Австралія – 15 %).

Реалізація цих планів у світовому масштабі в значній мірі призвана вирішити не тільки енергетичну проблему, пов'язану з вичерпаністю традиційних енергоносіїв (вугілля, нафти, газу), але і стримати глобальне потепління на Землі, погіршення загальної екологічної обстановки, пов'язане з викидами в атмосферу парникових газів та інших шкідливих речовин (окислів сірки, азоту та ін.), згубні наслідки яких все ясніше проявляються в останні роки.

Проблеми і плани по впровадженню поновлювальних джерел енергії, їх значущість для України, її освіти та науки воістину грандіозні. Зокрема, вже до кінця 2015 р. загальна потужність вітроенергетичних установок повинна досягнути 1990 МВт, а до 2030 р. – 16 000 МВт. Розрахунки показують, що за їх допомогою можна отримувати до 20 % всієї електроенергії, яка виробляється в Україні.

У рамках реалізації розвитку відновлювальних джерел енергії передбачається розробка та виготовлення зразків воднево-паливних, паливно-турбінних та електрохімічних генераторів, вітроелектричних установок, паливних елементів. Планується розробка електрохімічних генераторів для перетворення хімічної енергії в електричну та інше.

Вирішення енергетичних проблем екології, екологічних проблем енергетики, в цілому, проблем енергонезалежності і енергобезпеки України неможливо без забезпечення належної якості вищої технічної освіти шляхом подолання інформаційного бар'єру як протиріччя між наявною новою науково-технічною інформацією та своєчасним її наданням студентам через на-

вчальну літературу. Розглядаєма серія підручників у семи томах «Енергетика. Довкілля. Енергозбереження» спрямована саме на досягнення цієї мети.

Розглянуто взаємозв'язок енерготехнологій, енерговиробництва та енергопостачання з фундаментальними проблемами механіки рідини і газу, технічної теплофізики, загальними питаннями енергозбереження. Враховуються докорінні зміни останнього часу в енергетиці та паливно-енергетичному комплексі України, підвищення важливості викладання енергетичних і екологічних дисциплін на тлі входження Вищої освіти України в Болонський процес. У підручниках широко використані матеріали багаторічних наукових досліджень авторів в даному напрямі.

Військове відділення
(академік-секретар Мірошніченко С.І.
(чисельність 11 академіків)

Основні показники, що виконано:

1. Організація та участь у 38 наукових конференціях, семінарах, симпозиумах, з'їздах, виставках – у т.ч. 28 міжнародного рівня (Україна, Росія, Німеччина, та ін.)
2. Участь в організації та роботі третього міжнародного семінару «Медична фізика – сучасний стан, проблеми, шляхи розвитку. Новітні технології».
3. Наукова дослідна робота: д/б НДР – 6, госп. дог.- 12.
4. Підготовлено та захищено у поточному році 7 кандидатів наук.
5. Видавнича діяльність: опубліковано понад 50 наукових статей та тез, посібників -10, монографій -7, рекомендацій виробництву – 3.
6. Участь академіків у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій – 9, ради ВАК або МОН- 2.
7. Проводиться керівництво та робота з понад 20 аспірантами, 4 докторантами та здобувачами впродовж року.
8. Проводиться робота по підготовці наукових кадрів впродовж року з метою передачі знань та досвіду молодим вченим (всі академіки сектору).
9. Проведено 2 засідання відділення.
10. Участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях, симпозиумах, конгресах – 38.
11. Членство у зарубіжних академіях та асоціаціях – 3.

В 2013 р. маємо наступні результати конверсійної роботи «Науково-виробничого об'єднання Телеоптик», яке керується головою відділення.

Впроваджено в заклади Міністерства охорони здоров'я України 20 цифрових рентгенівських діагностичних систем. За кордон відвантажено більш,

як 300 систем (Іспанія, Франція, Італія, Бразилія, США, Німеччина, Росія, Молдова, Туркменія).

Відбулась участь у найбільших світових виставках медичної техніки 2013 року: MEDICA-2013 (Німеччина) спільно з компанією Josef Betschard (Швейцарія), RSNA-2013 (США) спільно з компанією Kubtec (США), «Радіологія -2012» та «Здравохранение-2013» спільно з компанією ОМЕД – (Новосибірськ, Росія).

Введені в дію дослідницькі томографічні установки в Києві та Санкт-Петербурзькому електротехнічному університеті (Росія).

Під егідою відділення Військових наук працював Центр рентгенівських технологій при Асоціації радіологів України. Проведено 6 семінарів та мастер-класів з медичної рентгенівської діагностики в Україні, Росії та Монголії.

Відділення будівництва та архітектури

(академік-секретар Михайленко В.Є.)

I. Законотворча діяльність.

а) Супроводження прийняття проекту Закону України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних», «Розроблення, узгодження з встановленими центральними органами виконавчої влади та прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про загальнодержавне топографічне та тематичне картографування», «Розроблення, узгодження з встановленими центральними органами виконавчої влади та прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про побудову Державної геодезичної мережі» (Ю.О.Карпінський).

б) Обґрунтовано пропозиції щодо уточнення переліку підготовки фахівців санітарно-технічного напрямку за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Пропозицію прийнято Мінрегіонбудом. (А.М.Тугай).

в) Проводяться роботи по удосконаленню стандартів освіти за напрямком «Геодезія та землеустрій». (С.П.Войтенко).

II. Проведення семінарів, конференцій, олімпіад.

а) Голова оргкомітету міжнародної наукової конференції «Актуальні проблеми фізико-хімічного матеріалознавства» (В.Д.Александров)

б) Організував та провів студентську науково-технічну конференцію Національного університету водного господарства та природокористування, (м. Рівне, Є.М.Бабич)

в) Проведення 4-х докторантських семінарів (В.Є.Михайленко)

г) Участь у підготовці і проведенні Всеукраїнських студентських олімпіад з дисциплін «Гідравліка» та «Водопостачання і водовідведення» (А.М.Кравчук)

д) Участь у двох міжнародних конференціях у м. Львові та м. Чернігові (С.П.Войтенко).

III. Наукова та видавнича діяльність.

а) Видання підручника «Нарисна геометрія» (В.Є.Михайленко) та підручника «Інженерна та комп'ютерна графіка» (В.Є.Михайленко).

б) Видання навчального посібника «Водопостачання і водовідведення» (А.М.Кравчук).

в) Опубліковано дві монографії (В.С.Шебанін)

г) Видання монографії «Робота і розрахунок згинальних сталевібробетонних елементів» (Є.М.Бабич).

д) Публікація статей: А.М.Тугай (2), В.Є.Михайленко (3), В.Д.Александров(б), Є.М.Бабич (6), В.С.Шебанін (4), А.М.Кравчук (1), Ю.О.Карпінський (3), С.П.Войтенко (2)

є) підготовка докторів та кандидатів наук: В.Є.Михайленко (один доктор і один кандидат), Ю.О.Карпінський (один кандидат), В.С.Шебанін (один доктор і один кандидат), Е.М.Бабич (два кандидати)

ж) отримання патентів: патент на корисну модель №74880 (А.М.Тугай) одержано 4 патенти (В.Д.Александров).

IV. Організаційна діяльність.

Відповідальний редактор збірника «Прикладна геометрія та інженерна графіка» та Президент Української асоціації з прикладної геометрії (В.Є.Михайленко), голова ради ректорів вищих навчальних закладів Миколаївської області та головний редактор науково практичного збірника «Вісник аграрної науки Причорномор'я» В.С.Шебанін; відповідальний редактор збірника наукових праць «Ресурсоекономні матеріали, конструкції, будівлі та споруди» та голова правління Північно-Західного територіального відділення Академії будівництва України Є.М.Бабич; робота на посаді віце-президента Українського товариства геодезії і картографії (Ю.О.Карпінський); відповідальний редактор збірника «Інженерна геодезія (С.П.Войтенко).

V. Зв'язок із зарубіжжям.

Міжнародний експерт з фізики та хімії кристалізації по департаменту «Experts and Expertise» (США), здійснення наукового зв'язку з інститутом матеріалознавства та металургії Академії наук Росії (В.Д.Александров); укладено договори про співпрацю із зарубіжними ВНЗ: Університет Вічо (Іспанія) (проект ТЕМПУС); національний інститут аграрних технологій (ІНТА, Аргентина) виставка «Агрошоу», університет Клагенфурт, Австрія; Університет Небраска – Лінкольн (США), Університет Оберну (штат Алабама, США), Уральська державна академія ветеринарної медицини (В.С.Шебанін). участь в роботі базової організації держав учасниць співдружності незалеж-

них держав по підготовці кадрів в галузі геодезії, кадастру і дистанційного зондування землі (С.П.Войтенко).

Відділення математики та інформатики

(академік-секретар Працьовитий М.В.)

За кількісним складом у Відділення входить 18 дійсних та 1 почесний член АН ВО України, з яких 17 членів Академії працюють в області математики і 2 – інформатики.

Очолює Відділення:

- академік-секретар професор Працьовитий М.В.,
- заступник академіка-секретаря професор Яковець В.П.
- секретар Бондаренко О.І.

Члени Відділення виступали з доповідями на 58 наукових міжнародних конференціях різного рівня.

Всі академіки Відділення постійно ведуть роботу в редколегіях міжнародних академічних та університетських математичних журналів (Українській науковий журнал, Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова) (акад. Кондратьєв Ю.Г. – головний редактор в 2 міжнародних журналах, член редколегії у 8 журналах).

Члени нашого Відділення за 2013 рік опублікували велику кількість робіт:

- монографій – 4 (Працьовитий М.В., Кондратьєв Ю.Г., Тіман М.П.);
- статей – більше 50 (Працьовитий М.В. – 10, Яковець В.П. – 10, Кондратьєв Ю.Г. – 10, і т.д.);
- тез доповідей – більше 100 (всі члени Відділення).

1. Навчально-методична робота.

Впродовж 2013 року було захищено :

- кандидатських дисертацій – понад 10 (Працьовитий М.В., Яковець В.П., Кондратьєв Ю.Г. та інші);
- докторських дисертацій – 2 (Працьовитий М.В., Кондратьєв Ю.Г.).

Видано таку кількість навчальних посібників – понад 10 (Працьовитий М.В., Вакарчук С.Б., Яковець В. П., Каленюк П. І. та інші).

Академіками викладалася велика кількість дисциплін різними мовами (українською, російською, англійською мовами) та до зазначених курсів було вдосконалено навчально-методичне забезпечення та підготовлена до друку низка методичних вказівок.

2. Основні наукові результати.

За звітний період вчені Відділення одержали такі основні наукові результати: проводилось дослідження лінійних сингулярно збурених систем диференціальних рівнянь вищих порядків та задач оптимального керування про-

цесами, які описуються сингулярно збуреними системами диференціальних рівнянь з виродженнями при старших похідних.

У результаті цих досліджень:

- розроблено матричний метод побудови асимптотичного розв'язку початкової задачі для лінійної сингулярно збуреної системи диференціальних рівнянь у випадку кратного спектра головного оператора;

- встановлено структуру загального розв'язку лінійної системи диференціальних рівнянь вищих порядків, яка містить тотожно вироджену матрицю при старших похідних;

- побудовано асимптотику загального розв'язку лінійної сингулярно збуреної системи диференціальних рівнянь вищих порядків з вироджуваною матрицею при старших похідних у випадку кратного спектра характеристичного матричного полінома;

- введено поняття псевдорозв'язку виродженої сингулярно збуреної задачі оптимального керування, знайдено умови його існування і єдиності та побудовано його асимптотику;

- проаналізовано результати розвитку асимптотичних методів в теорії лінійних диференціальних рівнянь у наукових працях вітчизняних математиків. (акад. Яковець В.П.);

Представництва в Міністерських комісіях:

1. Наукова рада МОН (Працьовитий М.В., заступник голови секції «Математика»;

2. Науково-методична рада МОН (Працьовитий М.В., голова підкомісії);

Представництво в спеціалізованих вчених радах (Працьовитий М.В., Кондратьєв Ю.Г.).

Відділення механіки та машинобудування

(академік-секретар Волонцевич Д.О.)

За звітний період під керівництвом академіків Відділення механіки та машинобудування підготовано до захисту та захищені 1 докторська та 14 кандидатських дисертацій, ними особисто та в співавторстві створено 6 підручників та навчальних посібників, більше 62 статей у вітчизняних та міжнародних фахових виданнях, 14 патентів України.

Наукові дослідження виконуються за наступними напрямками:

«Синтез високоточних цифрових стабілізаторів озброєння бронетанкової техніки» (керівник академік Александров Є.Є.);

«Структурний та параметричний синтез трансмісій та просторово-топологічний аналіз техніко-економічних показників тракторів» (керівник академік Самородов В.Б.);

«Механіка деформованого твердого тіла» (керівник академік Бреславський Д.В.);

«Комплексний аналіз статичної і динамічної міцності турбін турбокомпресорів» (керівник академік Воробьов Ю.С.);

«Розробка методу статистичного прогнозування часу повного циклу робочих процесів технологій лазерної стереолітографії (SLA) і селективного лазерного спікання (SLS)» (керівник академік Грабченко А.І.);

«Розробка теоретико-методологічних основ проектно-орієнтованого управління стійким і безпечним розвитком регіону в епоху економіки знань» (керівник академік Рач В.А.);

«Розробка теоретичних основ і методів рішення задач забезпечення міцності та надійності високонавантажених елементів машинобудівних конструкцій» (керівник академік Морачковський О.К.);

«Механіка деформованого тіла» (керівник академік Львов Г.І.);

«Функціональна стабільність автомобілів і тракторів» (керівник академік Подригало М.А.);

«Структурно-параметричний синтез планетарних ступінчастих трансмісій військових гусеничних та колісних машин» (керівник академік Волонцевич Д.О.);

«Механіка контактної взаємодії. Чутливість напружено-деформованого стану до зміни параметрів механічних систем» (керівник академік Ткачук М.А.) та іншими.

В 2013 році академіком Львовим Г.І. було одержано Грант 7-ї Європейської рамкової програми 'INNOPIPES'.

Академіки відділення з НТУ «ХП» є організаторами щорічної міжнародної науково-технічної конференції «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я». Співорганізатори – університети Магдебурга (ФРН), Познані (Польща), Софії (Болгарія), Мишкольця (Угорщина) та Петрошані (Румунія). **Серед офіційних організаторів конференцій – АН ВО України.**

За безпосередньою участю академіка Рач В.А. були проведені:

– IX Міжнародна науково-практична конференція «Управління проектами: стан та перспективи», 17-20 вересня 2013 р., м. Миколаїв, НУК;

– XVII Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка та молодь у XXI ст.», квітень 2013 р., м. Харків ХНУРЕ;

– X Міжнародна конференція «Управління проектами у розвитку суспільства», 17-18 травня 2013 р., м. Київ, КНУБА;

– II Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Стан та перспективи розвитку соціально-економічних систем в епоху економіки знань», 24-26 квітня 2013 р., м. Луганськ, СХУ ім. В. Даля.

Академік Бреславський Д.В. був заступником голови Оргкомітету 4-ї Міжнародної конференції «Nonlinear Dynamics» (червень 2013, м. Севастополь), головою та співголовою секцій 4-ї Канадської конференції з нелінійної механіки деформівного твердого тіла (м. Монреаль, Канада, липень 2013р.).

Самородов Міжнародна науково-технічна конференція «Автомобільний транспорт: проблеми та перспективи», м. Севастополь, 16-20 вересня 2013р.

Під керівництвом академіка А.І. Грабченка в 2013 році було проведено XXI міжнародний науково-технічний семінар «Високі технології в машинобудуванні: тенденції розвитку Інтерпартнер-2013» та Конференція НМК МОН України «Сучасні аспекти інженерної освіти».

Академік Львов Г.І. продовжує роботи за довгостроковим договором про науково-технічне співробітництво з Університетом Мартіна Лютера Галле-Віттенберг (ФРН), у рамках якого кожен рік більш десяти студентів та аспірантів проходять практику у німецькому університеті.

Академік Воробйов Ю.С. є учасником та керівником 2 спільних міжнародних проєктів з Польщею (сумісний довгостроковий проєкт з ІПМ ПАН (Гданьск), договір про співробітництво з Військовою технічною академією (Варшава)).

Академік Гришак В.З. є академіком міжнародної Академії наук вищої школи по Санкт-Петербурзькому відділенні.

Академік Грабченко А.І. є членом ASME/SME – Американської асоціації інженерів – механіків-технологів.

Академіки Бреславський Д.В. та Морачковський О.К. є членами Європейського товариства механіків EUROMECH.

Академіки Александров Є.Є. та Волонцевич Д.О. є членами Американського товариства автомобільних інженерів SAE.

За участю академіків відділення протягом 2013 року були видані такі книги:

Монографія – Толстолуцький В.О. Математическое моделирование и анализ процессов в шасси колесных и гусеничных машин / В.О. Толстолуцкий; під. ред. Д.О. Волонцевича. – Харків: НТУ «ХПІ», 2013. – 171 с.

Підручники:

1. Методологія системного підходу та наукових досліджень: підручник / В.А. Рач, О.В. Ігнатова, А.Ю. Борзенко-Мірошніченко. – Луганськ: вид-во СХУ ім. В. Даля, 2013. – 252 с. (гриф МОН України, лист №1/11-3418 від 18.02.2013).

2. Теорія механізмів і машин: підручник / О.А. Грунауера, І.Д. Долгих, В.П. Ізюмський, Б.І. Кіндрацький, В.О. Новгородцев, М.Е. Тернюк, М.А. Ткачук. Вид-во Фоліо, 2013. – 608 с.

Навчальні посібники:

1. Гидравлическое оборудование строительных и дорожных машин: учебное пособие / (А.Г. Аврунин, И.Г. Кириченко, В.Б. Самородов); под ред. А.Г. Аврунина. – Харьков: ХНАДУ, 2013.

2. Теоретична механіка. Комп'ютерний практикум: посібник / Ю.М. Андрєєв, Д.В. Лавінський, О.К. Морачковський. – Харків: НТУ «ХПІ», 2013. – 203 с.

Відділення матеріалознавства (академік-секретар Дурягіна З.А.)

Академіки Відділення організували та взяли участь у 20 наукових конференціях, семінарах, симпозіумах, з'їздах, виставках, в тому числі у 6 – міжнародного рівня (Київ, Харків, Запоріжжя, Гомель, Варшава, Санкт-Петербург, Львів, Москва та ін.

Отримано патентів – 10. Опубліковано понад 35 наукових статей та тез, учбових посібників – 4, монографій – 5, рекомендацій виробництву – 3. Академіки відділення прийняли участь у роботі 10 спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій.

СЕКЦІЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК (керівник секції – віце-президент Курило В.І.)

У складі Секції суспільних наук академії у 2013 році налічується 73 дійсних та 2 закордонних членів академії, які об'єднуються у складі 5 **відділень**:

- **відділення економіки (17 дійсних членів);**
- **відділення історії (12 дійсних членів);**
- **відділення історії та методології освіти, науки і техніки (22 дійсні чл.);**
- **відділення права (24 дійсних членів, 2 зарубіжних члена);**
- **відділення філософії (20).**

Потужний науковий потенціал дав можливість плідно працювати над дослідженням широкого спектру суспільних проблем у галузях економіки, історії, зокрема і історії освіти, науки і техніки, права та філософії.

Відділення економіки (академік-секретар Череп А.В.)

Важливим завданням роботи відділення економіки Академії наук Вищої освіти України є виявлення проблемних питань підвищення конкурентоспроможності вищої освіти України, економіки держави, регіонів і суб'єктів господарювання, підвищення інтелектуального капіталу держави та розроб-

ка креативних пропозицій щодо їх розв'язання; . Для вирішення поставлених завдань визначено мету діяльності, яка полягає в активній громадській позиції і участі у вирішенні актуальних для вітчизняної економіки питань; здійсненні плідної інтегрованої наукової та освітянської діяльності, яка направлена на постійний трансфер технологій і, на цій основі, забезпечення модернізації освіти та економіки України.

Задля досягнення поставленої мети під егідою АН ВО України проведено наступні заходи:

1. 19 вересня 2013 р. на базі ДВНЗ «Запорізький національний університет» проведено круглий стіл «Інтеграція освіти, науки і бізнесу», в якій взяли участь Академік АН ВО України Курило Володимир, віце-президент Академії наук вищої освіти України, д.ю.н., професор, який у своєму виступі наголосив на необхідності міжнародного партнерства Академії наук вищої освіти України та Академік АН ВО України Костюк В.К., який у своєму виступі акцентував увагу на необхідності консолідації зусиль науки задля розвитку суспільства в цілому.

В роботі круглого столу взяли участь представники бізнесу, більше 10 ВНЗ України та зарубіжжя, віце-президент Академії економічних наук України, д.е.н., професор Білопольський Микола Григорович з доповіддю на тему «Інтеграція освіти, науки і бізнесу у ВНЗ як необхідна умова розвитку суспільства»; Голова Всеукраїнської спілки вчених-економістів професор Олександр Кендохов, Генеральний директор Державної організації «Регіональний фонд підтримки підприємництва в Запорізькій області» Степаненко Володимир доповів про можливе співробітництво Фонду із ЗНУ щодо питань дослідження та просування агротуризму в Запорізькій області та створення бізнес-інкубаторів.

Обговорення продовжив Бутенко Сергій директор ІС:Франчайзі ТОВ «ПРОКОМ». Рубцова Наталя заступник декана з міжнародної роботи біологічного факультету ЗНУ, к.б.н., доцент доповіла учасникам засідання про «Проблеми працевлаштування – досвід американських вузів та його адаптація до біологічного факультету ЗНУ». Проведення круглого столу міжнародного рівня дозволило не лише дослідити болючі питання щодо співпраці ВНЗ з суб'єктами господарювання, а і можливості підвищення інноваційно-інвестиційної привабливості економіки України на наукових засадах, що можливо лише в умовах такої інтеграції]

Економічним факультетом Запорізького національного університету проведено круглі столи на тему: «Бізнес-інкубатори: досвід та перспективи», «Агротуризм: стратегія розвитку», «Бюджетування як основа сучасного підприємництва», «Інтеграція економіки праці у функціонування суб'єктів гос-

подарювання», «Продовольча безпека України», «Необхідність економічної безпеки у функціонуванні підприємництва в державі», «Декларування доходів громадян та оподаткування нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки», до роботи яких залучалися представники ДПС у Запорізькій області, виробничої сфери, банківського сектору економіки, страхового бізнесу, громадських організацій, фінансових та не фінансових установ. Обговорювалися питання щодо постійної адаптації, пошуку нових і вдосконалення вже відомих засобів забезпечення системи економічної безпеки- складової частини національної безпеки, її фундаменту і матеріальної основи; спроможності держави гарантувати задоволення потреб у продуктах харчування на рівні, необхідному для нормальної життєдіяльності населення, господарюючих суб'єктів; формування інвестиційно- інноваційної інфраструктури розвитку регіонів, суб'єктів господарювання та держави в цілому.

Академік Липчук В.В. взяв участь в 3 круглих столах з проблем розвитку сільських територій та кооперації на селі.

Науковці, науково-педагогічні працівники, аспіранти на базі Дніпропетровського державного аграрного університету підготували та провели за економічною тематикою 5 семінарів та круглих столів.

2. На протязі 2013 року Дудар Т.Г. здійснював керівництво бюджетною науковою темою: «Обґрунтування стратегії сталого розвитку аграрної сфери і функціонування агропродовольчого ринку в умовах розвитку ринкових відносин». Державний реєстраційний номер 0110U008607 (термін завершення теми 2015 р.).

3. У 2013 р. з метою впровадження результатів наукового дослідження в практичну діяльність суб'єктів господарювання Українсько-іспанського ТОВ «Урожай», ФОП Любимов Д.В., ФОП Кузьмінов С.В. на економічному факультеті Запорізького національного університету виконувалися госпрозрахункові теми «Впровадження напрямів удосконалення інструментарію бюджетування в процесі управління суб'єктами господарювання»; «Впровадження процесно-орієнтованого бюджетування як прогресивного напрямку підвищення економічної ефективності господарської діяльності»; «Розробка математичного забезпечення для аналізу потоків та оцінки економічної ефективності інвестиційних Інтернет-проектів» загальною ефективністю 9,7 тис. грн.

4. Приділяючи значну увагу пошуку нових та удосконаленню діючих форм організації наукової діяльності, науковцями економічного відділення інноваційні розробки подаються у вигляді заявок на винахідництво, зокрема: в Дніпропетровському державному аграрному університеті у звітному році подано 60 заявок на патенти України, одержано 77 патентів і авторських свідоцтв, в Запорізькому національному університеті отримано 12 патентів і авторських свідоцтв.

5. Продовжується співробітництво з провідними навчально-науковими закладами Європи: Катовіцький економічний університет; Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині (Польща)- Запорізький національний університет та Дніпропетровський державний аграрний університет- з університетами штату Вірджинія (США), Молдавським національним інститутом екології, Університетом м. Руссе (Болгарія), науково-дослідними установами Росії та Білорусії, Нідерландів, Франції та Китаю. Така співпраця дозволила за економічним напрямом на базі Дніпропетровського державного аграрного університету провести 5 міжнародних та 9 державних і регіональних наукових конференцій; Запорізькому національному університету- 2 міжнародні науково-практичні конференції.

6. Академіки економічного відділення АН ВО України за звітний період взяли участь у 41 Міжнародних науково-практичних конференціях, Всеукраїнських конгресах і наукових зборах вчених, а саме:

Дудар Т.Г. прийняв участь у 7 Міжнародних наукових конференціях, Всеукраїнських конгресах і наукових зборах вчених, Боголіб Т.М.- 4; Вінніченко І.І.- 6, Диба М.І.- 8, Липук В.В.- 8, Череп А.В.- 8, на яких зроблено доповіді відносно мікро-, мезо- та мікроекономічної стабільності економік країн світу та України. Позитивним є те, що дані наукові заходи проходили як в Україні, так і Російській Федерації, Польщі, Білорусії, Чехії, Німеччині, що дозволило Академікам обмінятися досвідом із нашими колегами за кордоном.

7. Позитивним є публікації статей Академіків економічного відділення Академії наук ВО України у фахових наукових журналах, включених до переліку ВАКу, таких статей опубліковано- 37, а саме: Боголіб Т.М.- 3, Вінніченко І.І.- 7, Диба М.І.- 5, Дудар Т.Г.- 4, Кредісов А.І.- 1, Липчук В.В.- 7, Череп А.В.- 12, що дало змогу апробувати результати наукових досліджень і донести їх до наукової спільноти.

Академіки економічного відділення мають публікації в наукових журналах, включених до міжнародних наукометричних і реферативних баз- 24, а саме Боголіб Т.М. у 2013 р. має таких публікацій- 17, Диба М.І.- 1, Липчук В.В.- 1, Череп А.В.- 5, що є підтвердженням креативного підходу до вирішення економічних проблем на міжнародному рівні.

8. Маючи значний науковий потенціал, високий рівень науково-методичної роботи, викладання дисциплін Академіки передають свій досвід студентам, підготувавши 13 навчальних посібників, підручників та монографій, а саме: Боголіб Т.М. підготувала 3 навчальних посібники, в т.ч. 1 видано за кордоном, Вінніченко І.І.- 1, Диба М.І.- 1 монографію, Дудар Т.Г.- 1 навчальний посібник, Кредісов А.І. підготував матеріал для 1 підручника, Липчук В.В.- 2 монографії, Череп А.В.- 4 навчальних посібники і 1 підручник, який видано в т.ч. в Польщі.

9. Наукові школи формують еліту держави, забезпечуючи науковий підхід до розробки методів, методик та методології управління всіма економічними процесами в період глобалізації та використання інструментарію задля поєднання навчального процесу, наукових досліджень і комерціалізації наукових результатів та реалізації їх у виробничій сфері через сталий розвиток територій. Академіки Вінніченко І.І., Череп А.В. очолюють наукові школи «Конкурентоспроможність аграрних формувань», «Ефективність діяльності суб'єктів господарювання, регіонів і держави», що дозволило розробити організаційно-економічного механізму підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки України та методологічні засади оцінки ефективності діяльності кластерних об'єднань підприємств, промислово-фінансових груп на засадах реінжинірингу.

Робота наукових шкіл дозволяє залучати студентів до наукової діяльності. У 2012-2013 н.р. переможцями Всеукраїнського конкурсу МОН України студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук:

у ДДАУ стали 7 чоловік, у конкурсі «Інтелект-Творчість-Успіх» стали 3 чол.

у ЗНУ – 12 переможців. Всеукраїнського конкурсу МОН України студентських наукових робіт з економіки, 3 переможці олімпіад з економіки, 1 переможець обласного конкурсу для обдарованої молоді, 1 переможець конкурсу «Економічних реформ», який проводить ВСВЕ, 1 переможець конкурсу «Новітній інтелект».

10. Академіки економічного відділення АН ВО України керують аспірантами і докторантами, а саме: Боголіб Т.М.- 2, Вінніченко І.І.- 3, Діба М.І.- 5, Дудар Т.Г.- 3, Кредісов А.І.- 2, Липчук В.В.- 5 захищених у 2013 р., Череп А.В.- 5.

11. З метою формування науково-дослідної роботи в університетах Академіки працюють в спеціалізованих вчених радах по захисту докторських і кандидатських дисертацій, а саме: Боголіб Т.М.- Д 26.055.03 у Київському національному торговельно-економічному університеті — заступник голови вченої ради; Вінніченко Ігор Іванович член спеціалізованої вченої ради К 08.804.01 зі спеціальності 08.00.04 економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), Діба М.І.- в спецрадах Д 26.853.01 ДННУ «Академія фінансового управління» Міністерства фінансів України, 26.006.04 «Київський національний економічний університет ім.Вадима Гетьмана»; Дудар Т.Г. — із спеціальності 08.00.04 — “Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) в Тернопільському національному економічному університеті, Кредісов А.І.- Член Спеціалізованої ради по захисту докторських та кандидатських дисертацій в ІМВ Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Череп А.В — із спеціальності 08.00.04 — “Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) в ЗНУ, ПНТУ.

12. Працюють як члени редколегій наукових видань:

Боголіб Т.М.- Головний редактор збірника наукових праць «Економічний вісник університету», включеного до переліку ВАК України; Член редакційної колегії наукового журналу «Экономический бюллетень НИЭИ Министерства экономики Республики Беларусь»; Член Міжнародної ради редакційної колегії наукового журналу, включеного до РИНЦ, ВИНТИ РАН «Вестник Кемеровского университета. Серия: Экономические науки»; Член редакційної ради наукового журналу «Equilibrium» Університету імені Миколи Коперника (м. Торунь, Польща), включеного до міжнародної науково-метричної бази даних Scopus.

Діба М.І.- “Економіка і підприємництво”; “Міжнародна економіка”; “Фінанси, облік і аудит”.

Дудар Т.Г. – Наукового журналу “Вісник ТНЕУ”, видання Тернопільського національного економічного університету; Всеукраїнського журналу “Інноваційна економіка”; Наукового журналу “Аграрна економіка”, видання Львівського національного аграрного університету.

Кредісов А.І.- журналу «Економіка України».

Череп А.В.- Головний редактор збірника наукових праць «Вісник університету», Серія: «Економічні науки», включеного до переліку ВАК України; Член Ради наукової Міжнародного Конгресу молодих науковців (Катовіце, Польща).

13. Академіки керують науковою роботою магістрів з економіки, менеджменту, фінансів і правового забезпечення агропромислового виробництва, підприємств та суб’єктів господарювання.

Готують навчально- методичні комплекси, методичні рекомендації до друку, відгуки на автореферати кандидатських і докторських дисертацій.

Виступають офіційними опонентами по кандидатських і докторських дисертаціях.

13. Дудар Т.Г. Упродовж 2013 р. плідно співпрацював з науковими центрами Польщі, Німеччини з питань аграрної економіки; Череп А.В.- з економічним університетом м.Катовіце (Польща) є членом оргкомітету XXXIII конференції «Новації в економіці», з Вармінсько- Мазурський університет в Ольштині (Польща) є членом оргкомітету конференції «Управління людським потенціалом»

14. Академіки беруть активну участь у роботі науково-методичних комісій МОН, а саме: Боголіб Т.М. взяла участь у Четвертій Міжнародній виставці «Сучасні навчальні заклади-2013», підготовка номінації, золота медаль, проведення «круглого столу» 01.03-03.03.2013р.; національній виставці «Інноватика в сучасній освіті», номінація «Інновації

у розвитку міжнародної співпраці в освітній галузі» 16.10-18.10.2013 р. Золота медаль.

15. Академіки ведуть активну громадську роботу, а саме:

Дудар Т.Г. упродовж 2005-2013 рр. очолює Тернопільське регіональне відділення АН ВО України і налагодив злагоджену його роботу, шляхом залучення відомих вчених різних галузей академіків АН ВО України до продуктивної наукової і освітньої роботи, організації спільних науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів з проблем адаптації вищої освіти до світових стандартів.

Вінніченко І.І. очолює Дніпропетровське регіональне відділення АН ВО України і направив роботу на інвестиційну привабливість та результативність наукової роботи, та об'єднання її зусиль з виробництвом.

Липчук В.В. брав участь в навчанні керівників органів місцевого самоврядування з питань сільського розвитку (2виступи).

Череп А.В. член обласної координаційної Ради економічних реформ.

16. Академіки мають визнання в суспільстві, а саме:

Дудар Т.Г.- удостоєний почесною відзнакою Національної академії аграрних наук України;

Боголіб Т.М. нагороджена Почесною Грамотою Київської обласної державної адміністрації.

Череп А.В.- Почесна Грамота Запорізької обласної державної адміністрації, ЗНУ.

Слід також відмітити роботу академіка Бочан І.О. у звітному періоді.

За його участю, як голови підкомісії з туризму НМК зі сфери обслуговування при МОН України, розроблено і впроваджено у реалізацію Галузеві Державні стандарти за ОКР «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» з напряму «Туризм» і спеціальності «Туризмознавство».

Проводив наукові дослідження за тематикою «Розробка наукових основ організації туризму у Західних областях України» та «Дослідження історії, світової та вітчизняної культури і застосування їх результатів у туризмі», затвердженими МОН України.

Працював у спеціалізованій раді Д.35.840.01 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) економічних наук зі спеціальностей 08.00.03 та 08.00.04. Опонував одну докторську і дві кандидатські дисертації.

За його редакцією видано у 2013 році підручник «Міжнародна економіка».

Відкрив два інноваційні об'єкти для відпрацювання практичних знань і компетенцій студентів при ТЩ (туристично-інформаційному центрі) інституту, а саме: виставковий центр «Тури і туристичні продукти для львів'ян та гостей міста» та «Фітобар» з реалізацією фіточаїв та оздоровчих напоїв.

Брав участь і був серед співorganizatorів багатьох міжнародних конференцій, зокрема:

- Україна – Словаччина (28-31.05.2013р.) і виступив з науковою доповіддю «Відтворення економічного і соціального потенціалу регіонів України -одна із головних умов збалансованого розвитку туризму»;

- Україна – Польща (29-30.10.2013р.) «Транскордонне співробітництво в Карпатському регіоні у галузі зрівноваженого туризму» і виступив з науковою доповіддю «Специфіка розбудови туристичної інфраструктури в регіоні Карпат»;

- у Міжнародній конференції (04-06.10.2013р.) «Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід» Львівського національного університету імені Івана Франка і виступив з науковою доповіддю «Особливості економіки і організації туристичного бізнесу»

Відділення історії

(академік-секретар Дейнега І.І.)

Проводилися дослідження у межах наукового напрямку українознавчих проблем, історії формування та розвитку української держави, проблем та перспектив соціально-економічного розвитку України XIX-XXI; забезпечення читання курсів «Історія України», «Історія релігії», «Історія української та зарубіжної культури», спецкурси «Історія української дипломатії», «Історія української еміграції» у вищих навчальних закладах; вироблення нового підходу до вивчення проблем зовнішньої політики СРСР та фашистської Німеччини стосовно України, історії культури у 20-30-х рр. XX століття, історії Карпатської України (1938-1939 рр.), історії України на сучасному етапі боротьби за незалежність; вивчення проблеми політики та прав людини в аспекті євро інтеграційних процесів, історію державних українських університетів, впровадження гендерної освіти в систему підвищення кваліфікації, обговорювали питання нових підходів до відбору та структурування змісту підручників з історії України. Зокрема, з цих проблем видано монографію «Утворення і діяльність державних українських університетів (1917-1921 рр.)», опубліковано 27 наукових статей (акад. О.М. Завальнюком), видано дві монографії «Історія України: особливості викладання у морському вищому навчальному закладі» та «Україна і Росія: хроніка взаємин» (т. 3), два навчальних посібника, опубліковано дві наукові статі (акад. С.Д. Василенко), опубліковано чотири наукові статті (акад. В.Є. Задорожний), видано монографію «Українська та зарубіжна культура» та підготовлено до друку два навчально-методичних комплекси з курсу «Історія України» (акад. С.М. Клапчук),

опубліковано шість наукових статей та готується до друку монографію (акад. І.І. Дейнега).

Результати роботи за звітний період академіка О.М.Завальнюка :

І. Публікація результатів науково-дослідної роботи

Монографії

1.1 Українська Галицька армія на Поділлі / О.М.Завальнюк, С.В.Олійник. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2013. – 200 с.

1.2 Митна справа на Правобережній Україні (60-ті роки XIX ст.. – 1914 р.) / О.М.Завальнюк, А.Д.Войцещук, Г.В.Поташнікова. – Хмельницький: ПП Мельник А.П., 2013. - 280 с

Статті, замітки

1.3 Українська держава як вирішальний чинник творення і розвитку національної університетської освіти (1917-1920 рр.) / О.М.Завальнюк // Українська революція 1917-1921 рр.: погляд із сьогодення: Міжн. наук. конф., 25 квітня 2012 р. – К.: Укр. ін-т нац. пам'яті, 2013. – С.547-554.

1.4 Степан Сірополько і освітні процеси в Україні (1917-1920 рр.) / О.М.Завальнюк // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія бібліотекознавство, книгознавство. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – Вип.3. – С.84-92.

1.5 Діяльність української влади із соціального захисту громадян УНР (листопад 1919 – листопад 1920 рр.) / О.М.Завальнюк // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Історичні науки. – Кам'янець-Подільський: ПП “Медобори”, 2013. – Т.23. - С.387-397.

1.6 Вчений, інтелектуал, педагог, гуманіст, патріот (до 60-річчя доктора історичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки Анатолія Григоровича Філінюка) / О.М.Завальнюк // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Історичні науки. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – Вип.6. – С.9-36.

1.7 Діяльність Івана Огієнка з популяризації історії Кам'янець-Подільського державного українського університету в зарубіжжі / О.М.Завальнюк // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: наук. збірник. Серія історична та філологічна. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – Вип.Х. – С.20-32.

1.8 Взаємодія громадського і державного чинників – основна умова заснування Кам'янець-Подільського університету / О.М.Завальнюк // Освіта, наука і культура на Поділлі: зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2013. – Т.20. – С.3-21.

1.9 Доля кам'янецьких вишів у 1920-1930-х роках (за спогадами Павла Полутського) / О.М.Завальнюк, А.М.Трембіцький // Освіта, наука і культура на Поділлі: зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2013. – Т.20. – С.74-84.

1.10 Події 1917-1920 рр. на Кам'яничині / О.М.Завальнюк // Погляд у минуле: етапи науково-краєзнавчого та історичного дослідження. – Кам'янець-Подільський: ПП “Медобори-2006”, 2013. – С.68-81.

1.11 Український історик В.С.Прокопчук про минувшину і сьогодення Дунаєвеччини / О.М.Завальнюк // Дунаєвеччина очима дослідників, учасників і свідків історичних подій: зб. наук.-краєзн. праць. – Дунаївці-Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г., 2013. - Вип.V. – С.386-399.

1.12 Огієнкіана у Кам'янці-Подільському: десятилітній поступ / О.М.Завальнюк // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: наук. збірник. Серія історична та філологічна. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – Вип.X. – С.308-318.

1.13 Півстоліття на ниві вищої освіти України (до 75-річчя А.Ф.Сурового) / О.М.Завальнюк, А.П.Гавришук // Освіта, наука і культура на Поділлі: зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2013. – Т.20. – С.289-303.

1.14 Пам'яткоохоронна діяльність науково-педагогічних працівників українських університетів (1917-1920 рр.) / О.М.Завальнюк // Межибіж: наук. вісник. – Меджибіж-Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. – Вип.3. Ч.1. – С.64-79.

1.15 П.В.Табінський – церковний діяч, приват-доцент Кам'янець-Подільського державного українського університету (1919-1920 рр.) / О.М.Завальнюк // Краєзнавець Хмельниччини: наук.-краєзн. зб. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – Вип.6. – С.57-63.

1.16 Освітньо-наукова діяльність Василя Біднова у Кам'янці-Подільському (1918-1920 рр.) / О.М.Завальнюк // Духовні витоки Поділля: педагоги в історії краю.: наук. зб. – Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. – С.44-51.

1.17 Українська держава: турбота про добробут студентів (1917-1920 рр.) / О.М.Завальнюк // Науковий діалог “Схід-Захід”: Матеріали Першої всеукр. наук.-практ. конф. – Дніпропетровськ-Кам'янець-Подільський, 2013. – Ч.1.- С.40-43.

1.18 Позиція професури і державна політика щодо реформування старих вишів у 1918 р./ О.М.Завальнюк // Науковий діалог “Схід-Захід”: Матеріали Другої наук.-практ. конф. – Дніпропетровськ-Бахчисарай, 2013. – Ч.1. – С.28-31.

1.19 Участь вчених у виробленні політики УНР 1919-1920 рр. щодо

збереження об'єктів культурно-історичного простору / О.М.Завальнюк // Політика пам'яті у культурному просторі України: Матеріали Всеукр. наук. конф. – К.: Укр. ін-т нац. пам'яті, 2013. – С.112-119.

1.20 Проект “Історія вищої освіти в Україні”: ідея, проблеми і шляхи реалізації / О.М.Завальнюк // Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук: Матеріали всеукр. наук. конф. - Дніпропетровськ: Дніпропетр. нац. металург акад., 2013. – С.68-81.

1.21 Гетьман Павло Скоропадський в історії Кам'янець-Подільського державного українського університету / О.М.Завальнюк // Матеріали круглого столу, присвяченого 95-річчю утворення Української Держави та 140-річчю від дня народження гетьмана Павла Скоропадського. – Кам'янець-Подільський, 2013. – С.16-23.

1.22 М.П.Кравчук – професор Київського державного українського університету (1918-1920 рр.) / О.М.Завальнюк // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Зб. за підсумками звітної наук. конф. викладачів, докторантів і аспірантів. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені Івана Огієнка, 2013. – Вип.12. – Т.1. – С.42-43.

1.23 Науково-педагогічна діяльність Івана Огієнка в Кам'янець-Подільському державному українському університеті: історіографічні нотатки / О.М.Завальнюк // Педагогічний дискурс: зб. наук. пр. – Хмельницький: Хмельницька гум.-пед. акад., 2013. – Вип.15. – С.247-251.

1.24 Українська преса 1919 р. про діяльність вищих органів УНР у Кам'янці-Подільському / О.М.Завальнюк // Матеріали круглого столу “Кам'янець-Подільський – тимчасова столиця Української Народної Республіки”. – Кам'янець-Подільський, 1919. – С.14-24.

1.25 Кам'янець-Подільський університет в громадській думці української спільноти / О.М.Завальнюк // Освіта на Поділлі: Матеріали регіон. наук.-практ. конф., присвяченої 95-річчю заснування Кам'янець-Подільського нац. ун-ту Імені Івана Огієнка., – Кам'янець-Подільський, 2013. – С.3-10.

1.26 Співпраця національних громад у Кам'янець-Подільській міській думі (1917-1920 рр.) / О.М.Завальнюк // Міжетнічні та міжконфесійні відносини на Правобережній Україні: Матеріали наук. конф. – Кам'янець-Подільський, 2013. – С.36-45.

1.27 Професор І.С.Винокур: вчений-археолог, науково-педагогічний і громадський діяч України / О.М.Завальнюк, В.С.Прокопчук // II Археологічні читання, присвячені 90-річчю від дня народження історика, краєзнавця, археолога і музейчика Михайла Ягодзінського. – Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. – С. 40-58.

Укладання зб. док. і матеріалів

1.28 Подоляни в роки Великої Вітчизняної війни (1941-1945 рр.): зб. док. і матеріалів / [Упоряд.: О.М.Завальнюк, В.Г.Байдич та ін.] – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2013. – 492 с.

1.29 Війна очима проскурівського підпільника: щоденник Карла Кошарського / [Упоряд.: О.М.Завальнюк, Ю.В.Олійник та ін.]. – Хмельницький: Держархів Хмельн. обл., 2013. – 80 с.

1.30 Війна очима чемеровецького підпільника: щоденник Йосипа Протоцького [Упоряд.: О.М.Завальнюк, Ю.В.Олійник та ін.]. – Хмельницький: Держархів Хмельн. обл., 2013. – 88 с.

1.31 Анатолій Філінюк: на службі українській освіті й науці (з нагоди 60-річчя від дня народження і 35-річчя науково-педагогічної діяльності доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри історії України Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка) / [Упоряд. Завальнюк О.М.]. – Кам'янець-Подільський: “Медобори-2006”, 2013. – 224 с.

II. Участь у роботі конференцій, круглих столів Міжнародних

2.1 IX Буковинська міжнародна історико-краєзнавча конференція, м.Чернівці, 25 жовтня 2013 р.

Всеукраїнських, регіональних

2.2 Круглий стіл “П.Ф.Лаптінін – людина, вчений, педагог (до 100-річчя від дня народження)”, м.Кам'янець-Подільський, 28 січня 2013 р.

2.3 Погляд у минуле: етапи науково-краєзнавчого та історичного дослідження Кам'янець-Подільського району, м.Кам'янець-Подільський, 1 березня 2013 р.

2.4 Звітна наукова конференція викладачів, докторантів і аспірантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, 22 березня 2013 р.

2.5 Духовні витоки Поділля: педагоги в історії краю: всеукраїнська науково-практична конференція, м.Хмельницький, 29 березня 2013 р.

2.6 Всеукраїнська наукова конференція, присвячена 95-річчю гетьманату Павла Скоропадського, м.Київ, 29 квітня 2013 р.

2.7 Круглий стіл, присвячений 95-річчю створення Української Держави і 140-річчю від дня народження гетьмана Павла Скоропадського, м.Кам'янець-Подільський, 30 квітня 2013 р.

2.8 Кам'янець-Подільський – тимчасова столиця Української Народної Республіки, 3 червня 2013 р.

2.9 IX науково-краєзнавча конференція “Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України”, 14-15 червня 2013 р.

2.10 Всеукраїнська наукова конференція з міжнародною участю “СХІД-ЗАХІД”, м. Кам’янець-Подільський, 10 липня 2013 р.

2.11 Всеукраїнська науково-краєзнавча конференція “Дунаєвеччина в контексті історії України”, м. Дунаївці, 13 вересня 2013 р.

2.12 Міжетнічні і міжконфесійні відносини у Правобережній Україні, м. Кам’янець-Подільський, 27 вересня 2013 р.

2.13 II Всеукраїнська науково-практична конференція “Науковий діалог “СХІД-ЗАХІД”, м. Бахчисарай, 12 жовтня 2013 р.

2.14 III Всеукраїнська наукова конференція “Наддніпрянська Україна: проблеми історії освіти, науки та духовно-культурного життя”, м. Дніпропетровськ, 24-25 жовтня 2013 р.

2.15 Регіональна наукова конференція “Вища освіта на Поділлі”, присвячена 95-річчю заснування Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, м. Кам’янець-Подільський, 30 жовтня 2013 р.

2.16 XII Всеукраїнська науково-практична конференція “Джерельна та історіографічна основа сучасних історико-педагогічних досліджень”, м. Хмельницький, 7-8 листопада 2013 р.

III. Редагування наукових журналів і збірників

Відповідальний редактор

3.1 Освіта, наука і культура на Поділлі: зб. наук. пр. – Кам’янець-Подільський: Оіюм, 2013. – 608 с.

3.2 Іван Огієнко і сучасна наука та культура: наук. зб. – Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – Вип. X. – 412 с.

3.3 Подільський археологічний вісник: зб. наук. пр. – Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – Вип. I. – 120 с.

IV. Керівництво науковою школою

5.1 Керівництво науковою школою “ Проблеми історії України кінця XIX – середини XX ст.”

V. Підготовка навчально-методичної літератури

6.1 Новітня історія України (1914-1939 рр.): навч. посібник для студентів істор. фак. університетів. - Кам’янець-Подільський: “Медобори-2006” 2013. – 180 с.

6.2 Проблеми становлення національної освіти України у 1017-1920 рр.: навч. посібник із спецкурсу для студентів істор. фак. – Кам’янець-Подільський: “Медобори-2006”, 2013. – 212 с.

О.М.Завальнюка - голова спеціалізованої вченої ради К 71.053.01 із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 07.00.01 – історія України (Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка).

Академік Кривчик Г.Г. у 2013 р. опублікував історичні статті у виданнях:

Кривчик Г.Г., Кошарна Г.Б. Організація влади в СРСР за конституцією “розвинутого соціалізму” // Проблеми політичної історії України: Зб. наук. праць. / Вип. 8. Дн-ськ: ДНУ, 2013. – 224 с.: С208-219 (0,7 д.а.)

Кривчик Г.Г., Евсеева Г.П. Сложности адаптации требований Болонского процесса в высшей школе в странах постсоветского пространства // II Международная научно-практическая конференция “Профессиональное образование: социологические и педагогические проблемы”: Сб. статей / Под. ред. Л.Н. Найденовой, Г.Г. Кривчика, Т.Г. Сеидова. / Пенза: Приволжский дом знаний, 2013. – 104 с.: С. 23-27 (0,4 д.а.).

Кривчик Г.Г. Збереження села – пріоритет аграрної політики // Рідне село в історичній долі України: Збірник наукових праць / Редкол.: Кобець А.С. (відп. ред.) та ін. – Д.: Придніпров’я, 2013. – Вип. 5. – 288 с.; с. 46-50 (0,4 д.а.).

Кривчик Г.Г. Форма і сутність радянської моделі держави // Вісник Дніпропетровського університету №1/1 Том 21 Серія: Історія та археологія – Д.: Дніпропетровський національний університет, 2013 – 258 с.; 112-119 (0,6 д.а.).

Кривчик Г.Г., Евсеева Г.П. Формирование культуры речи студенческой молодежи как составляющей их духовности // Молодежь в социокультурном пространстве регионов: Сборник статей Международной научно-практической конференции. – Пенза: Приволжский дом знаний, 2013. – С. 13-19.

Кошарная Г.Б., Кривчик Г.Г. Ментальные основания модернизации в России и Украине // Модели, системы, сети в экономике, технике, природе и обществе. Научно-информ. журнал (г. Пенза, Россия). – 2013. – № 3(7). – С. 238-243.

Відділення історії та методології освіти, науки і техніки

(академік-секретар Пилипчук О.Я.)

Проблематика досліджень Відділення стосувалася у 2013 р., насамперед, найважливіших проблем загальної інвентаризації всього, що зроблено українськими істориками науки і техніки, особливо в галузі впровадження їхніх надбань у сферу української освіти: які курси і де читаються, які підручники та посібники вийшли у світ. Це дозволило виявити напрями, найменш забезпечені навчально-допоміжними розробками, і спрямувати на них посилену увагу.

Члени відділення працювали зокрема над проблемами історії розвитку питань медичної етики, становленням вітчизняної наукової школи в галузі бактеріальної фітопатології (**академік С.П. Руда**); історії залізвидобувних виробництв на Житомирському Поліссі, дослідження біографії Б.В. Дідковського – забутого вченого-геолога (**академік Л.Г. Полонський**); законодавчого реформування суспільства, з’ясування структури іміджу вищого наукового закладу та розвитку історії науки на сучасному етапі (**академік Л.І. Сухотеріна**). Академік **В.С. Савчук** працював над різноманітними питаннями

історії науки і техніки, історії фізико-математичних наук, історії України. Під його науковим керівництвом захищені **дві кандидатські дисертації з історії науки і техніки**. *Цікавою була міжнародна наукова діяльність В.С. Савчука*: брав активну участь у реалізації міжнародної програми Темпус-IV. Виступив з доповідями в межах цього міжнародного проекту на міжнародних конференціях в С.-Петербурзі й Новгороді. Співавтор підручника «Менеджмент и организационное развитие вуза», підготовленого і виданого в рамках проекту TEMPUS-IV, колективом авторів з України, Росії, Білорусі. Проект «Мережева взаємодія університетів-партнерів в реалізації багаторівневої системи підготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів в сфері освітнього менеджменту». Проект фінансувався Європейською комісією.

Академік О.Я. Пилипчук проводив наукові дослідження у напрямі транспортної екології та історії науки і техніки, керував науково-дослідною темою «Історія освіти, науки і техніки в напрямках, школах, іменах». **Підготував 2 кандидатів наук**. Голова спеціалізованої Вченої ради зі спеціальності «історія науки і техніки» – 07.00.07 в Державному економіко-технологічному університеті транспорту. **Академік В.В. Кислов**, зокрема, працював над аналітичними звітами для органів державної влади «Близький Схід: ситуації, загрози, перспективи» та «Трансформації політичної безпеки». **Академік В.П. Гріффен** проводив дослідження в галузі історії науки і техніки, пам'яткознавства та музеєзнавства. Головний редактор журналу «Питання історії науки і техніки». **Академік Л.Є. Дещинський** протягом звітного періоду підготував два підручники для студентів і курсантів вищих навчальних закладів, та ряд методичних розробок з вивчення історії України, її державності, військової історії, Збройних сил України. Брав участь у розробці спільних наукових досліджень з науковцями Польщі, Німеччини та Угорщини. Відповідальний редактор фахового вісника «Держава і право». Керує науковою школою з військової історії. Під керівництвом **академіка В.П. Михайлюка захистилися 2 докторські і 3 кандидатські дисертації** та створена кандидатська рада із захисту дисертацій за спеціальністю «Історія України».

Академік В.І. Тимченко підготував і опублікував 4 наукові монографії. Підготував 1-го кандидата наук. Брав участь у 6-ти наукових конференціях. Неодноразово бував у закордонних відрядженнях. **Академік О.І. Барабаш** прорецензував дві кандидатські дисертації, підготував низку навчальних програм з фізики, написав 2 навчально-методичні посібники із проблем фізики та історії науки і техніки.

В цілому, члени Відділення історії та методології освіти, науки і техніки за звітний період завершили дослідження 3-х наукових тем і продовжили розробку ще 2 не менш важливих наукових проблем з історії науки і техніки.

Відділення права

(академік-секретар Ладиченко В.В.)

По відділенню права (академік-секретар Ладиченко В.В.):

Під науковим керівництвом академіків відділення за 2013 р. підготовлено: **1 доктор юридичних наук (консультант – Курило В.І.) та 27 кандидатів юридичних наук** (під керівництвом Коломоєць Т.О. – 7, Курила В.І. – 5, Ліпкана В.А. – 3, Ладиченка В.В. – 1, Діхтієвського П.В. – 3, Калюжного Р.А. – 4, Колодія А.М. – 4, Колпакова В.К. – 3).

Академіки Курило В.І., Колодій А.М., Колпаков В.К., Коломоєць Т.О., є **головами спеціалізованих вчених рад** по захисту дисертацій з юридичних наук, академік Єрмоленко В.М. – заступником голови спеціалізованої вченої ради К 26.004.16 у Національному університеті біоресурсів і природокористування України; академіки Відділення права є **членами 22 спеціалізованих вчених рад** по захисту дисертацій з юридичних наук.

Академіки відділення прийняли участь у **77 наукових конференціях, семінарах, круглих столах** з широкого кола правових проблем (Басай В.Д. – 3; Бобровник – 3; Діхтієвський П.В. – 3; Дзера О.В. – 2; Єрмоленко В.М. – 8; Калюжний Р.А. – 3; Колодій А.М. – 4; Кузьмичов В.С. – 9; Курило В.І. – 3; Ладиченко В.В. – 4; Носік В.В. – 10; Самохін А.В. – 3), у тому числі **18 міжнародних** (Басай В.Д. – 1; Бобровник – 3; Єрмоленко В.М. – 2; Коломоєць Т.О. – 24; Курило В.І. – 3; Ладиченко В.В. – 3; Самохін А.В. – 2).

У академіка Василенка М.Д. вийшла з друку монографія «Спеціальні господарсько-правові режими технопарків і технополісів: досвід України та зарубіжних країн», опубліковано 11 статей та виступів на конференціях, та у фахових виданнях іноземних держав – 4 статті.

Досить цікавими були міжнародні контакти членів відділення, так: Колодій А.М. є представником та координатором програм ОБСЄ від МВС України; Курило В.І. взяв участь у міжнародній конференції: The 3-rd International Geography Symposium. Kemer-Antalya, 1-13 June, 2013. Turkey; та двічі виступав з курсом лекцій з міжнародного права в університеті «Опольська Політехніка» (Польща).

У підсумку академіки відділення права опублікували 8 монографій, 5 підручників і навчальних посібників, 1 науково-практичний коментар до законодавства 19 статей та 11 збірників тез конференцій.

Відділення філософії

(академік-секретар Баранівський В.Ф.)

До складу відділення входять 20 академіків, які представляють понад 2 тис. суспільствознавців – філософів вищих навчальних закладів та наукових установ України.

Протягом звітнього періоду академіки відділення плідно працювали над розробкою проблем філософії, філософії освіти, релігієзнавства, вищої освіти. Значний вклад відділенням філософії зроблено в підготовку наукових кадрів, навчання та виховання студентів, слухачів, аспірантів, докторантів різних галузей освіти, науки та господарства України. Протягом 2013 року виконано 12 наукових тем, опубліковано 9 монографій, підготовлено 15 підручників та навчальних посібників (в т. ч. рекомендованих МОН України – 9), начальньо-методичних посібників – 6, опубліковано статей – 139.

Під керівництвом академіків відділення підготовлено та захищено 3 докторських та 11 кандидатських дисертацій.

Активну участь академіки відділення взяли в розробці та проведенні наукових конференцій, круглих столів, семінарів тощо. У звітньому періоді відбулося близько 50 доповідей, виступів академіків на міжнародних заходах та близько 160 на всеукраїнських.

Вагомою була участь академіків відділення у роботі експертних та спеціалізованих Вчених рад.

У звітньому періоді **академік Андрущенко В.П.**, як ректор НПУ ім. М. Драгоманова, успішно впроваджував в навчальний процес сучасні інноваційні технології, керував науково-дослідною роботою відділу змісту, філософії та прогнозування вищої освіти ІВО НАПН України; виконував науково-дослідну тему «Філософські засади єдності гуманітарних, природничих і технічних завдань» та «Дослідження гуманітарних наук», керував підготовкою докторських та кандидатських дисертацій.

Академік Баранівський В.Ф. видав монографію «Релігієзнавчі проблеми військово-соціального управління». – К. НУОУ імені Івана Черняхівського, 2013. – 400 с.; опублікував 23 наукові статті, приймав активну участь в наукових та науково-практичних конференціях, спеціалізованих вчених радах, нагороджений Відзнакою та грамотою Міністра освіти і науки України «Флагман освіти і науки України».

Академік Балух В.О. опублікував 10 наукових статей, керував підготовкою кандидатів наук, прийняв участь в наукових конференціях, опублікував навчальний посібник.

Академік Бігасв В.А. розробляв актуальні проблеми теорії та практики художньої культури, здійснював підготовку докторів та кандидатів наук. За його редакцією вийшла Українська етнокультурологічна енциклопедія. У 5-ти т./ [Богуцький Ю.П., Чебікін А.В., Чернець В.Г., Баранівський В.Ф. та ін.]; Відп. ред. В.А. Бігасв – К.: НАМ України, 2013. – Т.1. АЕ 552 с., брав участь в конференціях, семінарах тощо.

Академік Гвоздік О.І. досліджував проблеми юридичної логіки, філософії права, приймав участь у наукових конференціях, семінарах.

Академік Горбатенко В.П. виконував обов'язки голови Спеціалізованої вченої ради по захисту докторських дисертацій, голови Науково-методичної комісії МОН, молоді та спорту України з філософсько-світоглядних дисциплін, виконував обов'язки члена Науково-експертної комісії Міністерства культури України, опублікував статей—6, виступав опонентом та керівником по дисертаціям, рецензентом монографій тощо. Продовжує виконання наукової теми «Підготовка енциклопедії міжнародного права у трьох томах» (керівник теми) на базі Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України.

Академік Лубський В.І. в співавторстві з Лубською В.І., Горбаченко Т.Г. видав навчальний посібник (в 2-х томах) «Історія священних книг і віро повчальних релігій світу» – К., Вид. «Світосоціоцентр», 2013.–500с., підготував 5 методичних розробок для студентів.

Академік Самчук З.Ф. успішно керував відділенням ІВО НАПН України, спеціалізованою вченою радою при ІВО НАПН України; вніс вагомий вклад в обґрунтування концептуальних засад сучасної філософії та філософії освіти.

Академік Степовик Д.В. видав 3 наукові монографії: «Українська граюра бароко». – К., 2013, Вид-во «Кліо». – 495 с.; «Наслідуючи Христа: віруючий у Бога Тарас Шевченко». – К., 2013, Вид-во ім.Олени Теліги, 480 с.; «Віантологія» Львів, Вид. «Місіонер» , 2013.–350с.

Академік Надольний І.Ф. прийняв участь у наукових конференціях –5; підготував до друку 9-те видання навчального посібника «Філософія»/ За загред. І.Ф. Надольного (Співавтори – Л.В. Губерньський, В.П. Андрущенко, В.М. Князєв, В.П. Розумний та ін.). – 8-е вид. – К.: Вікар, 2010. – 457 с., видав 5 наукових статей, обґрунтував методологічні основи виховної діяльності підготовки цілісної особистості фахівця.

Академік Попов М.В. опублікував 5 наукових статей, видав підручник для медвузів «Логіка», К. Вид-во «Медицина», 2013. , 11д.а. , прийняв участь в 3-х конференціях, 2-х захистах дисертацій.

Академік Саух П.Ю. як ректор Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка проявив високий рівень інноваційного забезпечення навчально-виховного процесу, наукової діяльності. Під його керівництвом університет вийшов на міжнародний рівень співпраці. Ним опубліковано наукових монографій –1, підготовлено кандидатів наук – 2, опубліковано методичних посібників – 1, участь у наукових конференціях та симпозиумах – 9 (вітчизняних –6, зарубіжних – 3).

Академік Цикін В.О. Прийняв участь у роботі міжнародних конференцій:

а) VI Міжнародна науково-практична конференція «Держава і право: проблеми становлення і стратегія розвитку» 18-19 травня 2013 р. м. Суми. Тема доповіді: «Конвергенція наук и технологий – новый этап научно-технического развития»;б) міжнародна конференція «Соціально-політичні, економіч-

ні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України» Україна-Словаччина 28-31 травня 2013 р. Тема доповіді: «Философское осмысление hi-tech и необходимость превентивного образования». Підготував та опубліковав навчально-методичний посібник «Хрестоматія з філософії», 256 с., підготував кандидатів наук – 1.

Академік Хоружий Г.Ф. видав монографію «Вища освіта: соціальна природа, структура та функції». –Полтава , Вид-во «Полтавський літератор», 19 д.а.; налагоджував взаємозв'язки з університетами Європи: Болонським, Міланським, Віденським, Празьким, Краковським тощо.

Академік Чорний В.С. досліджував проблеми державного та військового управління, морально-психологічного забезпечення діяльності військ (сил).

За досягнуті результати в науковій, педагогічній, громадській діяльності клопочу нагородити відзнаками АН ВО України академіків **Сауха Петра Юрійовича та Степовика Дмитра Власовича.**

Підсумовуючи діяльність секції, хотів би акцентувати увагу на відносній активізації міжнародних контактів, про які говорилося у звіті дещо раніше. Разом з тим, вважав би за необхідне черговий раз звернути увагу шановних академіків на той факт, що наша академія є неприбутковою громадською організацією. А це означає, що для успішного її розвитку необхідні кошти, залучити які у необхідних сумах, принаймні по одному з напрямів, можливо через міжнародні наукові гранти. Тут і відділення і секція, вочевидь знову недопрацювали. Вважав і вважаю, що цей шлях є тим, який дасть можливість академії вийти на новий, зовсім інший рівень діяльності, зокрема і фінансовий, а, відтак, і вивести дослідження на сучасні науково-дослідні результати. Тому ще раз закликаю шановних академіків до активізації такої роботи, оскільки без освоєння нових напрямків діяльності немає прогресу.

Відділення психології

(академік-секретар Корольчук М.С.)

За звітний період у 2013р. члени Відділення психології Академії наук вищої освіти України виконали суттєвий обсяг наукової, науково-методичної та педагогічної роботи. Так здійснено опонування 6 кандидатських дисертацій, підготовлено і захищено 3-х кандидатів психологічних наук. Члени секції приймали участь у роботі спеціалізованих вчених рад : Національного університету оборони України та Національної академії СБ України. Відкрито спеціалізовану вчену раду в КНТЕУ за спеціальністю 19.00.10. – організаційна психологія; економічна психологія. Рецензовано 4 навчальні посібники та 2 монографії. Здано в типографію 2 навчальні посібники з грифом МОН України «Практична психологія» та «Психологія праці в звичайних та екс-

тремальних умовах». Видано монографію «Психологічні особливості віддалених наслідків у ліквідаторів аварії на ЧАЕС»

Завершено наукові дослідження та підготовлено звіти з таких НДР – «Методологія психодіагностики та корекції адаптивних можливостей першокурсників в умовах вищого навчального закладу освіти» та «Психодіагностика та психокорекція професійної діяльності працівників ризиконебезпечних професій».

За 2013 рік було опубліковано 15 наукових статей у фахових виданнях та взяли участь у 7 наукових конференціях. Розроблено та впроваджено у підготовку психологів робочі навчальні програми з наступних дисциплін: «Психологія праці в екстремальних умовах» (психологія, III курс); «Психологія управління» (УНЗ, I курс, магістри); «Інноваційні методи управління » (УНЗ, I курс, магістри.); «Психологічні та психофізіологічні проблеми ефективності діяльності» (психологія, магістратура 2 р.н.). «Психологія» (IV курс, геол.факультет).

Заслугує на увагу інновація щодо викладання 2-х психологічних дисциплін англійською мовою.

Розроблено комплекти тестових завдань для дисциплін «Психологія праці в екстремальних умовах» (психологія, III курс); «Психологія управління» (УНЗ, I курс, магістри); «Інноваційні методи управління » (УНЗ, I курс, магістри.); «Психологічні та психофізіологічні проблеми ефективності діяльності» (психологія, магістратура 2 р.н.); «Психологія» (I – II курс, інших факультетів).

Члени відділення психології працюють в науково-методичній раді при МОН України, членами ДАК України, членами редакційних колегій наукових вісників НАОУ, Миколаїв, КНТЕУ.

Відділення медицини

(академік-секретар Процюк Р.Г.)

Педагогічна діяльність Відділення медицини характеризується рядом кількісних показників. Зважаючи на те, що всі **51** академіків Відділення є викладачами вищих медичних навчальних закладів (ВМНЗ) України III-IV рівнів акредитації, то значні обсяги роботи виконані на ниві **педагогічної діяльності**. Зокрема це навчальні програми, підручники і навчально-методичні посібники.

Було розроблено та затверджено МОЗ України **39** нових навчальних програм як для підготовки спеціалістів на додипломному рівні, так і програми циклів спеціалізації тематичного удосконалення, передатестаційних циклів для слухачів різних спеціальностей на етапі післядипломної освіти та підвищення кваліфікації викладачів ВМНЗ України I-II та III-IV рівнів акредитації.

Для реалізації існуючих та нових навчальних програм було видано **40** підручників, **67** навчальних посібників та **61** методичних рекомендацій з методики педагогічного процесу.

За участю академіків організовувались навчальні та комп'ютерні класи (15), створювались навчальні відеофільми (33).

Велика увага приділялась підвищенню кваліфікації викладачів. В 2013 році було проведено з ними **144** циклів занять. Даному розділу роботи приділяється належна увага академіками Р.Г.Процюком та В.І.Паламарчуком.

Наукова діяльність академіків Відділення медицини з кожним роком збільшується за обсягами і все більше відповідає стратегічним напрямкам розвитку охорони здоров'я України на даному етапі. Про це свідчать теми науково-дослідних робіт (НДР) та їх немала кількість. Так за звітний період виконано **34** науково – дослідні роботи, які були завершені з практичними пропозиціями. В ході виконання науково-дослідних робіт (бюджетних, госп-договірних) отримано **64** патентів на корисну модель та опубліковано **31** методичних рекомендацій, які були присвячені методам діагностики та лікування хворих і широко впроваджені в лікувальних закладах України..

Академіками було розроблено і видано **28** монографій.

Активно друкувались наукові статті, зміст яких – це результати наукових досліджень. Кількість наукових статей сягає **668** із них **82** в зарубіжних виданнях. Крім того було надруковано тез – **278** із них **84** в збірниках.

Слід звернути увагу на необхідність більш активного розміщення друкованих праць в зарубіжних виданнях, тому що лише **82** наукових статей і **84** тез наших авторів були доступні зарубіжним колегам.

Приділялась належна увага підготовці наукових кадрів.

Під науковим керівництвом академіків було захищено **46** кандидатських дисертацій, а при консультативній допомозі захищено **22** докторських дисертацій.

Вагомим науковим внеском академіків є підготовка, участь та виступи на наукових форумах, а саме за їх участю було організовано **140** наукових форумів в Україні.

Участь в **63** з'їздах і конгресах вітчизняних та **32** зарубіжних наших академіків підтверджена сертифікатами.

Крім того зареєстрована участь академіків в науково-практичних конференціях – **223** – у вітчизняних і **36** – зарубіжних та симпозиумах **19** – вітчизняних і **7** – зарубіжних. Однак участь академіків в зарубіжних наукових форумах зазначеного формату вона ще недостатня.

Слід зазначити, що участь академіків в конгресах, з'їздах, наукових конференціях) не була формальною, а супроводжувалась виступами. Так, було зафіксовано – **156** виступів із них –**123** на вітчизняних конгресах і з'їздах і **33** – на зарубіжних.

Стосовно науково-практичних конференцій, то виступів академіків на них було **198** із них **174** в Україні і **24** за кордоном; **30** виступів було зроблено в ході симпозиумів та семінарів як в Україні (**24**), так і за рубежом (**6**).

Не залишається поза увагою академіків і атестація наукових кадрів. Так, академік **Климовицький В.Г.** є членом експертної вищої атестаційної комісії при МОН України, **14** академіків (Москаленко В.Ф., Вороненко Ю.В., Бабанін А.А., Казаков В.М., Лупальцев В.І., Мороз В.М., Паламарчук В.І., Синяченко О.В., Цимбалюк В.І. та ін.) є **головами** спеціалізованих вчених рад, **33** академіків – є **членами** спеціалізованих вчених рад із них **16** академіків – **2-х** таких рад.

Академіки ще недостатньо виступили по телебаченню – **16**, та по радіо – **24**. Але це все здійснили лише **18** академіків. Найактивнішими в даній роботі були Москаленко В.Ф., Вороненко Ю.В., Лісовий В.М., Зозуля І.С., Процюк Р.Г., Коваленко В.М., Гойда Н.Г., Парій В.Д. та ін.

Узагальнюючи наукову роботу академіків, слід сказати що найбільший внесок у розвиток даного напрямку зробили Москаленко В.Ф., Вороненко Ю.В., Гойда Н.Г., Зозуля І.С., Коваленко В.М., Цимбалюк В.І., Никула Т.Д., Заремба Е.Х., Кравчун П.Г., Сипітий В.І. та ін..

Вагомим доробком академіків є *міжнародна співпраця*.

Москаленко В.Ф. є членом Комітету ВООЗ (Женева) з питань репродуктивного здоров'я.

Вороненко Ю.В. підписав Меморандуми про співпрацю в області перинатальної медицини з Швейцарською Конфедерацією, а в сфері репродуктивного здоров'я з Альянсом міжнародного розвитку США.

Гульчій О.П. на 59 сесії Регіонального бюро ВООЗ була обрана до складу Постійного Комітету Європейського Регіонального бюро ВООЗ.

Академік **Бойко В.В.** встановив – наукові та педагогічні зв'язки із зарубіжними навчальними закладами:

Польща, Сілезьський медичний університет м.Катовіци;
Словацький медичний університет ім Яна Коменіус. Братислава;
Вірховська клініка університету ім. О.Гумбольдта (Берлін, Німеччина);
Макс-Планківським інститут колоїдів і поверхонь (Гольм, Німеччина);
Слов'янський-на-Кубані державним педагогічний університет (Росія);
Медичний факультет Вільнюського університету (Литва);
Клініка CHARITE Берлінського медичного університету (Німеччина);
Центр хірургії травм, загальної хірургії і екстреної допомоги університету МакГілла, Канада;

Центр хірургії периферичних нервів і уражень плечового суглобу ім. Х. Міллезі;
Інститут травматології ім. Людвіга Больцмана;
Австрійський кластер регенерації тканин, Міжнародний Центр Хірургії, Ванкувер, (Канада).

Суттєвим є вклад академіків Відділення медицини в *діяльність практич-*

них закладів охорони здоров'я. Ними було здійснено **20432** консультацій хворих та прооперовано понад **1896** пацієнтів, здійснено **106** виїздів по сан авіації в заклади інших областей для надання невідкладної консультативної допомоги.

Було впроваджено **99** нових методик діагностики, лікування і профілактики в діяльність медичних закладів, розроблено і видано **41** методичних рекомендацій для практичних лікарів, було проведено – **116** науково-практичних конференцій. Крім того, проводились семінари (**140**) та курси по підвищення кваліфікації лікарів (**83**) на яких прочитано – **264** лекцій.

Академік **Москаленко В.Ф.** є виконавцем 3-х науково-дослідних робіт, в яких обґрунтував сучасну функціональну модель профілактики хронічних неінфекційних захворювань та формування здорового способу життя. В одній з цих робіт обґрунтовуються методологічні засади моніторингу та оцінка ефективності реалізації реформ охорони здоров'я.

Крім того, академік Москаленко В.Ф. достойно представляє медичний науковий потенціал країни у Всесвітній організації охорони здоров'я, будучи членом її Комітету з політики і координації спеціальної програми наукових досліджень, розробок і підготовки наукових кадрів у галузі відтворення населення.

Академіки **Ю.В.Вороненко і Н.Г.Гойда** виконуючи науково-дослідну роботу «Розробка стратегічних моделей удосконалення управління якістю медичної допомоги та покращення здоров'я населення України» розробили цілий ряд моделей управління якістю на всіх рівнях медичної допомоги і в першу чергу первинної медико-санітарної допомоги, що дало змогу покращити її доступність та забезпечувати якість.

Академіками хірургічного профілю (**Паламарчук В.І., Біляєва О.О., Крижевський В.В., Горбатюк О.М.**) виконувались науково-дослідні роботи та були розроблені комплексні лікувальні програми щодо вдосконалення методів профілактики та лікування хірургічної патології у дітей та дорослих. Все це на практиці принесло медичну, соціальну та економічну ефективність. Було досягнуто скорочення термінів лікування, тимчасової і стійкої втрати працездатності, зниження летальності.

Академік **Біляєва О.О.** – Впровадила в практику:но та впроваджено в практику хірургічне лікування бешихі.

- Впроваджено в практику спосіб детоксикації організму.

- Вперше в світі запропоновано апплікаційний сорбент «Сертасил» – всесвітній патент в лікуванні гнійних ран, який впроваджен у 20 країнах (Канада, США, Великобританія та ін.).

Академік **Крижевський В.В.** – Удосконалив та впровадив методи діагностики в хірургічному відділенні такі як: латероскопія; артроскопія; лазерна ліпнотрєпія; лістероскопія.

Академік **Паламарчук В.І.** – впровадив спосіб оперативного втручання, що містить пластику гриж біоімплантатом «Тутопласт».

Академік **Горбатюк О.М.** впровадила – нові методи ранньої діагностики некротичного ентероколіту у новонароджених;

- Розроблений модифікований метод аноректопластики у дітей з вродженими вадами розвитку прямої кишки і анального каналу зі збереженням зовнішнього сфінктеру прямої кишки, який при класичних операціях пересікається.

Академік **Р.Г.Процюк** вивчав особливості перебігу туберкульозу у ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД. Було встановлено що ВІЛ-інфекція сприяє розвитку активної форми туберкульозу у носіїв латентної туберкульозної інфекції та підвищує ймовірність розвитку рецидиву туберкульозу.

Академік **Никула Т.Д.** – Впровадив практику: – спосіб оцінки ефективності лікування хворих на есенціальну гіпертензію, поєднанну з остеохондрозом.

Академік **Цимбалюк В.І.** – впровадив в лікувальну практику:

- Лікування спастичності у нижніх кінцівках.

- Спосіб лікування хворих з больовими нейрокомпресійними спондилогенними синдромами.

Академік **Крижановський Я.Й.** – впровадив в лікарську практику хірургічний метод лікування «Пластика ахілесового сухожилка».

Академік **Заремба Є.Х.**

1. Застосування ліпофлаону при лікуванні хворих на нестабільну стенокардію.
2. Динаміка показників варіабельності серцевого ритму у хворих на артеріальну гіпертензію в процесі лікування.

3. Застосування озонотерапії у комплексному лікуванні хворих на хронічну серцеву недостатність.

4. Цитопротекторна терапія серцево-судинних захворювань. Показники ліпідного спектра крові та ВСР при застосуванні кверцетину у пацієнтів з нестабільною стенокардією.

5. Застосування препарату «Ліпофлаон» у комплексному лікуванні хворих із коронарним синдромом.

6. Використання ліпофлаону при комплексному лікуванні хворих із нестабільною стенокардією.

7. Методика застосування ліприлу та ліпразиду у хворих на гіпертонічну хворобу у поєднанні з серцевою недостатністю.

8. Методика застосування гіпо-гіпермагнітотерапії в комплексному лікуванні хворих на стабільну стенокардію в поєднанні із цукровим діабетом тип 2.

Академік **Кияк Ю.Г.**

1. Артеріальна гіпертензія та гіпертрофія лівого шлуночка: необхідність контролю за індексом маси міокарда лівого шлуночка

2. Застосування комплексного лікування артеріальної гіпертензії з ознаками ремоделювання міокарда і серцевої недостатності із використанням карведілолу (бета-блокатора третього покоління із вазодилатуючими та антиоксидантними властивостями), жиророзчинних інгібіторів ангіотензин-перетворюючого ферменту і антагоністів альдостерону

Академік **Новак В.Л. працював над**

Лікуванням захворювань, при яких є доцільною активація фагоцитозу в організмі», нововведення впроваджено у відділенні екстракорпоральної гематології ДУ ІПКТМ НАМН України, регіональному центрі гемаферезу (м. Львів).

Академік **Абрагамович О.О.**

1. Спосіб лікування ускладнень змішаних уражень печінки антагоністами рецепторів ангіотензину II (ефективність – 92,4%).

2. Спосіб лікування ускладнень змішаних уражень печінки β -адреноблокаторами (ефективність – 90,2%).

3. Діагностична цінність добового моніторування артеріального тиску для корекції портальної гіпертензії з використанням антагоністів рецепторів ангіотензину II (ефективність – 90,9%).

4. Вивчив спосіб удосконалення діагностики порушення ниркових функцій у пацієнтів з важкими дифузними ураженнями печінки (ефективність – 91,6%).

Академік **Андрейчин М.А.**

1. Імуно-ферментний метод визначення антигенів збудників групи ГРВІ. Лікувальні заклади Тернопільської області. Поліпшено специфічну діагностику цих інфекцій та їх противірусну терапію. Скорочено терміни лікування на 2-3 доби.

2. Використання нового препарату Нуклекс у лікуванні хворих на ГРВІ та хронічні вірусні гепатити. Впроваджено в ряді областей України. Скорочені строки нормалізації показників при цих хворобах чи зменшення.

Академік **П.Г Кравчун** впровадив:

1. Спосіб прогнозування розвитку *Helicobacter pylori*-негативних гастропатій у хворих на есенціальну гіпертензію з хронічною серцевою недостатністю.

2. Спосіб прогнозування постінфарктної серцевої недостатності у хворих з Q-позитивним інфарктом міокарду.

3. Спосіб прогнозування розвитку кардіоваскулярних ускладнень у хворих на цукровий діабет 2 типу, ускладнений артеріальною гіпертензією та інсулінорезистентністю.

4. Спосіб ранньої діагностики порушень функції нирок у хворих на хронічний кардіоренальний синдром II типу.

5. Спосіб оцінки ефективності лікування хворих на цукровий діабет 2 типу, ускладнений інсулінорезистентністю та артеріальною гіпертензією.

6. Спосіб прогнозування анемії у хворих на хронічну серцеву недостатність, що супроводжується хронічною хворобою нирок.

7. Спосіб прогнозування розвитку нестабільної стенокардії у хворих на цукровий діабет 2 типу.

8. Спосіб діагностики підвищення кардіоваскулярного ризику у хворих із сукупним перебігом нестабільної стенокардії і цукрового діабету 2 типу.

Академік **В.І. Сіпітий – впровадив:**

1. Метод хірургічного лікування травматичного пошкодження спинного мозку з застосуванням стовбурових клітин строми кісткового мозку (**вперше в світовій клінічній нейрохірургії**). Новизна цього методу підтверджена патентами, які були опубліковані в міжнародному журналі «Лидеры 21 столетия. Известные имена 2012 г.»

2. Мінімально-інвазивне лікування пухлин задньої черепної ями з припиненням мікрохірургії, ендоскопії під електрофізіологічним контролем з застосуванням системи НТ-32. **Новизна** цього методи відмічена на 5-му міжнародному нейрохірургічному конгресі і було **відмічено нове направлення в світовій клінічній нейрохірургії** (5 міжнародний конгрес нейрохірургів вересень 2012 р.)

3. Розробив спосіб хірургічного лікування при проведенні втручань на глибоких структурах головного мозку в співавторстві. Патент на винахід №89675 МПК А61В 51/055 .

4. Розробив в співавторстві новий спосіб ендоскопічної діагностики та лікування травматичних оболонкових гематом, що дало можливість ефективно впровадити нові малоінвазивні нейрохірургічні технології лікування.

5. Розробив новий метод фронтоорбитальної краніопластики – який був доведений на науково-практичній конференції з міжнародною участю.

6. Розробив новий спосіб хірургічного лікування радикулоїшемій, обумовлених секвестрованими грижами міжхребцевих дисків.

Нові методи пройшли клінічну апробацію в Харківському нейрохірургічному центрі в м. Києві, Москві, Фінляндії, Кубі, Чехії та в інших місцях.

Академік **В.В.БОЙКО** – Зареєстровано наукове відкриття (диплом № 454) В.В. Бойко, П.Н. Замятин, В.И. Жуков, П.Ф. Щапов, В.П. Невзоров, Е.М. Климова **«Явление пьезобиосинтеза в биологических тканях»** Міжнародною академією авторів наукових відкриттів та винаходів.

Розробив диференційовану лікувально- діагностичну та профілактичну тактику у хворих на гострі тромбози системи нижньої порожнистої вени. Результатом завершеної НДР було поліпшення результатів лікування хворих на тромбози системи нижньої порожнистої вени шляхом диференційованого підходу до вибору хірургічної тактики, удосконалення техніки оперативних

втручань і рентгенендоваскулярних технологій, профілактика захворювань та їх ускладнень, реабілітація хворих та покращення якості життя.

Академік **Лісовий В.М.** Розробив і впровадив у лікарську практику:

- Спосіб лапараскопічного доступу при хірургічному лікуванні неспроможності мисково-сечовидного сегмента.

Академік **Лупальцов В.І.** – впровадив метод «Раннє ентеральне зондове харчування в комплексній терапії хворих з гострим перитонітом».

Академік **Паращук Ю.С.** – Розробив новий спосіб лікування безплідності з приміненням стоволових клітин

Академік **Дубенко Є.Г.**.. Виконав одну наукову роботу, в якій відображені нові напрямки і способи лікування різних захворювань центральної нервової системи.

Академік **Дудченко М.О.** – Впровадив: «Спосіб лікування сифілісу з урахуванням клініко-епідеміологічних особливостей перебігу.

Академік **Климовицький В.Г.** Впровадив:

- Нові методи накісткового остеосинтезу.

- Остеосинтез міжгомількового синдесмозу.

Академік **Уманський В.Я.**

- Розроблено новий спосіб прогнозування токсичних ефектів поліхіміотерапії, що дозволяє суттєво підвищити якість лікування хворих на онкологічні захворювання.

Академік **Прохоров Є.В.** – Впровадив: – Спосіб ранньої діагностики остеопоротичних порушень у дітей з суглобовою формою ЮРА.

- Спосіб ранньої оцінки секреторної функції піджелудочної залози у доношених новороджених.

- Спосіб оцінки секреторної функції піджелудочної залози у доношених новороджених.

- Спосіб оцінки секреторної функції піджелудочної залози у недоношених новороджених в неонатальному періоді.

- Спосіб ранньої оцінки секреторної функції піджелудочної залози у недоношених новороджених.

- Спосіб прогнозування хронічної ниркової недостатності при гематуричній формі хронічного гломерулонефриту у дітей.

Академік **Шамрасв С.Н.** – впровадив:

1. Контактна лазерна літотрипсія каменів сечового міхура. Проліковано 8 хворих, ускладнень не відмічено, знижено на 30% строки післяопераційної госпіталізації

2. Лапароскопічна пієлолітотомія. Проліковано 35 пацієнтів, ускладнень не було, значно зніжена травматичність втручання, на 20% знижено ліжко-добу

3. Лапароскопічна нефропексія. Проліковано 21 хворих, без ускладнень, знижено травматичність операції, відмічена більш рання реабілітація хворих, на 35% знижено ліжко-добу

4. Лапароскопічна резекція нирки без її ішемії із використанням лазерного опромінення на етапі вилучення «маленької» пухлини нирки. Оперовано 3 хворих, кровотрата 50 мл, пацієнти видужали, на 4 і 5 доби, відправлені під нагляд лікарів без ускладнень.

5. Лапароскопічна радикальна нефректомія. Проліковано 25 хворих, ускладнень не відмічено, знижено на 30% строки післяопераційної госпіталізації.

6. Спосіб ранньої оцінки секреторної функції піджелудочної залози у доношених новонароджених.

ГРОМАДСЬКО-КОРИСНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Академіки Відділення медицини активно ведуть **громадсько-корисну діяльність**, за що відзначені цілим рядом нагород, в тому числі і міжнародними.

Академік **Москаленко В.Ф.** – академік НАМН України (2010); член-кореспондент НАПН України (2010); академік Білоруської академії медичних наук(2008), Віце президент НАМН України; член Наукової ради з теоретичної профілактичної медицини при Президії НАМН України; член Атестаційної колегії МОН України; член комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки; голова Експертної ради з медицини, фармації Державної акридитаційної комісії України; член президії Вченої медичної ради МОЗ України; голова Науково – експертної ради з питань оцінки реформ в охороні здоров'я МОЗ України; член робочої групи МОЗ України з розробки навчальної програми та удосконалення навчальної дисципліни «медичне право» у ВМНЗ України. Відзнака МО України медаль «За сприяння Збройним силам України», відзнака Предстоятеля Української Православної Церкви (2010), Пам'ятна відзнака Української асоціації «Чернбиль» органів та військ МВС «25 років Чорнобильської катастрофи» (2012). **міжнародні нагороди, відзнаки:** Орден Пирогова (*Москва, РФ, 2008), Медаль «Провідний педагог світу-2008» (Міжнародний біографічний центр Кембріджського університету (Велика Британія), 2009), ступінь професора філософії Honoris Causa (за рішенням Світової академії медицини Альберта Швейцера, Польща, 2010).

Академік **Вороненко Ю.В.** – академік НАМН України (2010). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки. Нагороджений орденом України «За заслуги» I та II ступеня.

Академік **Туманов В.А.** – глава експертної комісії Державного експертного центру МОЗ України; експерт ВООЗ із фітопрепаратів; член Міжуніверситетського центру наукових досліджень і співпраці східної та південно-східної Європи; член Дорадчого бюро американського біографічного інституту; член Української Ради Миру; Посол Миру від Міжнародної федерації миру; член Ради ректорів м. Києва. Отримав знак «За наукові досягнення» МОН України; Почесна відзнака «За духовне відродження нації».

Академік **Цимбалюк В.І** – академік НАМН України; Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки; Почесна грамота Верховної Ради України. Почесна грамота Президії Верховної Ради України та МВС України; Премія імені А.Везалія Американської асоціації нейрохірургів, Премія НАН України імені О.О.Богомоляка, орден М.І.Пірогова, медаль Бехтерева.

Академік **Зозуля І.С.** – Президент ГО «Асоціації працівників швидкої невідкладної медичної допомоги та медицини катастроф» України; Орден князя Ярослава Мудрого V ступеня. Пам'ятна відзнака Української асоціації «Чеонобль» органів та військ МВС «25 років Чернобильської катастрофи» (2012); Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки

Академік **Процюк Р.Г.** – член Президії АНВО України; академік – секретар Відділення медицини АНВО України; експерт Державного експертного центру МОЗ України; Заслужений діяч науки і техніки України; двічі Відмінник освіти України; академічна нагорода Святого Володимира; диплом за краще видання навчального посібника «Туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД», що посіло перше місце у номінації «Краще навчальне видання вищих навчальних закладів Університетська книга – 2010». Внесений до книги «Серцем з Буковиною».

Академік **Біляєва О.О.** – Орден князя Ярослава Мудрого III – го ступеня. Почесна грамота Верховної Ради України. Почесна грамота профспілок України.

Академік **Никула Т.Д.** – Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2009); нагороджений 4-ма Почесними грамотами України; «Знаком пошани» (голови Київради). Внесений до книг «Імена України», «Хто є хто в Україні», «Буковина. Імена славних сучасників», «Серцем з Буковиною», член Дослідницької академії (2011) Міжнародного біографічного центру (Кембрідж, Англія), консультативний редактор Американського біографічного інституту (США), медаль «2000 видатних інтелектуалів ХХІ століття» і «2000 видатних учених ХХІ століття», «Міжнародний вчений року» (2010).

Академік **Гойда Н.Г.** – Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки. Нагороджена орденом «княгині Ольги»

Академік **Боднар П.М.** – Заслужений діяч науки і техніки України. Премія НАН України. Премія НАМН України

Академік **Горбатюк О.М.** – Заслужений лікар України.

Академік **Крижевський В.В.** – Засужений лікар України (2011).

Академік **Коваленко В.М.** – академік НАМН України; Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

Академік **Паламарчук В.І.** – Заслужений лікар України (2008); «Золота медаль» на (VII Міжнародному салоні винаходів і нових технологій «Новий час» 2011); 2 грамоти МОЗ України.

Академік **Заремба Є.Х.** – Грамота МОЗ України, подяка Комітету з питань народної і нетрадиційної медицини МОЗ України за участь в науково-практичній конференції «Здоров'я та довголіття-2008», «Фітотерапія як природний фактор оздоровлення» м. Луцьк (2008), подяка за організацію та проведення конференції в рамках міжнародної виставки «Гал мед: Здоров'я та довголіття» (2009); Подяка за участь та підтримку Першого Національного конгресу Народна медицина в Україні м. Київ (2009); Диплом за загальну редакцію праці «Вибрані питання кардіології для сімейних лікарів», присуджена третя премія (номінація «Навчальні посібники») м. Київ, (2009).. Подяка Національного медичного університету імені Данила Галицького (2009), Грамота МОЗ України (2010), Подяка за організацію та проведення науково-практичної конференції «Галицькі експозиції» м. Львів (2010)

Академік **Бабинин А.А.** – нагороджен Грамотой митрополита Киевской и всей Украины и орденом Украинской православной церкви Преподобного Агапита Печерского; Международным биографическим центром в Кембридже по итогам номинации «Ведущие педагоги мира – 2008» за вклад в мировой образовательный процесс и личные достижения в области образования причислен к ведущим преподавателям мира.

Академік **Білінський Б.Т.** – Орден Бандери 27.08.2009 р.

Академік **Денисюк В.І.** – Нагороджений медаллю акад. М.Д. Стражеска (2008), нагороджений грамотою МОЗ України (2008 р). Грамота Міністра охорони Здоров'я (2009 р.). 1-а Премія АН ВО України за підручник «Внутрішня медицина і тривожно-депресивні розлади».

Академік **Ільницький І.Г.** – Лауреат премії ім. Святого Володимира.

Академік **Притуло О.А.** – Заслужений врач Украины.

Академік **Андрейчин М.А.** – Орден Князя Островського.

Академік **Новак В.Л.** – Переможець 10-го ювілейного конкурсу у фармацевтичній галузі 2009 р. в номінації «Реосорбілакт – наукове досягнення України».

Академік **Павловський М.П.** – Почесна грамота Президії Асоціації хірургів України, почесна грамота Львівської обласної держадміністрації, почесна грамота Волинської обласної держадміністрації, почесна грамота і нагрудний знак Головного управління охорони здоров'я Львівської обласної

держадміністрації та Львівської обласної організації профспілок працівників охорони здоров'я України.

Академік **Казаков В.М.** – експерт Міжнародної дослідницької групи з порівняльних досліджень систем та освітніх стандартів вищої освіти держав-учасників СНД, член Громадської ради Базової організації держав-учасників СНД з питань стандартизації в освіті, голова «Профессорского собрания Донецчины», головний редактор журналів, що входять до реєстру ВАК України: «Архів клінічної та експериментальної медицини», «Український журнал телемедицини та телематики», „Нейронауки: теоретичні та клінічні аспекти“, „Університетська клініка“.

Академік **Думанський Ю.В.** – голова Донецького обласного відділення Південно–східного регіонального центру Академії наук вищої освіти України.

Академік **Климовицький В.Г.** – головний дитячий ортопед-травматолог Донецької області, віце-президент асоціації ортопедов-травматологів України, головний редактор журналу «Травма».

Академік **Зябіцев С.В.** – редактор збірки «Питання експериментальної та клінічної медицини», адміністративний директор журналу «Міжнародний вісник медицини».

Академік **Синяченко О.В.** член-кореспондент НАМН України (з 2002 р.), дійсний член Нью-Йоркської (США) Академії наук (з 1996 р.), Макса-Планківської (Німеччина) академії (з 2003 р.), член атестаційної комісії лікарів Укрпрофзалізниці, експерт обласного бюро судово-медичної експертизи, голова Донецького обласного товариства терапевтів ім. В.П.Образцова, член президій Українських асоціацій терапевтів, ревматологів, нефрологів, заступник головного редактора журналу “Архів клінічної і експериментальної медицини”, член редколегій ще 8 часописів.

Академік **Прохоров Є.В.** – голова методичної комісії з педіатричних дисциплін ДонНМУ, голова Донецького обласного осередку Асоціації педіатрів України.

Академік **Шамрасв С.М.** – член президії Асоціації урологів України.

Академік **Абрамов В.А.** (Грамота за вагомий внесок у розвиток іміджу охорони здоров'я України. Загальнонаціональний проект «Флагмани сучасної медицини»).

Академік **Барінов Е.Ф.** (Лист подяка від Голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я).

Академік **Зябіцев С.В.** (Медаль «Флагман освіти і науки України» та грамота «За вагомий внесок у розвиток освіти і науки України» МОН України, 2013 рік. Почесна грамота АН ВО України «За особистий внесок у розвиток охорони здоров'я та високий професіоналізм», 2013 рік. Почесна медаль «20 років АНВОУ», посвідчення № 125 від 22.12.2012 р.).

Академік **Климовицький В.Г.** (Орден «За заслуги II ступеня» 2012 р., Орден II ступеня «Срібний козацький хрест». 2012 р.).

Академік **Шамраєв С.М.** (грамота МОН за досконалу педагогічну та виховну працю з підготовки переможця Всеукраїнської медичної олімпіади молодих вчених з теоретичної медицини (м.Львів, 2012 рік) – студента 4 курсу I медичного факультету ДонНМУ ім.М.Горького Єрмілова Станислава з науково-дослідницькою роботою «Нова концепція пато- і морфогенезу фібропластичної індурації статевого органу (хвороби Пейроні)»).

Відділення проблем психічного здоров'я

(академік-секретар Кожина Г.М.)

Академіки Відділення проблем психічного здоров'я в своїй науковій, навчально-методичній організаційній та громадській діяльності протягом звітного року керувались рішеннями річних Загальних зборів і Президії Академії наук вищої школи України.

Станом на 2013 рік у складі відділення нараховувалось 34 академіка.

Основними напрямками діяльності відділення були: науково-дослідна, педагогічна, лікувально-профілактична, організаційно-методична та громадсько-просвітницька діяльність.

Академіки, що входять до складу відділення, проводили наукові дослідження в галузях клінічної і соціальної психіатрії, наркології, психотерапії, медичної та практичної психології. Ними здійснювалась оптимізація існуючих методів психофармакотерапії, розробка нових організаційних форм надання спеціалізованої допомоги пацієнтам з психічними і поведінковими розладами, адаптація новітніх психотерапевтичних та психоаналітичних технік. Серед найбільш вгомих досягнень слід перерахувати наступні.

Академіком Табачниковим С.І. вперше в Україні з позицій системного, міждисциплінарного підходу вивчено проблема поширеності, психоемоційні особливості та патогенез аддиктивної поведінки, поєднаної з тютюнопалінням, вживанням алкоголю, у школярів та студентів ВНЗ. Виявлено гендерні особливості аддиктивної поведінки у школярів та студентів ВНЗ, ставлення до азартних ігор, предиспозиційні (біологічні, психологічні та соціальні) фактори ризику формування даної поведінки, мотиви залучення, основні специфічні емоційні її прояви в учнів шкіл та студентів ВНЗ. Вивчені і проаналізовані дані, що характеризують психоемоційний стан осіб, поєднаний з хімічною і нехімічною аддикціями. Вперше доведені достовірні кореляційна залежність і взаємопотенціюючий зв'язок між аддикціями різного регістру, що дозволило обґрунтувати концепцію, яка розглядає хімічні та нехімічні аддикції як патологічно функціонуючу систему, що в свою чергу дозволило

оптимізувати оптимізувала поняття патогенезу аддиктивної поведінки. Виявлені найбільш характерні ознаки та особливості порушення адаптації в осіб з аддиктивною поведінкою, поєднаною з тютюнопалінням та вживанням алкоголю. Науково обґрунтована і розроблена поетапна ефективна система психогігієни, психопрофілактики і психотерапії ігорної аддиктивної поведінки у підлітків і молодих людей, що палять тютюн і вживають алкоголь.

Розроблено принципи комплексної багаторівневої системи психоосвітніх інтервенцій та медико-психосоціальної корекції та профілактики вживання психоактивних речовин у дітей, метою якої є формування у дітей відповідального ставлення до власного здоров'я у профілактичній співпраці з їх батьками та персоналом школи.

Уперше, з позиції біопсихо-соціального підходу здійснено дослідження проблеми патоморфозу алкогольної залежності та розроблено систему лікувально-реабілітаційного супроводу хворих залежних від алкоголю. Виділені сучасні форми патоморфозу алкогольної залежності, які можуть існувати окремо, або переходити одна в другу, що зумовлює обтяження медико-соціальних наслідків алкогольної залежності: психосоціального, клінічного та терапевтичного патоморфозу алкогольної залежності. Аргументована необхідність диференціації застосування психотерапевтичних впливів з огляду на стан як окремих складових здатності сприйняття соціальної підтримки хворих на алкогольну залежність, так і феномену в цілому. Визначено складові реабілітаційного потенціалу хворого на алкогольшу залежність (психосоціальний, клінічний, терапевтичний ресурси), а також критерії їх оцінки. Науково обґрунтована, розроблена і впроваджена в клінічну практику система лікувально-реабілітаційного супроводу хворих на алкогольну залежність, яка створена з врахуванням особливостей її сучасного патоморфозу, яка складається з двох послідовних (стаціонарного та амбулаторного) етапів, диференційована в залежності від стану реабілітаційного потенціалу пацієнта, кінцевою метою якої є трансформація його способу життя.

Академіком Марутою Н.О. у вперше в Україні у результаті комплексного дослідження психічних порушень при хворобі Паркінсона отримано нові дані щодо їх психопатологічної структури, динаміки, взаємозв'язку з формою, стадією, темпом прогресування і виразністю моторних проявів. Отримано нові дані щодо особливостей соціального функціонування та якості життя хворих з психічними порушеннями при хворобі Паркінсона. Вперше науково обґрунтовано, розроблено та впроваджено в практику систему диференційованої ресурсно-орієнтованої терапії пацієнтів з психічними порушеннями при хворобі Паркінсона.

Вперше всебічно вивчені кількісні та якісні характеристики сучасних

факторів психічної травматизації у хворих на різні форми невротичної патології (структура, сфера прояву, семантичний зміст, ступінь вираженості, динаміка, значення в ієрархії цінностей, актуальність для індивіда). Виділені загальні особливості, притаманні сучасним факторам психічної травматизації, а також специфічні для кожного невротичного розладу, зокрема основні (провідні) та підтримуючі, що посилюють вплив основних, психогенні чинники. Виділені специфічні зони конфліктів у хворих на різні невротичні розлади, які визначаються особливостями індивідуальної системи цінностей та копінг-стратегій в конфліктних ситуаціях, виразністю міжособистісних потреб та наявністю факторів соціальної фрустрованості. Вперше за результатами комплексного вивчення специфіки факторів психічної травматизації при різних формах невротичної патології науково обґрунтовані механізми формування неврастенії, соматоформних, тривожно-фобічних та дисоціативних розладів, а також розроблені нові критерії діагностики цих порушень.

Академіком Михайловим Б.В. вперше доведена різноманітність клінічної динаміки та патохарактерологічних відмінностей перебігу параноїдної шизофренії в амбулаторних умовах в залежності від варіанту розвитку. Встановлено клінічну феноменологію та структурні розбіжності сучасних форм параноїдної форми шизофренії. Вивчено співвідношення варіантів патохарактерологічного розвитку захворювання в залежності від статі, віку та тривалості захворювання. Розроблено концептуальні підходи до побудови патогенетично обґрунтованої системи психосоціальної реабілітації відносно хворих на параноїдну форму шизофренії, основними принципами котрої є етапність, комплексність, мультимодальність та диференційованість впливу.

Академіком Пшук Н.Г. вперше на основі системного підходу до вивчення феномену формування та прогресивності алкогольної залежності у чоловіків, науково обґрунтована доцільність та ефективність застосування інтегративної психотерапії в їх комплексному лікуванні. На основі комплексного дослідження виділені клініко-психопатологічні особливості, а також психологічні й психосоціальні предиктори формування та перебігу алкогольної залежності в аспекті її інтегративної психотерапії. Вперше визначені два основних напрямки формування типу ставлення до хвороби у хворих на алкогольну залежність: перший – для осіб без виражених особистісних властивостей в преморбіді із досить високою вірогідною зміною особистісних рис у процесі хвороби із формуванням ергопатичного або анозогнозичного типів, другий – з наявністю вираженого особистісного преморбиду та схильності до афективного реагування, з низькою фрустраційною толерантністю, внутрішнім дискомфортом та тривожним і сенситивним типами ставлення до хвороби. Доведено, що анозогнозичний тип ставлення до хвороби у чоловіків з алкогольною залежністю у

вигляді захисного механізму «заперечення» збігається із поняттям «алкогольна анозогнозія» та є втіленням захисного механізму особистості.

Вперше визначена ідеологія, сформульовані засади та принципи інтегративної психотерапії в комплексному лікуванні алкогольної залежності у чоловіків, основною метою якої є розвиток у пацієнта здатності самостійно вирішувати власні проблеми алкогольного та неалкогольного генезу.

Для клінічної практики має значення виділення основних клініко-психопатологічних феноменів, психологічних та психосоціальних предикторів формування алкогольної залежності у осіб, які є мішенями впливу інтегративної психотерапії. Вперше визначено, що система інтегративних психотерапевтичних впливів в комплексному лікуванні чоловіків з алкогольною залежністю повинна мати п'ять етапів (діагностики, встановлення біологічних предикторів та клініко-психопатологічних феноменів алкогольної залежності; психодіагностики психологічних та психосоціальних предикторів формування алкогольної залежності; диференційованих інтегративних психотерапевтичних впливів; оцінки ефективності; підтримуючої психотерапії, самодопомоги), третій етап якої містить стадії мотивації, когнітивно-поведінкових впливів, духовного та фізичного удосконалення та психокорекції соціальних відносин.

Академіком Кожиной А.М. систематизовано патогенетично значущі психотравмуючі фактори, що призводять до розвитку суїцидальної поведінки; розроблено індивідуальні патогенетично обґрунтовані програми корекції депресивних розладів та профілактики суїцидальної поведінки

Уперше з позицій системного підходу здійснене комплексне дослідження проблеми емоційних розладів у хворих із запальними захворюваннями м'яких тканин щелепно-лицьової області. Описані клінічні прояви емоційних розладів у хворих із запальними захворюваннями м'яких тканин щелепно-лицьової області.

Розроблена та науково обґрунтована інтегративна модель психоосвітньої роботи, яка включає в себе використання інформаційних модулів, когнітивно-поведінкової психотерапії, тренінгових взаємодій (інформаційні тренінги, тренінги позитивного самосприйняття, тренінги поліпшення комплаєнсу, тренінги формування комунікативних вмінь і навичок, тренінги вирішення проблем міжособистісної взаємодії), проблемно-орієнтованих дискусій, а також сімейну психотерапію. Розроблено індивідуалізовані соціотерапевтичні заходи, що дозволяє поряд з фармакотерапією основного захворювання оптимізувати психокорекційну роботу з хворим на шизофренію і його рідними, спрямовану на досягнення максимально можливої в кожному конкретному випадку клінічної та соціальної компенсації.

Академіком Марковою М.В. на основі ідентифікації психопатологічних,

психологічних і психосоціальних причин формування дезадаптивних станів у родичів та факторів і чинників професійної дезадаптації медичного персоналу, розроблено методологічно обґрунтовану і методично опрацьовану систему медико-психологічної допомоги особам, які здійснюють догляд в умовах паліативної медицини.

Науково обґрунтована і практично вирішена проблема медико-психологічного супроводу сім'ї, в якій дитина страждає на онкологічне захворювання, що зроблено на основі вивчення особливостей сімейної взаємодії на особистісному, міжособистісному і батьківсько-дитячому рівнях функціонування. Розроблено методологічно обґрунтовану і методично опрацьовану систему медико-психологічного супроводу сім'ї, в якій дитина страждає на онкологічне захворювання, диференційовану залежно від типу сімейної взаємодії та стану реабілітаційного потенціалу сім'ї.

На підставі встановлення причин і механізмів розвитку психічної дезадаптації у жінок, що перенесли мастектомію внаслідок раку молочної залози, розроблено й впроваджено систему її психокорекції.

На основі визначення причин та умов формування порушення життєдіяльності партнерської пари, в якій один з партнерів інфікований ВІЛ, розроблена система заходів їх медико-психологічного супроводу.

Академіком Кришталем С.В. обґрунтована і вирішена проблема діагностики, психотерапії і психопрофілактики сімейної дезадаптації, що зроблено на основі вивчення психічного стану, індивідуально-психологічних і міжособистісних властивостей подружжя, стану функціонування родин з сімейною дезадаптацією. Розроблена методологічно обґрунтована та методично опрацьована система діагностики, психотерапії та психопрофілактики, диференційована в залежності від сімейного і психотерапевтичного діагнозів родини.

Наведено теоретичне обґрунтування та практичне розв'язання проблеми психотерапевтичної корекції порушення функціонування сім'ї при афективних розладах у жінок, що зроблено на основі системного міждисциплінарного підходу до вивчення причин, механізмів розвитку та клініки порушення сексуального здоров'я за даної патології. Запропоновано систему психотерапевтичної корекції варіантів порушення функціонування сім'ї та форм порушення сексуального здоров'я, що розвиваються при депресивних розладах різного регістру у жінок.

На основі вивчення клінічних проявів і закономірностей формування психологічної дезадаптації та з врахуванням адаптаційного потенціалу онкологічних хворих, які перенесли хірургічне втручання з формуванням кишкової стоми, розроблена методологічно обґрунтована система медико-психологічної допомоги даній категорії хворих в умовах стаціонару.

На основі аналізу психоемоційних, індивідуально-психологічних та психосоціальних чинників деформації взаємодії «мати – дитина», а також комплексної оцінки індивідуальних, діадних і сімейних ресурсів, розроблена система медико-психологічного супроводу, спрямована на удосконалення та укріплення взаємодії в діаді «мати – дитина» та формування оптимальних тріадних відносин «мати – дитина – батько».

Академіком Чабаном О.С. розроблено інтегровано клініко-психопатологічні, клініко-динамічні та психодіагностичні аспекти синдромогенезу параноїдної шизофренії, коморбідної з соматичною патологією різних систем організму. Описано типи клінічної синдромологічної коморбідності захворювання. Проаналізовано психометричні показники клініко-психопатологічних порушень при параноїдній шизофренії з соматичною коморбідністю у періоді екзацерації та на етапі формування ремісії. Встановлено, що наявність коморбідного соматичного захворювання не спричиняє полегшуючого ефекту на гостроту психопатологічної симптоматики. Сформульовано гіпотезу про те, що соматична коморбідність виступає одним з факторів клінічного патоморфозу параноїдної шизофренії на сучасному етапі, що потребує подальшого дослідження та підвищення доказовості. Оптимізовано принципи комплексної терапії, впроваджено в практику та показано ефективність диференційованого підходу до психофармакологічної та психотерапевтичної допомоги пацієнтам, що страждають на параноїдну шизофренію, коморбідну з соматичною патологією, з позицій синдромогенезу захворювання.

Академіком Вербенко В.А. вперше описана структура і типологія когнітивних порушень у пацієнтів з опіїдною залежністю, обтяженою ВІЛ-інфекцією, у їхньому взаємозв'язку з афективними розладами та якістю життя. Оцінено вплив хронічної інтоксикації опіїдами та ВІЛ-інфекції на когнітивний статус пацієнтів, їх афективну сферу і якість життя. Розроблено та апробовано методику експрес-діагностики когнітивних розладів, що дозволяє не тільки кількісно оцінювати наявні порушення, а й співвідносити їх з ураженням певних мозкових структур, що дає практичним лікарям додаткові можливості щодо кількісної оцінки когнітивних порушень в осіб з опіїдною залежністю, обтяженою ВІЛ-інфекцією, та оцінки їх динаміки в процесі терапії.

Уперше на підставі комплексного дослідження клініко-психопатологічних особливостей медикаментозно-індукованих порушень отримано нові дані про взаємозв'язки статі, віку, спадковості, соціального статусу пацієнтів, тривалості захворювання з основними характеристиками перебігу цих психоневрологічних порушень на тлі антипсихотичної терапії шизофренічного процесу. Виявлено особливості найбільш поширених на сьогодні психоневрологічних побічних порушень та визначено їхній вплив на суб'єктивне

самопочуття та якість життя хворих на шизофренію при терапії типовими та атиповими антипсихотиками. Отримано дані щодо патоморфозу медикаментозно-індукованих порушень при сучасній антипсихотичній терапії шизофренії. Був науково обґрунтований і розроблений алгоритм діагностики медикаментозно-індукованих психічних і неврологічних порушень у хворих на шизофренію при сучасній терапії антипсихотиками, що значно підвищує рівень медико-соціальної допомоги хворим на шизофренію.

Академіком Абрамовим В.А. сформульовані основні причини стигматизації хворих на шизофренію: переважання інституціоналізованих (обмежувальних) форм психіатричної допомоги, що сприяють формуванню у пацієнтів т.зв. «Госпітальної травми» і усвідомлення стійкою залежності від лікувальних закладів такого типу; нездатність психіатрів подолати історично сформовані упередження по відношенню до психічно хворим (консерватизм поглядів, цинічне світогляд, песимізм щодо прогнозу хвороби тощо); обширний контингент стигматизаторів серед людей і організацій, з якими стикається пацієнт вже в ініціальної стадії шизофренії; низький рівень заходів реабілітаційного змісту, що використовують ресурси мікросоціального оточення, членів сім'ї, психолого-психотерапевтичного втручання і соціальної підтримки пацієнта за місцем проживання; відсутність теоретичного осмислення ролі стигматизує факторів у формуванні деструктивних форм пристосувального поведінки хворих та відповідних підходів до профілактики та подолання стигматизації.

Розроблена програма запобігання стигматизації включає чотири аспекти: надання правдивої інформації про психічні розлади самому хворому, його родині і суспільству в цілому; зміна стереотипів соціальних реакцій на психічно хворої людини; організація дестигматизуючих впливів, спрямованих на подолання хворими та членами його сім'ї нав'язуваних суспільством стигматизує стереотипів поведінки, в контексті трьох суб'єктів відносин – «здорове суспільство – пацієнт – родина пацієнта»; збереження у пацієнта звичних уявлень про власний «я» і толерантного ставлення до хвороби.

Академіком Гриневич Є.Г. Розроблені сучасні медичні технології та здійснена оцінка їх чутливості, специфічності, безпомилковості щодо визначення ризику (прогнозування вірогідності) формування рецидиву шизофренічних розладів, а також маркерів-мішеней лікувально-реабілітаційних втручань.

Академіком Рахмановим Вавіфом Мамел Огли розроблено та впроваджено у клінічну практику нову наукову основу в дитячій сурдопсихотерапії та сурдопсихіатрії.

Академік Міщенко Т.С. є засновником комплексної системи динамічного моніторингу, лікування та профілактики судинних захворювань головного мозку.

Академік Дегтяренко Т.В. розробила патогенетично орієнтовану систему

адаптивної корекції відхилень у психофізіологічному розвитку на підставі визначення ступеня порушень перцептивно-когнитивних, психомоторних та мовлених функцій

З ініціативи та за безпосередньої участю академіка Бугайцова С.Г. створено перше в Україні відділення реабілітації для хворих на злоякісні новоутворення.

Академіком Івнівим Б.Б. розроблено нові методи ранньої діагностики та прогнозування хвороби Альцгеймера.

Академіками Відділення психічного здоров'я у звітному році підготовлено 7 докторів, 26 кандидатів наук та 7 магістрів медицини.

Під керівництвом академіків, що входять до складу Відділення психічного здоров'я, у звітному році успішно виконувалось 32 науково-дослідна робіта, по результатам яких опубліковано: 1 монографія, 9 підручників та навчальних посібників, 325 статей, 96 тез доповідей, з яких 33 у зарубіжних виданнях та 21 у виданнях АН ВО.

Під егідою АН ВО підготовлено до друку монографію «Соціальна психіатрія».

Академіки Відділення брали участь в роботі міжнародних, державних та регіональних науково-практичних конференціях та школах-семінарах на яких представили цікаві доповіді. У звітньому році академіками Відділення було зроблено 117 доповідей на наукових форумах (конгресах, з'їздах, конференціях, симпозіумах), з них 17 закордоном.

У 2013 році під егідою та при безпосередньої участі відділення психічного здоров'я АН ВО було проведено 8 наукових форумів:

1. Науково-практичний семінар «Особистісно-орієнтована психіатрія: ціннісно-гуманістичні підходи (м. Донецьк)

2. Науково-практична конференція «Інтегративні підходи у діагностиці та лікуванні психічних та психосоматичних розладів» (м. Вінниця)

3. Республіканська наукова конференція студентів та молодих вчених із міжнародною участю “Актуальні проблеми нейронаук” (м.Харків.)

4. Конференція молодих вчених ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України» «Доказова медицина в неврології, психіатрії та наркології» (м. Харків)

5. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Здоров'я сучасної людини у духовно-соціальному та фізичному вимірі» (м. Харків)

6. Науково-практична конференція психіатрів, психотерапевтів та медичних психологів «Сучасні проблеми коморбідних розладів в психіатрії» (м. Харків)

7. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Когнитивні порушення в психіатрії»(м. Алушта)

8. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Інтеграція психіатрії, психотерапії та психології в сучасну медицину (м. Ялта)

Громадсько-просвітницька діяльність складалась з: 25 виступів в якості спеціалістів-консультантів в телевізійних передачах; 15 виступів в радіо ефірі; 32 інтерв'ю в друкованих засобах масової інформації.

За успішну професійну та громадську діяльність у 2006 році академіки Відділення були нагороджені:

Академік Михайлов В.Б. – почесним званням «Заслужений діяч науки і техніки України» та Грамота Міністра освіти і науки України за вагомий внесок у розвиток освіти і науки України.

Академік Кожина А.М. – почесною грамотою Міністра охорони здоров'я України за вагомий особистий внесок у розвиток охорони здоров'я України та високий професіоналізм.

Грамотою за вагомий внесок у розвиток іміджу охорони здоров'я України та Медаллю за охорону здоров'я нації: були нагороджені академіки: Табачніков С.І., Дзюба О.Н., Абрамов В.А., Бєро М.П., Бугайцов С.Г., Васильєва А.Ю., Вербенко В.А., Івнев Б.Б., Кожина А.М., Кришталь В.В., Маркова М.В., Пшук Н.Г., Рахманов В.М.О., Михайлов В.Б., Юрьєва Л.М.

Грамотою за проявлений гуманізм та бездоганне служіння Україні та Зіркою Патріот України були нагороджені академіки: Табачніков С.І., Бугайцов С.Г., Кожина А.М., Кутько І.І., Михайлов В.Б., Рахманов В.М.О.

Грамотою за вагомий внесок у розвиток освіти та науки України та медаллю Флагман освіти та науки України були нагороджені академіки: Табачніков С.І., Васильєва А.Ю., Дзюба О.М., Михайлов В.Б., Кожина А.М., Кришталь С.В., Кутько І.І., Рахманов В.М.О., Харченко Є.М.

Академік С.І. Табачніков також є віце-президентом Академії з загальних питань. Протягом звітного року Він займався організаційно-методичною роботою в Президії Академії, брав участь в організації проведення засідань Президії, науково-практичних конференцій тощо.

Відділення ветеринарної медицини

(академік-секретар Мельник О.П.)

У складі Відділення нараховується 9 академіків в тому числі один громадянин Польщі.

У звітному році акад. Рудик С.К. видав 4 монографії, серед них: «Київські витоки сільськогосподарської та ветеринарної освіти», «Культурні рослини в житті та побуті українського народу», «Квіти у житті та побуті українського народу», «Професор Сава Манзій», «Анатомія кішки», видав художній твір «Друзі Ізока», опублікував 27 статей (одна англійською мовою).

Акад. Мельник О.П. проводив дослідження плечового поясу хребетних. Опублікував 20 статей. Провів на базі кафедри анатомії тварин ім. акад. В.Г. Ка-

сьяненка, під егідою АН ВО України, Міжнародну наукову конференцію «Морфологія нового століття». За здобутки у науковій роботі акад. Мельник О.П. нагороджений Почесною Грамотою Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України. Підготував 2 міжнародних наукових проекти.

Акад. Ткачук С.А. видала монографії (4):

- «Структурні особливості трубчастих кісток великої рогатої худоби молочного напрямку продуктивності в аспекті судової ветеринарної експертизи»;
- «Порівняльна вікова морфологія та біомеханіка трубчастих кісток курей м'ясного напрямку продуктивності у постнатальному періоді онтогенезу»;
- Навчальний посібник: «Ветеринарно-санітарна експертиза у питаннях і відповідях»;

Опублікувала 10 наукових статей у фахових виданнях і 7 методичних вказівок для студентів вищих навчальних закладів.

Акад. Костюк В.К. За результатами наукових досліджень упродовж 2013 року підготував і опублікував особисто та у співавторстві 13 публікацій, з яких 5 наукових статей, 2 тез Міжнародних конференцій: монографію: «Висоцька говірка лунає крізь»; 3 адаптовані до Європейських вимог програми навчальних дисциплін для підготовки фахівців напрямку «Ветеринарна медицина» у співавторстві з НПП Вроцлавського природничого університету :

1. Порівняльна морфологія та судова ветеринарна медицина”/В.К.Костюк, С.К.Рудик, О.П.Мельник, Б.В.Борисевич, В.В.Лісова, В.В.Лемещенко, І.В. Яценко, Г.Пужиц, М.Янечек, Т.Радек // Програма для вищих аграрних закладів освіти II-IV рівнів акредитації із спеціальності 8.110101 – “Ветеринарна медицина”. – К.: Аграрна освіта, 2013. – 16 с.;

2. Анатомія свійських тварин / В.К.Костюк, С.К.Рудик, О.П.Мельник, Б.В.Криштофорова, В.С.Кононенко, Г.Пужиц, М.Янечек, Т.Радек // Програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців ОКР “бакалавр” напрямку 6.110101 “Ветеринарна медицина” у вищих навчальних закладах II-IV рівнів акредитації Міністерства аграрної політики та продовольства України. – К.: Аграрна освіта, 2012. – 18 с.;

3. Морфологія сільськогосподарських тварин / В.К.Костюк, В.Т.Хомич, С.К.Рудик, В.С.Левчук, В.П.Новак, Г.Пужиц, М.Янечек, Т.Радек // Програма для вищих аграрних закладів освіти II-IV рівнів акредитації із спеціальності 6.130200 – “Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва”. – К.: Аграрна освіта, 2012. – 16 с.

2 методичні вказівки:

Акад. Костюк В.К. прийняв активну участь у роботі

- II Міжнародного круглого столу «Інтеграція освіти, науки і бізнесу», що відбувся 19–20 вересня 2013 р. у Запорізькому національному університеті;

- XII Міжнародної науково-практичної конференції викладацького складу та аспірантів ННІ ветеринарної медицини та якості і безпеки продукції тваринництва НУБіП України;

Акад. Касянчук В.В. підготувала 1 доктора наук та 1 кандидата наук.

Опублікувала 7 статей у фахових виданнях, з деклараційних патенти, 1 методичну рекомендацію обласного рівня та прийняла участь у Міжнародних конференціях.

Акад. Косіняк-Камиш К.

Опублікував 10 статей та прийняв участь у ряді Міжнародних конференцій.

Акад. Стибель В.В. у продовж 2013 р. опублікував 15 статей, підготував 1-доктора та 1 кандидата наук.

Акад. Лемещенко В.В.

Підготував 1 кандидата наук. Брав участь у 4 міжнародних конференціях.

Опубліковано 10 статей та 1 монографія «Биологические основы ветеринарной неонатологии» у співавторстві у Російській Федерації.

РЕГІОНАЛЬНІ ВІДДІЛЕННЯ І НАУКОВІ ЦЕНТРИ

(керівник – віце-президент Грицаєнко З.М.)

У звітному 2013 році регіональні відділення і наукові центри АН ВО України працювали з високим ентузіазмом, самовіддано і провели велику наукову, педагогічну, організаційну, виховну та громадську роботу.

УМАНСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік– Рябовол Л.О.)

Академік Грицаєнко З.М. Протягом півроку виконала велику багатогранну роботу з різних напрямків діяльності:

1.Науково-дослідна робота.

- провела наукові дослідження за науковою тематикою: „Вивчення впливу хімічних (гербіцидів) і біологічних (рістрегуляторів, мікробіологічних) препаратів в посівах сільськогосподарських культур (пшениця озима і яра; ячмінь озимий і ярий; ріпак озимий і ярий; кукурудза; соя; горох; гречка; тритикале) на фізіолого-біохімічні і мікробіологічні процеси в рослинах і ґрунті, формування морфологічних, анатомічних, генетичних ознак будови рослин, їх вплив на синтез органічних речовин, кількість та якість урожаю вирощуваної культури, економічну ефективність” та розробила науково-обґрунтова-

ні новітні технології впровадження у виробництво біологічних препаратів з найменшим пестицидним навантаженням на навколишнє середовище.

- виконувала обов'язки керівника і головного наукового співробітника проблемної науково-дослідної лабораторії від Міністерства аграрної політики України за темою: „Еколого-біологічне обґрунтування застосування хімічних і біологічних препаратів в посівах сільськогосподарських культур”.

- на основі теоретичних і практичних досліджень розробила науково-обґрунтовані екологічно-безпечні технології з найменшим пестицидним навантаженням у сівозміні, які впроваджені у виробництво Центрального Лісостепу України на площі 3020 га.

- виконувала обов'язки голови спеціалізованої вченої ради Д 74.844.02 по захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальностями: „Фізіологія рослин” і „Мікробіологія” (сільськогосподарські науки).

2. Публікації:

- опублікувала 20 науково-обґрунтованих технологій виробництва високоякісної продукції із застосуванням біологічних і хімічних препаратів в посівах зернових і зернобобових культур за виконаними дослідженнями проблемною лабораторією із ПП НВП «Агроенергетичні технології».

- співробітниками кафедри біології під керівництвом зав. кафедри, академіка Грицаєнко З.М. опублікувала 17 наукових статей, в тому числі зав. кафедрою – 10 в різних наукових виданнях України.

- опублікувала 2 методичні розробки з курсів мікробіології і фізіології рослин для виконання студентами лабораторно-практичних занять.

3. Захист дисертацій.

Захищено 2 кандидатські дисертації і затверджені у ВАК України аспірантом Чернегою А.О. та аспіранткою Заболотною А.В. за спеціальністю “Фізіологія рослин”.

5. Участь у наукових конференціях.

1) приймала участь у Всеукраїнській науковій конференції молодих учених (УНУС, 14-15 березня); 2) приймала участь у міжнародній науково-практичній конференції «Резерви збільшення виробництва товарної продукції та насіння» (УНУС, лютий-березень); 3) приймала участь у міжнародній науковій конференції «Селекційно-генетична наука і освіта» (УНУС, 18-20 березня); 4) приймала участь у науковій конференції «Інноваційні технології в сучасне землеробство України» (УНУС, квітень); 5) приймала участь у міжнародній науковій конференції «Шляхи підвищення родючості ґрунту і врожайності сільськогосподарських культур», присвяченої 115-річчю з Дня народження доктора с.-г. наук, професора Шкварука М.М. (УНУС, травень); 6) приймала участь у виїзному засіданні АН ВО України в Уманському НУС (29 травня–1 червня); 7) при-

ймала участь у Семінарі «Теоретичні і практичні засади еколого-біологічного рослинництва», присвячений 145-річчю заснування кафедри і 125 річчю з Дня народження професора Єремєєва І.М. (УНУС, 23-24 травня);

6. Виховна і громадська робота.

а) як ректор народного університету культури проводила заняття, конференції для студентів і співробітників університету на різні теми виховного характеру.

б) виконувати обов'язки члена Президії і віце-Президента АН ВО України; віце-Президента міжнародної академії аграрної освіти; Голови Черкаського Відділення товариства фізіологів рослин України.

7. Організаційна робота.

1) підготувала майбутні кандидатури на вибори в Академію наук ВО України; 2) рекомендувала Президії старших за віком академіків, почесних академіків і молодих перспективних вчених для нагороди і матеріальної допомоги; 3) надіслала в Президію наукові статті для опублікування в інформаційному Віснику АН ВО України;

Академік Зінченко О.І.

1. Проведення наукових конференцій, семінарів, симпозіумів, з'їздів, в т.ч. молодих вчених, аспірантів.

Разом з кафедрами землеробства і агрохімії організовано наукову конференцію.

2. Відкриття, винаходи, державні та іменні премії, авторські свідоцтва, патенти, гранти, отримані в Україні та за кордоном.

Отримав вищу академічну нагороду АНВОУ – медаль Святого Володимира.

3. Захист докторських і кандидатських дисертацій.

Захищена кандидатська дисертація; підготовлена і здана на попередній розгляд у спецраду кандидатська дисертація; завершується докторська дисертація.

4. Стажування за кордоном. Не проходив.

5. Видавнича діяльність: підручники, посібники, монографії, рекомендації виробництву, статті в наукових збірниках і журналах.

Находиться в друкові третє, доповнене і перероблене видання підручника «Кормовиробництво» (вже у співавторстві, за мою редакцією).

6. Участь у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Приймаю участь у двох спецрадах, опонував дві докторські і дві кандидатські дисертації.

7. Керівництво аспірантами, докторантами, здобувачами.

Керую двома аспірантами, одним здобувачем і завершенням докторської дисертації.

8. Виступи по радіо, телебаченню. Не виступав.

9. Робота з молодими вченими.

Даю поради з питань методології і методики проведення навчальної і дослідницької роботи співробітникам кафедри, що недавно захистились і працюють на кафедрі, а також співробітникам з інших кафедр і вузів та слухачам інституту післядипломної освіти з актуальних питань сучасного рослинництва і кормовиробництва.

10. Підготовка майбутніх кандидатур на вибори в Академію наук ВО України. Намічено кандидатуру, яку треба погодити з керівництвом АН ВОУ.

11. Рекомендовані і надіслані до Президії АН ВО України кращі монографії, підручники, посібники.

Повинен надіслати до президії АН ВОУ навчальний посібник великого формату і об'єму (практикум з рослинництва, за моїм проспектом і провідним авторством). Співавтори – провідні вчені рослинники України, а також монографію, видану за матеріалами досліджень, виконаних під моїм керівництвом.

12. Рекомендовані Президії старших за віком академіків, почесних академіків і молодих перспективних вчених для нагороди і матеріальної допомоги. Намічені до рекомендації старші за віком академіки.

13. Проведення у Вашому регіональному відділенні виїзних засідань Президії АН ВО України або наради керівників наукових центрів і на який час року.

У регіональному відділенні, яке я очолював до липня місяця ц.р., було організовано разом з кафедрою біології виїзне засідання на чолі з президентом АН ВОУ Дубиною Миколою Івановичем.

14. Надіслані в Президію наукові статті для опублікування в інформаційному Віснику АН ВО України.

Підготовлена стаття для опублікування в інформаційному віснику АН ВОУ.

15. Участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях, симпозіумах, конгресах.

Брав участь у ювілейній міжнародній конференції, присвяченій 40-річчю заснування Інституту кормів НААН (м. Вінниця, Інститут кормів НААН України).

16. Членство у зарубіжних академіях та асоціаціях – МААО.

Проведено дослідження стану полів у двох сівозмінах у плані ротації і загального агроекологічного стану. Він цілком задовільний при мінімумі заходів і затрат.

Академіка Рябовол Л.О.

1. Тема наукової роботи: “Використання біотехнологічних методів в селекції сільськогосподарських культур”.

Метою наших досліджень була розробка методик мікроклонального розмноження, органогенезу і соматичного ембріодогенезу рослин цикорію коренеплідного, буряка цукрового, жита озимого, вівса, ріпаку, ріжжію та ви-

значення морфогенетичних закономірностей протікання даних процесів в ізолюванні культурі.

За темою роботи проведено комплекс запланованих досліджень та зроблено висновки щодо використання біотехнологічних методів в селекції сільськогосподарських культур. У процесі роботи розроблено низку методів отримання вихідного матеріалу, які удосконалюють загальну технологічну схему селекційного процесу.

2. Основні результати наукової роботи представлено на Всеукраїнській науковій конференції молодих вчених м. Умань, 2013; Міжнародній науковій конференції «Селекційно-генетична наука і освіта» м. Умань, 2013; II Міжнародній науково-практичній конференції м. Тернопіль, 2013.

3. За звітний період опубліковано три статті.

4. Розроблено та подано на розгляд до Українського інституту промислової власності дві заявки на винахід: «Спосіб контролю гібридності рослин жита озимого», «Спосіб контролю стерильності жита озимого на ділянках гібридизації».

5. За результатами роботи отримано три акти впровадження у виробництво.

6. Брала участь у організації та проведенні Міжнародної наукової конференції «Селекційно-генетична наука і освіта» м. Умань, Уманський НУС (19–21 березня), 2013.

7. Брала участь у організації та проведенні виставок наукових досліджень кафедри до дня факультету агрономії Уманського НУС (м. Умань), «Агро–2013» (м. Київ).

Академік Копитко П.Г.

Наукова діяльність. Керував проблемною науково-дослідною лабораторією з оптимізації родючості ґрунту в плодоягідних насадженнях, де виконувались різнопланові дослідження (ґрунтового середовища і плодоягідних рослин) у багаторічних стаціонарних дослідках з утриманням ґрунту та удобренням в насадженнях яблуні, груші, суниці та інших, в тому числі в унікальному довготривалому (80-річному) досліді з системами удобрення яблуневого саду, який розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1103 – Р від 5 грудня 2007 року включено до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять Національне надбання нашої держави – “Унікальна дослідницька агроєкосистема яблуневого саду Уманського національного університету садівництва”.

Під керівництвом П.Г. Копитка у звітному році підготовлена і подана до захисту кандидатська дисертація за темою про вивчення систем утримання ґрунту в інтенсивних плодкових насадженнях (Жмуденко В.М.). На основі результатів агрохімічних аналізів ґрунтів, виконаних лабораторією у вісьмох

фермерських та індивідуальних господарствах, розроблені і надані практичні рекомендації з удобрення сільськогосподарських культур. В лабораторії під керівництвом Копитка П.Г. виконували дослідження два аспіранти та один здобувач. За результатами досліджень опубліковано три наукові статті.

Педагогічна діяльність. Працюючи на посаді професора кафедри загального землеробства, читав навчальну дисципліну «Системи технологій АПК (рослинництва)» для студентів економічних спеціальностей, також проводив заняття зі студентами агрономічного та інженерно-технологічного напрямів. У співавторстві опублікував підручник «Землеробство» для підготовки фахівців ОКР «Бакалавр» з напрямку 6.090101 – Агрономія у вищих навчальних закладах II – IV рівнів акредитації, також підготував до друку (у співавторстві) підручник «Основи дослідної справи в агрономії» для ВНЗ.

Академік Шатохін А.М.

1. Керівник Уманського соціологічного центру-регіонального відділення Соціологічної асоціації України.

2. Керівник соціологічного дослідження ставлення студентів до навчання, оволодіння своєю спеціальністю. – квітень 2013 р. – аналітична довідка.

3. Керівник соціологічного моніторингу соціального захисту сільського населення в умовах запровадження ринку землі. – вересень-жовтень 2013 р. – звіт про результати дослідження, рекомендації для Міністерства аграрної політики та продовольства України, наукові публікації.

4. Член редакційної ради «Українського соціологічного журналу».

5. Член редколегії колективної монографії «Менеджмент XXI століття: проблеми і перспективи».

6. Член оргкомітету Всеукраїнської науково-практичної конференції «Менеджмент XXI століття: проблеми і перспективи» – листопад 2013 р. – м. Умань.

7. Член оргкомітету Всеукраїнської школи соціолога-практика під егідою САУ. – червень 2013 р. – м. Умань.

8. Участь в роботі наукових конференцій:

- II Міжнародний конгрес Соціологічної асоціації України. – жовтень 2013 р. – м. Харків; - VI Міжнародна науково-практична конференція «Перспективи розвитку вищої школи». – травень 2013 р. – м. Гродно (Республіка Білорусь); - «Круглий стіл» Міжнародної академії аграрної освіти з проблем викладання навчальних дисциплін в аграрному вузі. – вересень 2013 р. – м. Умань; - Виїзне засідання Президії АН ВО України. – червень 2013 р. – м. Умань.

9. Опубліковано розділ колективної монографії, дві статті у фахових виданнях, дві статті у матеріалах міжнародних конференцій.

10. Рецензент монографій, навчальних посібників, авторефератів докторських і кандидатських дисертацій.

Академік Токар А.Ю.

1. Проведення наукових конференцій, семінарів, симпозіумів, з'їздів , в т.ч. молодих вчених, аспірантів.

Допомагала кафедрі плодівництва і виноградарства у проведенні науково-практичної конференції «Квітуча яблуня».

2. Відкриття, винаходи, державні та іменні премії, авторські свідоцтва, патенти, гранти, отримані в Україні та за кордоном

Отримано 6 патентів в Україні:

- патент на корисну модель № 77165. Спосіб виготовлення овочеплодових соків з покращеним ароматом / Токар А.Ю., Матенчук Л.Ю. – Зареєстровано 25.01.2013; - патент на корисну модель № 77783. Спосіб зберігання плодів актинідії / Токар А.Ю., Найченко В.М., Калайда К.В. – Зареєстровано 25.02.2013; - патент на корисну модель № 77125. Спосіб виробництва конфітуру яблучно-актинідевого з чорницею функціонального харчування / Токар А.Ю., Калайда К.В. – Зареєстровано 11.03.2013; - патент на корисну модель № 78123. Спосіб виробництва компоту з актинідії / Токар А.Ю., Скрипченко Н.В., Калайда К.В. – Зареєстровано 11.03.2013; - патент на корисну модель № 78126. Спосіб виробництва конфітуру яблучно-актинідевого з аронією функціонального харчування / Токар А.Ю., Калайда К.В. – Зареєстровано 11.03.2013; - патент на корисну модель № 78124. Спосіб виробництва конфітуру яблучно-актинідевого функціонального харчування / Токар А.Ю., Калайда К.В. – Зареєстровано 11.03.2013.

3. Захист докторських і кандидатських дисертацій.

Під керівництвом підготовлено дві кандидатські дисертації та здані до спецради, призначено дати захисту: 24.10.2013 року та 14.11.2013 року.

4. Стажування за кордоном. Не проходила.

5. Видавнича діяльність: підручники, посібники, монографії, рекомендації виробництву, статті у наукових збірниках і журналах.

Працюю над розділами посібника «Технологія зберігання і консервування плодів та овочів» (у співавторстві) та посібником «Технологічні розрахунки, облік і звітність в технології консервування» (у співавторстві за моєю редакцією).

Опубліковано друковані праці:

1. Токар А.Ю. Порівняльна оцінка якості різних сортів актинідії для виготовлення продуктів функціонального харчування /А.Ю. Токар // Збірник наукових праць УНУС. – Умань. – 2012. – Вип. 78. – С. 151–156.

2. Токар А.Ю. Трансформаційні процеси на ринку продукції плодовоовочівництва у Черкаській області / А.Ю.Токар, Н.С.Руда // Зб. наук. пр. Уманського нац. ун-ту садівництва. – Вип. 81. – Ч.2: Економіка. – Умань, 2012. – С. 368-374.

3. Токар А.Ю. Симбіотична та мікробіологічна активність посівів сої під

впливом півоту, ризогуміну і біолану / А.Ю. Токар, О.В. Голодрига // Зб. наук. пр. Уманського нац. ун-ту садівництва. – Вип. 81. – Ч.1: Агрономія. – Умань, 2012. – С. 227-232.

4. Литовченко А.Н. Плодовое вино – полезно и хмельно / А.Н. Литовченко, А.Е.Токар, В.И. Войцеховский // Овощи и фрукты. – 2012. – ноябрь. – С. 52-53.

5. Токар А.Е. Сравнительная оценка качества плодово-ягодного сырья для изготовления напитков функционального назначения [Электронный ресурс] / А.Е.Токар, К.В.Калайда // Напитки. Технологии и инновации – 2012. – № 9 (14). – Режим доступа: <http://www.techdrinks.Com.ua/ru/news/wiew/705/>

6. Токар А.Е. Йошта – ценное сырье для напитков / [А.Е.Токар, В.Д. Каричковский, С.С. Миронюк, М.А. Щербак] // Технологии и инновации – 2013. – № 5. – С.50.

7. Войцеховский В.И. Переработка абрикос / В.И. Войцеховский, А.Е.Токар// Овощи и фрукты. – 2013. – июнь. – С. 68–73.

8. Токар А.Ю. Трансформаційні процеси у стратегії підприємств з виробництва консервованих овочів і плодів у Черкаській області / Токар А.Ю., Руда Н.С. // Матер. Всеукр. наук. конф. молодих учених. – Ч.2: Економічні та загальноосвітні науки. – Умань, 2013. – С. 148– 149.

6. Беру участь у роботі однієї спеціалізованої ради, опонувала дві кандидатські дисертації

7. Керівництво аспірантами, докторантами, здобувачами.

Керую трьома аспірантами

8. Виступи по радіо, телебаченню.

Не виступала, але мала два інтерв'ю на каналах «УТ-1» та «1+1»

9. Робота з молодими вченими.

Даю поради з питань методології і методики проведення навчальної і дослідницької роботи співробітникам кафедри, що недавно захистились і працюють на кафедрі, а також співробітникам інших кафедр і вузів, слухачам інституту післядипломної освіти з актуальних питань сучасної переробки плодів та овочів, а також плодово-ягідного виноробства.

10. Підготовка майбутніх кандидатур на вибори в Академію наук ВО України. Не готувала.

11. Рекомендовані та надіслані до Президії АН ВО України кращі монографії, підручники, посібники. Не надсилала

12. Рекомендовані Президії старших за віком академіків, почесних академіків та молодих перспективних вчених для нагороди та матеріальної допомоги. Не брала участі.

13. Проведення у Вашому регіональному відділенні виїзних засідань Президії АН ВО України або наради керівників наукових центрів і на який час року

У регіональному відділенні, брала участь у проведенні виїзного засідання на чолі з президентом АН ВО України Дубиною М.І. 21.06.2013 року.

14. Надіслані в Президію наукові статті для опублікування в інформаційному віснику АН ВОУ. Не надсилала.

15. Участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях, симпозиумах, конгресах.

Брала участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях, симпозиумах, конгресах; у Всеукр. наук. конф. молодих учених (Умань, 2013). – Лютий, 2013 року.

16. Членство у зарубіжних академіях та асоціаціях. Не є членом

Академік Головчука А.Ф.

1. Наукова робота.

1.1. Продовжується наукова робота по темі „Покращення техніко-економічних та екологічних показників сільськогосподарських тракторів”.

По цій темі захищено дві кандидатські дисертації „Підвищення ефективності машинно-тракторних агрегатів шляхом обґрунтування раціональних характеристик паливopодачі”, аспірант Назаренко О.О., керівник д.т.н., проф. Головчук А.Ф. та „Покращення параметрів паливopодачі шляхом зміни кута випередження впорскування палива дизеля”, аспірант Іванов О.М., керівник д.т.н., проф. Головчук А.Ф.

1.2. Розпочато новий напрям наукових досліджень по патенту № 97336 України (2012 р.) „Вільнопоршневий двигун внутрішнього згорання”, автор Головчук А.Ф., а заявник та патентовласник Уманський національний університет садівництва.

Розроблена принципова і функціональна схеми, алгоритми і математична модель розрахунку робочого процесу нового вільнопоршневого двигуна без колінчастого вала з прямою передачею енергії для гідрооб'ємної передачі. За результатами цих досліджень опубліковано наукові роботи:

- у Всеукраїнському науково-технічному журналі «Промислова гідраліка і пневматика» „Гідростатична передача з вільнопоршневим двигуном – гідронасосом”, автор Головчук А.Ф.;

- у Віснику національного університету залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна „Вільнопоршневий двигун – гідронасос для залізничного транспорту”, автор Головчук А.Ф.;

- у науково-технічному збірнику „Двигуни внутрішнього згорання” Національного технічного університету „ХПІ”, автор Головчук А.Ф.

1.3. Ведуться дослідно-конструкторські розробки і наукові дослідження мобільного пристрою для фумігації зерна за патентом №60366 Україна (2011 р.), автори Головчук А.Ф. і Орлова О.М.

1.4. У 2013 році академік Головчук А.Ф. отримав шість авторських свідоцтв:

1.4.1. Літературний письмовий твір наукового характеру „Блок-схема алгоритма расчета процессов трогания, разгонов и движения МТА”, свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 47641 від 06.02.2013 р.;

1.4.2. Науковий твір „Блок-схема алгоритма расчета в программе „Дизель”, свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 47642 від 06.02.2013 р.;

1.4.3. Науковий твір „Блок-схема алгоритма расчета скоростных характеристик дизеля с газотурбинным наддувом и двурегимно-всережимным регулятором частоты вращения”, свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 47643 від 06.02.2013 р.

1.4.4. Комп’ютерна програма „Математична модель розрахунку перехідних процесів дизеля з турбінним наддувом”, свідоцтво про реєстрацію авторського права на комп’ютерну програму № 49580 від 19.03.2013 р.;

1.4.5. Комп’ютерна програма „Математична модель розрахунку процесів рушання, розгону і руху машинно-тракторного агрегату”, свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 49581 від 19.03.2013 р.;

1.4.6. Комп’ютерна програма „Математична модель розрахунку зовнішньої швидкісної характеристики дизеля з газотурбінним наддувом”, свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 49582 від 19.03.2013 р.

1.5. Академік Головчук А.Ф. керівник науково-технічного семінару, на якому були заслухані кандидатські і докторські дисертації Прохоренка А.О. – НТУ “Харківський політехнічний університет”; Захарчука О.В. – Луцький національний технічний університет; Іванова О.М. – Національний транспортний університет, Назаренко О.О. – Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка та магістерські роботи Дніпропетровського університету залізничного транспорту.

1.6. Приймав участь у роботі XI Міжнародному симпозіумі українських інженерів-механіків у Львові, 15–17.05.2013 р.; та XVIII Міжнародному конгресі двигунобудівників у Криму, 16–19.09.2013 р.

1.7. Був офіційним опонентом докторської дисертації Прохоренко А.О. „Наукові принципи розробки систем керування дизелів з електрогідравлічною паливною апаратурою” та двох кандидатських дисертацій Захарчука О.В. „Покращення експлуатаційних показників колісного трактора з переобладнаним дизель газовим двигуном” і Левківського О.О. „Поліпшення паливної економічності і екологічних показників вантажного автомобіля при використанні біодизельного палива”.

2. Навчальна робота.

2.1. Підготовлено до друку рукопис з теплових двигунів по курсу „Двигуни внутрішнього згоряння”;

2.2. Підготовлено рукопис посібника „Автоматика теплових процесів”;
2.3. Підготовлено до друку методичні вказівки до лабораторних робіт по курсу „Двигуни внутрішнього згоряння”.

3. Громадська робота.

- член експертної ради з механіки і транспорту Державної акредитаційної комісії України;
- член спеціалізованої вченої ради Д 26.059.03 в Національному транспортному університеті (м. Київ);
- член спеціалізованої вченої ради К18.819.01 у Таврійському державному агротехнологічному університеті (м. Мелітополь);
- депутат Уманської районної ради Черкаської області.

4. Нагороди за наукову та навчальну роботу.

За вагомий внесок у розвиток освіти і науки України Міністерство освіти і науки України нагородило медаллю «Флагман освіти і науки України» та грамотою.

ХАРКІВСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік АН ВО України Говоров Пилип Парамонович)

Харківське регіональне відділення включає 2 фахових відділення (Енергетика та ресурсозбереження, Механіка та машинобудування), та 7 секцій (медицини, електроніки, аграрна, наук про землю та інші).

Кадровий склад змінився – пішли з життя ректор ХНУРЕ академік Бондаренко Михайло Федорович та экс-ректор Харківського медичного університету Циганенко Анатолій Якович.

Основні показники, що виконані:

1. Організація та участь у 160 наукових конференціях, семінарах, симпозіумах, з'їздах – у т.ч. 20 міжнародного рівня (Харків, Львів, Маріуполь, Донецьк, Одеса, Київ, Євпаторія; РФ, Польща, Німеччина, Австрія, Болгарія, Словенія та ін.)

2. Отримання авторських свідоцтв, відкриття, винаходи, патенти – 40; державні та іменні премії – 8; гранти -6.

3. Наукова дослідна робота: д/б НДР – 38, госп.дог. – 26.

4. Підготовлено та захищено у поточному році 9 докторів і 28 кандидатів наук.

5. Організовано Центр енергозбереження.

6. Видавнича діяльність: опубліковано понад 390 наукових статей та тез; підручників – 9, посібників – 36, монографій – 18, рекомендацій виробництву -52.

7. Участь академіків у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій – 39, рад ВАК та МОНУ-16.

8. Керівництво 68 аспірантами, 26 докторантами та здобувачами у тому числі 10 представниками інших країн.

9. Виступи по радіо, телебаченню, наукових та інших заходах, публікації у ЗМІ про досягнення вчених відділення з метою висвітлення діяльності АН ВО України (Говоров П.П., Рябченко І.М., Болотських О.С., Кравчук П.Г., Товажнянський Л.Л., Міхільов О.Д., Астахова В.І. та інші академіки Харківського регіонального відділення).

10. Проведена робота по підготовці наукових кадрів з метою передачі знань та досвіду молодим вченим.

11. Підготовлено 6 кандидатур для залучення до складу академіків АН ВОУ.

12. Рекомендовано Президії АН ВО України 5 кращих монографій, підручників, посібників (акад. Говорова П.П., Сокола Є.І., Рудакова В.В., Меховича С.А.).

13. Рекомендація до Президії для нагороди та матеріальної допомоги – 3 (Намітокова К.К. – нагорода І.Пулюя; Яковлев О.І. – за заслуги в освіті та науці; Жежеленко І.В. – нагорода За заслуги в освіті і науці).

14. Проведення 1 засідання Харківського регіонального відділення та 2 нарад керівників секцій у першому півріччі (лютий, березень, червень).

15. Надіслано до Президії наукові статті для опублікування в інформаційному Віснику АН ВО України – 18.

16. Участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях, симпозіумах, конгресах – 14 (Говоров П.П., Товажнянський Л.Л., Лежнюк П.Д., Кравчук П.Г., Єфімов О.В., Рудаков В.В. та інші).

17. Членство у зарубіжних академіях та асоціаціях – Говоров П.П. (членство в СІЕ – Міжнародна Комісія з Освітлення, Академії наук Сербії), Фурман І.О. (членство в науково-дослідній раді Американського біографічного інституту ABI), Мирось В.В. (членство в МАНЕБ, С-Петербург).

Організаційні питання.

1. Під егідою АН ВОУ організовано та проведено низьку Міжнародних науково-технічних конференцій, у тому числі з енергетики та електроніки, інформаційно-комп'ютерним технологіям в енергетиці, медицині, сільському та комунальному господарстві, новітнім технологіям в освіті тощо (академіки Говоров П.П., Товажнянський Л.Л., Рябченко І.М., Кожушко Г.М., Болотських О.С. та інші академіки відділення).

2. Популяризація та висвітлення роботи Академії шляхом участі академіків Харківського регіонального відділення у конкурсах та презентаціях (академіки Говоров П.П. – презентація технологій освітлення на основі світлоді-

одних ламп. Болотських О.С. – презентація нових сортів овочів та технологій їх вирощування, Говоров П.П. – участь в інвестиційному форумі;

Сокол Є.І., Товажнянський Л.Л. – презентація енергозберігаючої техніки та технологій, Рябенко І.М. – презентація комп'ютерних програм розрахунку та оптимізації інженерних мереж, та інші академіки відділення.)

3. Заходи щодо піднесення на більш високий рівень роботи Харківського регіонального відділення, як об'єднуваної ланки фахових відділень, виконання комплексних міжгалузевих найважливіших Державних та регіональних програм (керівники – Говоров П.П., Болотських О.С. – розробка енергозберігаючих технологій вирощування овочів в умовах закритого ґрунту в рамках регіональної програми «Сучасне місто»; Говоров П.П., Сіпітій В.І., Кравчун П.Г. – розробка екологічно чистої системи освітлення майбутнього, та інші академіки відділень).

4. Заходи щодо становлення відділення радіофізики та електроніки (посилення керівництва, розширення тематики, тощо).

5. Робота щодо організації в рамках Харківського регіонального відділення об'єднаного Центру енергоефективних технологій.

Наукова діяльність.

Наукові теми, що виконані в звітному році як міжнародного так і регіонального та фахового рівня орієнтовані на підвищення рівня та покращення умов життя населення і присвячені таким темам як підвищення ефективності, зниження ресурсоспоживання, розробки нової сучасної техніки, та новітніх технологій у техніці та медицині і сільському господарстві та машинобудуванню тощо.

У рамках відділення енергетики та ресурсозбереження виконувалась робота:

Над муніципальною програмою по світловому оформленню міст до ЄВРОБАСКЕТ (м.Харків, Київ, Одеса тощо) керівник – голова відділення енергетики та ресурсозбереження акад. Говоров П.П.; Проведення роботи по розробці стандартів України «Зовнішнє освітлення» керівник – голова відділення енергетики та ресурсозбереження акад. Говоров П.П.; міжнародний науковий проект з інститутом проточних машин ПАН (Польща) «Імітаційне моделювання теплових схем енергоблоків електростанцій», заступник керівника відділення енергетики та ресурсозбереження акад. Єфімов О.В., виконання дербюджетних тем МОН України та госпдоговорів академіками відділення (Говоров П.П., Рудаков В.В., Єфімов О.В. та ін.).

У 2012 році академіки відділення енергетики та ресурсозбереження академії приймали участь у організації та проведення науково-технічних конференцій та наукових семінарів: міжнародна науково-практична конференція «Математическое моделирование, оптимизация и управление потокораспределением в инженерных сетях», м.Ялта, міжнародна науково-технічна конференція «Силовая электроника та енергоефективність» м.Алушта,

5-та міжнародна науково-технічна конференція «Керування режимами роботи об'єктів електричних і електромеханічних систем» м.Святогірськ, п'ята світлотехнічна конференція «Українська світлотехнічна галузь – сучасний стан та перспективи» м.Київ, міжнародна научна конференція «Unitex» м.Габрово та інші.

Вчені наукового відділення «Енергетика та ресурсозбереження» проводять спільну роботу з закордонними вузами таких країн як Росія, Молдова, Польща, Франція, Південна Корея, Кувейн, Габрово, Белград та ін. (академіки Говоров П.П., Товажнянський Л.Л., Єфімов О.В., Данилюк О.В., Артюх С.Ф., Рудаков В.В. та ін.).

За участю академіка Говорова П.П. виконується спільний українсько-сербський проект з підвищення якості та надійності освітлювальних систем та спільного з СІЕ проекту по нормалізації світлокольорового впливу світлового середовища на людину. За участю акад. Говорова П.П та Болотських О.С. виконується спільний українсько-російський проект з енергозберігаючої технології вирощування овочів в умовах закритого ґрунту.

Академіки відділення впродовж року є членами редколегій 18 журналів: «Електротехніка та електромеханіка», наукового збірника «Вісник НТУ «ХПІ», «Енергетика. Енергозбереження. Енергоаудит» (Говоров П.П., Рудаков В.В., Єфімов О.В., Братута Е.Г. та інші); головними редакторами наукових журналів: «Світло Люкс» (Говоров П.П.), «Автоматика. Автоматизация и электротехнические комплексы» (Тодорцев Ю.К.), «Світлотехніка та електроенергетика» (Говоров П.П.), «Енергетика. Енергозбереження. Енергоаудит» (Говоров П.П., Мехович С.А., Єфімов О.В.), «Енергетика та ресурсозбереження» (Говоров П.П.) та інші. Членами 2-х Спецрад при НТУ «ХПІ» та ХНАМГ є академік Говоров П.П., Єфімов О.В., членом 3-х Спецрад при НТУ «ХПІ», членом експертної ради ВАК України «Електротехніка та енергетика»; Рудаков В.В. – членом ВАК (електротехніка та енергетика), членом 2-х Спецрад при НТУ «ХПІ», членом Спецради при інституті проблем машинобудування НАН України та інші академіки.

Вісім академіків є членами експертної комісії з питань науки МОН України, експертної комісії Міністерства освіти і науки України департаменту науково-технологічного розвитку з питань науки за фаховим напрямком «Енергетика» (акад. Говоров П.П., акад.Єфімов О.В., акад. Братута Е.Г., акад. Шматько О.О., акад. Товажнянський Л.Л., акад. Бондаренко М.Ф.), тощо.

За результатами робіт опубліковані, навчальний посібник «Анализ эффективности работы газотурбинных установок с усовершенствованной схемой впрыска водяного пара в камеру сгорания и паровым охлаждением газовой турбины» авторів О.В.Єфімов, Т.А.Гаркуша, Т.О. Єсипенко – Харків: НТУ «ХПІ». – 66 с. 2012р.; в видавництві «Вища школа» з 2012р. підручник українською мовою «Системи електропостачання загального призначення»,

24 друк. Арк., автори Зорін В.В., Тісленко В.В.; в видавництві НТУУ (КПІ) з 2012р. виходить навчальний посібник «Електричні мережі та системи». Автори Зорін В.В., Буйний Р.О., Штогрин Є.А., навчальний посібник Інтелектуальна власність / Журахівський А.В., Засідкович Н.Р., 100 с. Навчальні посібники Говорова П.П.: «Освітлювальні електричні мережі міст», «Освітлення теплиць», «Архітектурне освітлення об'єктів міського господарства» тощо.

У рамках сектору медицини виконувалась робота:

Планова НДР академіка Кравчуна П.Г. «Роль клітинних, імунозапальних та нейрогуморальних механізмів хронічної серцевої недостатності у реалізації ефектів нейромодуючої терапії». Ініціативна НДР «Значення тканинних (АПФ-незалежних) гуморальних факторів в розвитку гіпертонічної хвороби і в реалізації клінічних ефектів препаратів, що впливають на ренін-ангіотензинову систему». Проведення досліджень дозволить оцінити динаміку активності хімази та її інгібіторів у хворих з різними стадіями гіпертонічної хвороби та інші процедури та дозволить суттєво підвищити ефективність лікування. НДР академіка Паращука Ю.С. «Особливості стану фетоплацентарного комплексу у вагітних жінок з акушерською та екстрагенітальною патологією в залежності від віку, терміну вагітності та характеру соматичних захворювань», академіка Лупальцева В.І. «Ентеральне зондове харчування в комплексному лікуванні гострого панкреатиту, академіка Приходько В.С. «Стан серцево-судинної системи у дітей з соматичною патологією», академіка Цигоненка А.Я. «Експериментально-клінічна розробка нових протимікробних засобів та способів селективної антибактеріальної терапії гнійно-септичних захворювань у дітей», «Експериментально-клінічне обґрунтування нових підходів до комплексного діювання гнійно-запальних інфекцій з використанням спрямованого транспортування антимікробних засобів, імунокоректорів, антиоксидантів, аутоіндукторів мікроорганізмів та їх інгібіторів», академіка Сіпілого В.І. «Медична допомога при черепно-мозговій травмі», яка затверджена спільним Наказом Міністерства охорони здоров'я України та Академії медичних наук України. Під керівництвом В.В.Сіпілого виконується науково-дослідна робота кафедри нейрохірургії ХНМУ за темою «Медична допомога при черепно-мозговій травмі», яка складається з трьох розділів. За результатами роботи буде видано 8 позитивних рішень.

Академіками відділення медицини проведено 10 наукових конференцій та наукових семінарів: науково-практичні конференції Українського суспільства спеціалістів з імунології, алергології та імунореабілітації (керівник академік Циганенко А.Я., Сіпітий В.І., Кравчун П.Г.); Республіканська конференція з міжнародною участю «Сепсис: проблеми діагностики та профі-

лактики» (керівник академік Циганенко А.Я.) тощо. За ними опубліковано 34 статті, 48 тез у міжнародних виданнях тощо.

Академіки сектору медицина приймали участь у Вчених спецрадах, участь в Радах ВАК або МОНУ. Ведеться робота з 26 аспірантами та 9 докторантами по підготовці до захисту дисертацій.

Академіки сектору у поточному році отримали відзнаки та нагороди: академік Циганенко А.Я. – Грамота Правління Обласної Асоціації працівників санітарно-епідеміологічної служби Харківської області, Почесна Грамота Всеукраїнського товариства «Діти війни». Академік Сіпітий В.І. – «Почесне Свідцтво Української Асоціації нейрохірургів згідно рішення Правління за багаторічну суспільну працю, підготовку кадрів в галузі нейрохірургії та значні наукові досягнення». Академік Лісовий В.М. – нагороду «Ярослав Мудрого» Академії наук вищої освіти України, лауреата міжнародних почесних нагород Американського Біографічного Інституту «За життєві досягнення в хірургії» та «Людина року 2012р.», академік Паращук Ю.С. – медаль АН ВОУ за багаторічну сумлінну працю у вищій школі за значні наукові досягнення.

Ведеться робота по виконанню комплексних міжгалузевих програм, співробітництву відділення енергетики та медицини по науковим основам, програмам та технічним засобам світлокольорової корекції психосоматичного стану людини (акад.Говоров П.П., Кравчун П.Г.), подальшому розширенню галузей застосування результатів досліджень (кардіологія, неврологія тощо).

У рамках аграрного відділення:

Ведеться робота по розробці методики біоенергетичної оцінки технологій в овочівництві; робота по розробкам основних технологічних прийомів вирощування овочів та у лісостепу України; проведення робіт з розробки високоефективних мікроелектронних обчислювальних та керуючих пристроїв з нетрадиційною архітектурою; проведення робіт зі створення надшвидкодіючого нейрокомп'ютера на основі програмованих логічних інтегральних схем (ПЛІС) і працюючого у системі залишкових класів.

Ведеться Співробітництво відділень енергетики та аграрного по створенню наукових основ та розробок програмних та технічних засобів вирощування овочів в умовах закритого ґрунту (акад. Говоров П.П., Болотських О.С.). Впровадження розробок в практику сільськогосподарського виробництва та подальше суттєве нарощування обсягів виробництва овочів за розробленими технологіями на рівні державної програми «Сучасне село».

У рамках секції радіофізики і електроніки виконана робота:

Проведено наукову роботу «Дослідження енергетичних та частотних характеристик резонансно-тунельних діодів на основі сполук InGaN; отримані

енергетичні та частотні характеристики РТД та шумові характеристики діодів з МПЕ на основі сполук InGaNi в мм-діапазоні» (керівник Прохоров Е.Д.).

Виконано 3-й етап фонд. досл. теми МОН України «Нестационарні процеси в коливальних системах мм діапазону та перетворення когерентного випромінювання в керованих електродинамічних структурах» (керівник академік Шматько О.О.). Результати досліджень використані для розробки нових ефективних методів неруйнівного контролю дистанційного визначення параметрів матеріальних середовищ, тонких плівок тощо. Другий етап фонд. досл. теми МОН України «Випромінювання в нелінійних електронних системах та перетворення НВЧ-сигналів в анізотропних середовищах і полярних розчинах з поглинанням» (керівник академік Шматько О.О.). Побудована теорія взаємодії просторово-неоднорідних та імпульсних сигналів в хвильовдній структурі з системою шаруватих анізотропних середовищ, що містять тонкі плівки, матеріальні параметри яких можуть бути частотно-залежними. Вивчені нові явища, що спостерігаються при розповсюдженні імпульсних сигналів та хвильових пучків в середовищах та рідинних розчинах, в такому обсязі пропонується вперше. Виконано 3-й етап фонд. досл. тема МОН України «Радіофізичні та магнітометричні ефекти дії на геокосмос високоенергетичних джерел», (керівник Чорногор Л.Ф.). Проведені комплексні дослідження ефектів в системі атмосфера-іоносфера-магнітосфера, обумовлених дією потужного квазіперіодичного акустичного випромінювання, а також буде проведено аналіз результатів спостережень та отримані попередні висновки; проведені теоретичні дослідження дії циклонів на систему атмосфера-іоносфера-магнітосфера.

Створені нові дисципліни: Сучасні аспекти фотоніки (спецдисципліна), Вейвлетний аналіз в радіотехнічних системах для дослідження навколоземного та космічного просторів (спецдисципліна), ВХНУ на кафедрі напівпровідникової та вакуумної електроніки відкрита нова спеціальність «Фізична й біомедична електроніка», для цієї спеціальності розробляються програми по всім дисциплінам, «Діелектричні хвильоводи в оптоелектроніці».

Академіки відділення приймали участь у 9 конкурсах, в організаційних комітетах 10 конференцій, та інших організаційних заходах (Шматько О.О., Чорногор Л.Ф. та інші). Співпраця з академіками природознавчих наук Росії.

Академіками відділення підготовлено та видано: навчальні посібники – Л.Ф. Чорногор. Природознавство. Інтегруючий курс. Переклад з російської. Харків. ХНУ імені В.Н.Каразіна – 536 с. та ін. Л.Ф.Чорногор. Концепции современного естествознания. Харьков. ХНУ імені В.Н. Каразіна – 536 с. Підготовлені до видання навчальні посібники з трьох спеціальних курсів: «Дистанционное радиозондирование атмосферы и космоса», а

також Монографія Л.Ф. Черногор «О нелинейной физике, радиофизике и физике геокосмоса» – 300с.

Ведеться робота з 10 аспірантами та 4 докторантами (керівники академіки відділення). Захищено 4 кандидатські дисертації (керівник Черногор Л.Ф.).

Залучено до складу 2 кандидатів в академіки АН ВОУ.

На основі взаємного узгодження напрямків робіт світлотехнічної, електро- та теплотехнічної секції відділення «Енергетики та ресурсозбереження» проводиться розробка комплексних програм енергозбереження по окремим галузям виробництва. Ведеться робота по розширенню впливу центру з енергозбереження та Національного комітету з освітлення при АН ВОУ. Розпочата робота по залученню вчених відділень до Кластеру по створенню систем світлодіодного освітлення та участі в спільних роботах по Прикордонній Зоні, П.П. Говоровим отримано 2 нагороди на V Міжнародному економічному форумі «Інновації. Інвестиції. Харківські ініціативи» в номінації «Кращий проект з енергозбереження» та нагороду МОНУ «Флагман освіти і науки України».

ПОЛТАВСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік Степаненко М.І.)

1. Проведення наукових конференцій, семінарів, симпозіумів, з'їздів, в т.ч. молодих вчених, аспірантів.

Акад. Степаненко М. І.

– Педагогіка А. С. Макаренка в полікультурному освітньому просторі. Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 125-ій річниці з дня народження А. С. Макаренка. – Полтава, 12-14 березня 2013.

– XI Гоголівські читання. Міжнародна науково-практична конференція. – Полтава, 1-3 квітня 2013.

– Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства. Всеукраїнська науково-практична конференція. – Полтава; Дніпропетровськ, 4-5 квітня 2013.

– Мови і світ: дослідження та викладання. VII Міжнародна науково-практична конференція. – Кіровоград, 28-29 березня 2013.

– Граматичні та семантичні аспекти функціонування мовних одиниць. Міжнародна наукова конференція. – Ніжин, 21-22 березня 2013.

– Принадність Вашого слова та імені безмежна в часі. Всеукраїнська науково-практична конференція (з міжнародною участю). – Полтава, 22-23 травня 2013.

2. Відкриття, винаходи, державні та іменні премії, авторські свідоцтва, патенти, гранти, отримані в Україні та за кордоном.

3. Захист докторських і кандидатських дисертацій.

Акад. Степаненко М. І.

Захищено кандидатську дисертацію “Синтагматика відносних прикметників в сучасній українській мові”. Автор – Ірина Юрїївна Кірічек, наук. керівник – акад. Степаненко М. І.

4. Стажування за кордоном. – Ні

5. Видавнича діяльність: підручники, посібники, монографії, рекомендації виробництву, статті в наукових збірниках і журналах.

Акад. Степаненко М. І.

1. Подано до друку монографію “Думки вголос і про себе” (Полтава, 2013. – 454 с.)

2. Постать Григорія Сковороди на сторінках “Полтавіки” (“Полтавської енциклопедії”) / М. І. Степаненко // Постать Григорія Сковороди в сучасному філософсько-культурному просторі: збірник тематичних матеріалів (наукових статей). – Чорнухи, 2012. – С. 200-216.

3. Синтаксична специфіка українського художнього дискурсу некласичної парадигми : (Кондратенко Н. В. Синтаксис українського модерністського і постмодерністського дискурсу / [за ред. К. Г. Городенської]. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. – 328 с.) / М. І. Степаненко // Українська мова: науково-теоретичний журнал Інституту української мови НАН України. – 2012. – Число 4. – С. 120-127.

4. Ще один успішний лінгвістичний крок на шляху осягнення категорії заперечення (Баган М. П. Категорія заперечення в українській мові: функціонально-семантичний та етнолінгвістичний вияви / М. П. Баган. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. – 367 с.) / М.І. Степаненко // Філологічні науки : збірник наукових праць. – Полтава: ПНПУ ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2012. – Вип. 11. – С. 113–118.

5. Її душа болить за всіх / М. І. Степаненко // Вовченко Г.В. А дні бувають різні: Поезії. – Полтава: Видавець Шевченко Р. В., 2012. – С. 7–12.

6. “Народ, що не сотворив собі літературної мови, не може зватися свідомою нацією” (національна мова й відродження нації) / М. І. Степаненко // Вивчаємо українську мову та літературу : науково-методичний журнал. – 2012. – № 31 (323). – С. 2–4.

7. Мистецькі крила Галини Вовченко / М.І. Степаненко // Вечірня Полтава: загальнодержавне інформаційно-політичне видання. – 2013, 23 січня. – С. 13.

8. Щемливе і ніжне слово Наталії Баклай / М.І. Степаненко // Зоря Полтавщини : Всеукраїнська громадсько-політична газета. – 2013, 5 лютого (№№ 18–19 [22115–22116]). – С. 5.

9. Система підготовки педагогів до роботи з обдарованими учнями

шляхом розвитку фахових компетенцій / М.І. Степаненко // Постметодика. – 2012. – № 4 (107). – С. 23–27.

10. Педагогічна концепція А.С. Макаренка і сучасність / М.І. Степаненко, А.М. Бойко // Рідна школа: щомісячний науково-педагогічний журнал. – 2013. – № 1-2. – С. 23-29.

11. Крайові винагороди за високі здобутки / М.І. Степаненко // Історична пам'ять: науковий збірник. – 2012. – Вип. 28. – С. 9-22.

12. Олесь Гончар й українсько-білоруські культурно-політичні зв'язки / М.І. Степаненко // Феномен Олесь Гончара в духовному просторі українства: зб. Наукових статей. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – С. 300-311.

13. У його слові – “стеги, ясні зорі і тихі води України” / М.І. Степаненко // Зоря Полтавщини: всеукраїнська громадсько-політична газета. – 2013, 2 квітня. – С. 1, 3.

14. “Маєстат... добірного слова” поета, мовознавця, літературознавця Анатолія Мойсієнка / М.І. Степаненко // Наукові записки. – Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – Вип. 117. – С. 12-21.

15. Мудрий і одержимий учений / М.І. Степаненко // Віктор Ревеук: бібліографічний покажчик / упоряд. Р.А. Сітарчук, Ю.В. Волошин, В.В. Орехова та ін., за ред. М.І. Степаненка. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2013. – С. 20-21. – (Серія “Науковці університету”).

16. Олесь Гончар про “духовний код нації”: до 95-річчя від дня народження письменника / М.І. Степаненко // Українська мова й література в сучасній школі: щомісячний науково-методичний та літературно-мистецький журнал. – 2013. – № 4 (125). – С. 6-12.

17. Виховні ідеали та педагогічні настанови В.О. Сухомлинського / М.І. Степаненко, А.М. Бойко // Педагогічні науки: збірник наукових праць. – 2013. – С. 5-12. – Вип. 1 (57).

18. Володимир Короленко – апостол правди і добра / М.І. Степаненко, Л.М. Кравченко // Принадність Вашого слова та імені безмежна у часі (до 100-річчя від дня народження В.Г. Короленка : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю). – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2013. – С. 6-10.

19. Поезія, філологія – сродна праця Анатолія Мойсієнка / М.І. Степаненко // Соборність: Міжнародний літературно-публіцистичний часопис українських письменників. – 2013. – № 1-2 (46-47). – С. 179-194.

20. Болять гіркими бабусиними споминами мої груди / М. І. Степаненко // Бористен: літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник. – 2013. – № 4 (262). – С. 24-25.

6. Участь у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Акад. Степаненко М. І. – член спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій при Інституті української мови НАН України (Д. 26. 173.01), спеціалізованої вченої ради з кандидатських дисертацій при Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди (К 64.053.05).

7. Керівництво аспірантами, докторантами, здобувачами.

Акад. Степаненко М.І. керує 4 кандидатськими й 1 докторською дисертаціями.

8. Виступи по радіо, телебаченню про досягнення вчених регіонального відділення.

Акад. Степаненко М.І. веде регулярну рубрику на обласному радіо “Духовно-мистецька Полтавщина”.

9. Робота з молодими вченими.

Акад. Степаненко М.І. – керівник наукового семінару аспірантів “Речення як багаторівнева синтаксична одиниця”.

10. Підготовка майбутніх кандидатур на вибори в Академію наук ВО України.

Акад. Степаненко М.І.

Ведеться підготовка майбутніх кандидатур на вибори в Академію наук ВО України.

11. Рекомендовані і надіслані до Президії АН ВО України кращі монографії, підручники, посібники.

Акад. Степаненко М.І.

Буде надіслано до Президії АН ВО України працю М.І. Степаненка “Літературно-мистецька Полтавщина”.

12. Рекомендовані Президії старших за віком академіків, почесних академіків і молодих перспективних вчених для нагороди і матеріальної допомоги.

13. Проведення у Вашому регіональному відділенні виїзних засідань Президії АН ВО України або наради керівників наукових центрів і на який час року.

14. Надіслані в Президію наукові статті для опублікування в інформаційному Віснику АН ВО України.

15. Участь у спільних міжнародних проектах, з’їздах, конференціях.

Акад. Степаненко М.І. є учасником міжнародного (Швеція, Данія, Росія) проекту “Цінності. Демократія. Освіта”. На базі Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

16. Членство у зарубіжних академіях та асоціаціях.

Академіки не є членами зарубіжних академій та асоціацій.

ЖИТОМИРСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(Голова – академік Положенець В.М.)

Житомирське регіональне відділення Академії наук вищої освіти України включає наступні вищі навчальні заклади: Житомирський державний університет ім. І. Франка, Житомирський національний агроекологічний університет, Житомирський державний технологічний університет та Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова Державного університету телекомунікацій.

Дійсними членами – академіками АНБОУ є шість чоловік: Положенець Віктор Михайлович, завідувач кафедри селекції та біотехнології Житомирського національного агроекологічного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор (аграрне відділення).

Саух Петро Юрійович, ректор Житомирського державного університету, доктор філософських наук, професор (відділення історії, філософії та права).

Мельничук Петро Петрович, ректор Державного технологічного університету, доктор технічних наук, професор (загальнотехнічне відділення).

Грабар Іван Григорович, перший проректор з наукової роботи Житомирського національного агроекологічного університету, доктор технічних наук, професор.

Смаглій Олександр Феодосійович, завідувач кафедри ґрунтознавства і землеробства Житомирського національного агроекологічного університету, доктор сільськогосподарських наук професор (відділення агрономія).

Горальський Леонід Петрович, завідувач кафедри паразитології Житомирського національного агроекологічного університету, доктор ветеринарних наук, професор.

За звітний період було здійснено 5 засідань відділення, на яких розглядалися наступні питання:

- Шляхи покращення наукової роботи студентів та сучасна методологія написання дипломних та магістерських робіт;
- Стан та покращення наукової роботи серед викладацького складу вищих навчальних закладів;
- Екологізація навчального процесу з метою підготовки спеціалістів для регіонів з радіоактивним забрудненням.

В поточному році за участю академіків АН БОУ на базі Житомирського національного агроекологічного університету відбулися Всеукраїнська науково-практична конференція «Генетичні ресурси для селекції високопродуктивних сортів картоплі з добрими смаковими якостями. Методологія дегустації вітчизняних і зарубіжних сортів» та конференція науково-педагогічних працівників «Тенденції розвитку сучасних агротехнологій у сільському господарстві».

При Житомирському державному технологічному університеті проведено дві міжнародні науково-практичні конференції з проблем: економіки, енергетики та машинобудування.

На базі Житомирського державного університету проведено міжнародну науково-практичну конференцію з тематики філософії та гуманітарної освіти.

Всі академіки регіонального відділення здійснюють керівництво науковою тематикою. Так, Зокрема Положенець В.М. є науковим керівником двох наукових тем, які фінансуються на 20 тис. грн., а одна виконується на ініціативній основі, академік Грабар І.Г. є науковим керівником трьох наукових тем з яких одна виконується спільно з вченими зарубіжних країн Європи на суму 2,3 млн. євро.

На основі виконання науково-дослідної роботи академіками Житомирського регіонального відділення отримано 6 авторських свідоцтв на винаходи і три патенти. Підготовлено для передачі в Державне сортопробування один сорт картоплі.

Академіки регіонального відділення є науковими керівниками 15 аспірантів, з яких 4 в поточному році успішно захистили кандидатські дисертації.

У звітному році наукові розробки, які виконувалися академіками безпосередньо знайшли запровадження у виробництво. Загальна економічна ефективність від запровадження наукових розробок складала біля 2 млн. грн.

Академіки регіонального відділення при виконанні наукових досліджень мають науково-творчі зв'язки з вченими зарубіжних закладів і установ. Зокрема, академік Грабар І. Г. при участі в конкурсі виграв науковий грант, який здійснюється спільно з вченими Німеччини. Академік Положенець В.М. виконує наукову роботу по селекції картоплі на стійкість до шкідливих організмів на основі творчої співпраці з вченими Німеччини, Росії та Білорусі.

За результатами проведення досліджень академіками регіонального відділення опубліковано 4 навчальних посібника, три монографії, 37 статей.

В провідних газетах (Житомирщина, Ехо) опубліковано три статті за тематикою роз'яснювальної роботи про роль, значення і здобутки Академії наук вищої освіти України та умови зарахування в дійсні академіки на конкурсній основі.

Побажання:

- Частіше практикувати проведення виїзних засідань Президіуму Академії наук вищої школи України;
- Більше залучати до роботи Житомирського регіонального відділення АНБОУ Житомирський військовий інститут імені С.П.Корольова Державного університету телекомунікацій;
- В засобах масової інформації більше робити публікацій про здобутки Академії наук вищої школи України.

РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ (2009 – 2013)

Базуючись на рішеннях загальних зборів АН ВОУ президії АН ВОУ й рекомендаціях Президента АН ВОУ, Рада молодих учених за звітний період виконала такі види діяльності.

Надруковано понад 150 випусків збірника наукових праць Ради молодих учених «Мова та історія», що видається під грифом АН ВОУ, обсягом понад 360 друкованих аркушів. Збірник надсилається до бібліотек інститутів української мови, мовознавства, мистецтвознавства, фольклористики та етнології, історії, сходознавства НАН України, Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського, Нац. парламентської б-ки України, Наук. б-ки КНУ імені Т.Шевченка, б-ки астрономічної обсерваторії КНУ, Британської б-ки, Б-ки конгресу США, Б-ки Гарвардського ун-ту та ін. Серед надрукованих випусків – низка міжнародних: українсько-французький, українсько-швейцарський, українсько-грецькі, українсько-словенський, українсько-македонський та українсько-албанський та ін.

Під грифом АН ВОУ надруковано 11 томів Енциклопедії сучасних міждисциплінарних досліджень спільним обсягом понад 160 друк. арк.

Випущено 7 томів збірника астрономічних досліджень обсягом понад 40 друк. арк.

Видруковано 14 книг і збірників наукових досліджень з грифами АН ВОУ за межами України – у Франції, Бельгії, Греції, Болгарії та США спільним обсягом 120 друк. арк.

Проведено низку спеціалізованих конференцій, семінарів та круглих столів з питань походження української мови, сучасного молодіжного спілкування, психології, астрономії, будівництва і ландшафту та ін.

За звітний період члени Ради молодих учених відвідали Францію, Бельгію, Грецію, Македонію, Албанію, Угорщину, Чехію, Німеччину, Австрію, Італію, Іспанію, Португалію та ін., де встановлені контакти з ученими.

Науково-інформаційне видання

Науково-інформаційний вісник АН ВО України
№ 6(89)
грудень

Відповідальний за випуск – акад. Зозуля І.С.

Редактор – Шевчук С.В.

Набір – Серeda Н.Ф.

Верстка – Швець Р.М.

Технічний редактор – Ковтун М.

Матеріали надсилати в електронному вигляді
на адресу Президії АН ВО України:
01054, м. Київ-54, вул. Тургенєвська, 11
тел./факс: (044) 486-89-16

Формат 60x84/16. Ум. др. арк. 7.67

Наклад 450 прим. Зам. № 13-0889

Виготовлювач ТОВ «ВПК «Експрес-Поліграф»

вул. Фрунзе, 47, корп. 2, Київ-80, 04080

Свідцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2264 від 17.08.2005 р.